

IMPLEMENTATION OF LAND AND AGRICULTURAL REFORM LAW

NO. 1757 IN URFA

(1960-1980)

by

Bahar Bilgen

Submitted to

The Atatürk Institute for Modern Turkish History

in partial fulfillment of the requirements

for the degree of Master of Arts

Boğaziçi University

2007

“Implementation of Land and Agricultural Reform Law No. 1757 in Urfa (1960-1980)” a thesis prepared by Bahar Bilgen in partial fulfillment of the requirements for the Master of Arts degree at the Atatürk Institute for Modern Turkish History in Boğaziçi University.

This thesis has been approved and accepted by:

Assoc. Prof. M. Asım Karaömerlioğlu
(Thesis Advisor)

_____

Prof. Şevket Pamuk

_____

Assist. Prof. Yücel Terzibaşođlu

_____

September 2007

An abstract of the thesis of Bahar Bilgen for the degree of Master of Arts from the Atatürk Institute for Modern Turkish History to be taken September 2007

Title: Implementation of Land and Agricultural Reform Law No. 1757 in Urfa
(1960-1980)

This thesis focuses on the implementation period of Land and Agricultural Reform Law No. 1757 in Urfa which was the region of implementation. The law remained in force between 1973-1978. After the application of the Democratic Party to the Constitutional Court, the law was abrogated in 1977. The Constitutional Court gave a one-year term to pass a new law; however, there wasn't any attempt to make a new law. As a result, Law No. 1757 ceased to have force in 1978. Until Law No. 3083 the Agricultural Reform Law on Land Arrangement in Irrigation Regions inured in 1984, several articles of the Law No. 1757 remained in force. Law No. 1757 was implemented in a very restricted way; nevertheless, it had drastic effects in Urfa. This law was a very flexible law that it may create a transformative effect in the region of implementation depending on the interpretation of certain articles related to expropriation and types of enterprises. On the other hand, it contained certain articles that allowed large land owners to compensate their loss or even avoid the expropriation process. In this respect, the success of the implementation very much depended on the government. The main questions of the thesis are that what kinds of effects the implementation of land reform had both on landless peasants and land owners and what their reactions were to being included in the process. The land reform had to be perceived as an implementation that might facilitate egalitarian social structure in a geography where not much industrial employment opportunities were provided and where serious inequalities were observed in land dispersion.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde Yüksek Lisans derecesi için Bahar Bilgen tarafından Eylül 2007'de teslim edilen tezin kısa özeti

Başlık: 1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu'nun Urfa'da Uygulama Süreci (1960-1980)

Bu tez 1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Yasası'nın uygulama sürecini incelemektedir. Bu yasa pilot bölge olarak seçilen Urfa'da uygulanmıştır. Yasa 1973-1978 yılları arasında yürürlükte kalmıştır. Demokratik Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne başvurmasından sonra yasa 1977 yılında iptal edilmiş ve yeni bir yasa çıkarılması için bir yıllık süre tanınmıştır. Ancak yeni bir yasa çıkarmak yönünde herhangi bir adım atılmamıştır. 1984 yılında 3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu çıkana kadar, 1757 No.lu yasanın belirli maddeleri yürürlükte kalmıştır. Temel olarak yasanın çıkış süreci, uygulama süreci ve sonrası ele alınmaktadır. Bu anlamda tez, 60-80 arası dönemi kapsamaktadır. Yasa her ne kadar çok sınırlı ölçüde uygulanmış olsa da, Urfa için çok etkili sonuçları olmuştur. Bu yasa maddelerinin yorumlanmasına göre çok çeşitli uygulama sonuçları doğuracak kadar esnek bir yasaydı. Bir taraftan bölgede sosyal ve ekonomik ilişkileri dönüştürücü bir etkisi olabilecekken, diğer taraftan toprak sahiplerinin bu uygulama sürecinin dışında kalmalarını sağlayacak kaçış noktaları da sağlıyordu. Bu tezin temel sorusu, toprak reformu uygulamasının topraksız köylüler ve toprak sahipleri üzerinde sürece müdahale açısından nasıl bir etkisi olmuştur. Başarısız ya da yozlaştırılmış bir toprak reformu uygulaması ağaların otoritesini pekiştirmiş midir? Başarısız bir toprak reformu uygulaması, köylülerin toprak bilincinde bir uyanışa yol açabilir mi? Bu uyanış çeşitli şekillerde bir direnişin sinyallerini verebilir mi? Bu tez, Türkiye'deki toprak reformu çalışmalarına, bilgi alt yapısı ve elle tutulur bir kaynak sağlama yönünde bir katkı niteliğindedir.

*To my dear parents,
Adalet Bilgen and Ekrem Bilgen*

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to thank first and foremost to my dear parents Adalet and Ekrem Bilgen, words can not express my gratitude to them. I thank for their invaluable efforts and support of me throughout the thesis writing period. Without their faith in me and the peaceful environment they provided for me I could not have concluded this thesis. My mother has been of great moral support to me, not only while I was writing this thesis, but in my whole life. She has always believed in me and the choices I have made. Discussions we have made on several topics with my father during our long breakfasts would never to be forgotten.

I would like to thank to my thesis advisor, Assoc. Prof. Asım Karaömerlioğlu, not only for his academic support, but also for his understanding, tolerance and encouragement throughout the writing of the thesis. I also would like to thank to my jury members, Prof. Şevket Pamuk and Assist. Prof. Yücel Terzibaşoğlu for their questions and guiding advice.

I would like to thank to Prof Dr. Taha Parla, who always created time to talk about my thesis. He helped to eliminate the clouds in my mind in times of confusion.

I have chosen this thesis topic with the help of Burak Gürel, whose interest and generosity in sharing his resources and documents with me was unforgettable.

I'm grateful to Tracy Deliismail, who encouraged me to go to Urfa. I'm thankful to her for sincere interest in my thesis topic and her prompting questions.

I would like to thank to my friend, Fırat Kurt; and his uncle, Mehmet Kurt; and Ömer Abi and their large family. With their support, I felt at home in Urfa.

I can not forget the special interest of Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu, Dean of Faculty of Agriculture of Harran University, who helped me to find contacts during my time in Urfa. I would like to express my special thanks to people in the Regional Presidency of Land Reform in Urfa: Aydın Aydemir, Mustafa Başar and Nusret Seyhanlıgil for their invaluable talk and sharing of documents with me. I would also thank to Müslüm Akalın and İbrahim Güllüoğlu, who shared their experiences and knowledge with me.

I would also thank to Ali Nejat Ölçen and Celal Beşiktepe, who shared their documents, experiences and invaluable ideas with me.

I would like to thank to my dear friend, Sevim Songün, with whom I shared both life since our undergraduate years and the working environment throughout this period. I would also thank to Yeliz, Alpan, Seçil, Cem, Barış, Sonay, Halil and Ozan. I would also like to thank to Leyla Abla for her sincere talks and Necla Hanım and Kadriye Hanım, who always answered with understanding all my questions. I can not forget the careful effort of Ms. Kathryn Kranzler for editing my thesis.

Last but not least, this study could not have come into existence without the support and faith of my dear love, Bayram Şen. With his never ending energy, he encouraged me in stressful times. I thank to him for being my best friend and confidant since our first day in the intermediate class of YADYOK at Boğaziçi University. Without him all the time intervals, past, present and future would be meaningless.

PREFACE

The issue of land reform occupied the agenda of Turkey from the 1930s to the 1990s. Even though studies have been conducted on Land Provision Law of 1945, there is no academic work on the Land and Agricultural Reform Law of 1973. In this respect, this study provides a new perspective on the discussions of land reform in Turkey.

This thesis is comprised of five chapters including the introduction and conclusion. The second chapter titled, “Land Reform in the Environment of the 1960s”, examines the political environment of the 1960s and their approach and interpretation of land reform. In the 1960s ideologies shaped politics. Land reform was not exempt from this situation. In this chapter, secondary resources are used like books and diaries etc.

The third chapter examines how discussions in the Parliament were shaped. In this chapter, *Meclis Tutanak Dergisi* is predominantly used in order to comprehend and reflect the concerns of the parliamentarians on the issue of land reform.

The fourth chapter discusses the implementations of land reform in Urfa, which was the region of implementation. We see both through the eyes of the landless peasants and of the landowners the conflicts and struggles given over the land. Land defined everything in Urfa; and land gave meaning to all relations in the region. I mainly used *Cumhuriyet* newspaper as a source. The second important source for this chapter was four interviews I conducted about the implementation of land reform. I used documentary material made for TRT (Turkish Radio and Television Organization) on 27 October 1975 by Gürol Sözen. In addition to this, a

novel is written by one of grandchildren of a big landowner (*ağa*), *Türedi Ağa*. These materials helped me to fill in the blanks. However, if a field study is to be conducted in the region about both the experiences of the landless peasants and the ağas may contribute to understanding the power relations in the region. Having the ownership of land had a crucial effect on shaping the relations in the eastern Anatolia where, inequalities are experienced acutely. In this respect, it is important to bring up a forgotten matter in order to understand both the region and the politics.

Even though land reform basically aims at transforming the ownership of land; it carries meanings beyond the issue of property. It pursues the goal to change the social and political relations as well.

CONTENTS

CHAPTER I: INTRODUCTION.....	1
CHAPTER II: LAND REFORM IN THE POLITICAL ENVIRONMENT OF THE 1960S	7
Land Reform in the Discussions of the “Left”.....	9
Ecevit’s Challenge and the New Image of the RPP: Left of Center	14
12 March 1971	17
CHAPTER III: THE MAIN ISSUES OF THE LAND AND AGRICULTURAL REFORM LAW DURING THE NEGOTIATIONS IN THE PARLIAMENT	20
Understanding the Ownership of Land: Land Reform as a Recipe against Communism or a Path towards Communism	23
Sharecropping and Tenancy	54
Agricultural Cooperatives	58
CHAPTER IV: IMPLEMENTATION PERIOD OF LAND REFORM (1973-1978)	61
Selection of Urfa as the Region of Implementation.....	61
Plans for 1975	64
Voice of the Peasantry	67
Ağa vs. the State.....	69
The Voice of the Ağas.....	71
Landowners in Action.....	72
After the 31 March 1975-Nationalist Front Government	75
<i>Türedi Ağa</i>	89
Law No. 3083 for Return of Land to the Landowners.....	92
Concluding Remarks.....	95
CHAPTER V: CONCLUSION.....	98
BIBLIOGRAPHY:.....	103
APPENDICES	105

CHAPTER I

INTRODUCTION

Land reform has been one of the topics on which most heated debates have been held in Turkey since the 1930s. The scope of its implementation has been perceived as an implication of the regime of the country. Land reform carries with slogans of social and democratic equality and, in the political context of the world divided into two main camps since 1945, it is not incomprehensible. There have been two main laws of land reform that had drastic effects for the political life of Turkey other than its economic results: Land Provision Law No. 4753, and Land and Agricultural Reform Law No. 1757.

In this thesis, the necessity or efficiency of implementing land reform is not discussed. As Korkut Boratav writes in his article after discussing the alternative modes of production on land and examining a possible implementation of land reform in terms of types of crop, the scope of the land and productivity, land reform is a topic that can not be evaluated just from a “technocratic” viewpoint. He states that “land reform can be the means of great social and political transformations. In this respect, the contributions of the dynamism that is created by such transformations to the economy and society would destroy all calculations of ‘economists’ and cost-benefit analysis of a ‘technocratic’ approach.¹” On the other hand, how discussions of land reform shape politics and how politics shape the implementation of land reform are discussed and analyzed.

---

¹ “Toprak reformu büyük politik ve toplumsal dönüşümlerin bir yansıması ve icra aleti de olabilir. Böylesine büyük dönüşümlerin serbest bırakacağı güçlerin ekonomiye ve genel olarak topluma getireceği dinamizmin katkıları, ‘ekonomistçe’ veya ‘teknokratik’ bir yaklaşımın fayda-maliyet hesaplarını alt-üst edecektir.”, Korkut Boratav, "Türkiye Tarımının 1960'lardaki Yapısı İle İlgili Bazı Gözlemler," *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, no. 27 (1972): 812.

Many studies have examined why land reform occupied that much place in the discourses of the leaders of the RPP during the 1930s and 1940s. What the absence of a bottom-to-top demand from the people impelled the RPP to take land reform so seriously. As Asım Karaömerlioğlu points out, this interest in land reform was not an economic interest, but a political, ideological, and sociological one.² As he points out that apart from the statistical data that indicates that there were significant numbers of landless peasants at the time in Turkey- noting that statistical data of the time are not reliable and have some drawbacks- what is important is that the ruling class has the perception that there is a crucial problem of landless peasants in Turkey. That is to say, what is important is the understanding of the ruling class in shaping the politics of agriculture.³

The intention behind resorting to the policy of land reform is explained by Karaömerlioğlu as the landless peasantry constituted a potential source of disorder in society. However, the lack of any peasant movement at the time complicates the issue. In such a situation what stimulated their fear of peasant unrest? According to Karaömerlioğlu “peasantism” may have had some effect on the ideological formation of the ruling class. This is not a clear cut acceptance of this idea, but there are some traits of it such as the fear of the development of a working class that might trigger class struggle. For the ruling elite, one of the main slogans of which was to create a classless society, this fear may be understandable. As the migration of people to the cities may have been prevented by land reform, so too, proletarianization. In addition to this, creating a small landholding society in the countryside also prevented the

---

² Asım Karaömerlioğlu, *Orada Bir Köy Var Uzakta: Erken Cumhuriyet Döneminde Köycü Söylem* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2006), 135.

³ *Ibid.*, 131.

emergence of agricultural workers.⁴ In fact, the common point is the fear of communism.

Şevket Pamuk and Çağlar Keyder propose another point of the intention of the ruling class in their support of land reform. There was no shortage of land during the 1940s. The total amount of land cultivated in 1945 was 60 percent of those cultivated in 1955. Rather, there was a lack of labor power and technological equipment.⁵ In this context, what prevented the landless peasants from working on the lands of the large land owners or *ağas* was their dependency on equipment. Even though lands would be distributed to the landless peasants, they did not have the means to cultivate it. However, according to Pamuk and Keyder, just after the flow of tractors into the agricultural sector through the Marshall Plan, the landless peasantry started to cultivate the unused lands. This proposition supposes that the tractors were almost equally used by the large land owners and landless peasants. Keyder points out in another article that this resulted into the abolition of sharecropping and the prevalence of the small peasantry.⁶ There may have been another possible result of the immediate flow of the tractors into the agricultural sector: tractors and other technologic equipment were mainly used by the large land owners who could afford them, driving away the sharecroppers from their lands. This resulted in an increase in the number of landless peasants and agricultural workers.

Discussions of land reform occupied the agenda of the 1960s as one of the main interests of the left. The other parties were not able to remain disinterested in this issue. İnönü took the issue as a trump card for his political maneuvers to

---

⁴ For the full discussion of the matter, see Asım Karaömerlioğlu, "Elite Perceptions of Land Reform in Early Republican Turkey," *The Journal of Peasant Studies* 27, no. 3 (2000).

⁵ and Şevket Pamuk Çağlar Keyder, "1945 Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Üzerine Tezler," *Yapıt*, no. 8 (1984-1985): 61.

⁶ For the full discussion, see Çağlar Keyder, "Türkiye'de Ortakçılık Döngüsü Ve Küçük Köylü Mülkiyetinin Pekişmesi," *Yapıt* 11 (1985).

counteract the slogans of the left. He presented the RPP as the recipe against both communism and fascism with the political charisma of Ecevit. The first mention of land reform was in the 1965 election declarations of the RPP, which aimed to direct some of the indecisive votes from the TİP (Türkiye İşçi Partisi-Turkish Workers Party) to the RPP.

The issue of land reform resulted into the division of the RPP. In fact, the RPP's choice of the principle of the left of center and especially programs for implementing land reform that aimed to transform the property relations of the country in terms of land dispersion resulted into different outcomes. The RPP for the second time experienced a rupture in itself: Turhan Feyzioğlu and his group left the party and founded a new party called the Trust Party (*Güven Partisi*). Another important rupture from the party was the purge of Prof. Dr. Nihat Erim. He was one of the most critical rivals of Ecevit's slogan "*Toprak İşleyenin, Su Kullananın*" (the land belongs to its cultivator, water to its user). This slogan resulted in harsh criticism of Erim. He was one of the possible candidates for the post of İnönü. Conflict between Ecevit and Erim can be seen in the diaries of Erim. He pointed out on 30 March 1970 that Ecevit was praising Mao, the methods of Bulgaria, and land occupations.⁷ On 27 August 1970, he gave example from a book called *La Gauche en Europe* (European Left) in which it was stated that the slogan "the land belongs to its cultivators" (*Toprak İşleyenindir*) was used by the French Communist Party. He said to İnönü that "Ecevit deceives all of us as using slogans of Karl Marx and other radical leftists. I do not believe in him anymore."⁸

Why did land reform emerge as a vital issue both in the 1940s and the 1960s? Was there no economic, demographic or sociological change in Turkey between

---

⁷ Nihat Erim, *Günlükler*, ed. Ahmet Demirel, vol. 2 (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005), 930.

⁸ *Ibid.*, 948.

those years? In 1945, there was the threat of communism from the neighboring country, Russia. On the other hand, in the 1960s and the 1970s the perception of the threat of communism was from inside of the country. Land reform had a prominent place in the platform of the radical left. In the discourses of those that opposed the law in the 1930s and the 1940s, there was no connotation that land reform was a radical implementation on the way to communism. However, those who are opposed to land reform in 1960s and 1970s frequently expressed their fear of communism. It was feared that this law might stimulate communism among the people. However, the opponents of the law point out that the spread of private property was the most effective preventative action communism.

In addition to this, the matter of landless peasants was not solved and the discontent among the peasants became more visible as a result of the activities of radical leftist groups involved in a rural guerilla movement. It was a temporary trend and the motivation behind these actions did not come from the peasantry; but the peasants were motivated by the revolutionary youth movements.

The Land Provision Law may have had transformative effects on the distribution of land among the peasantry. However, its radical articles were abrogated. The most well-known article was the 17th article, which states that the distribution of land could be expropriated in order to be distributed to landless peasants or those who had insufficient land that were working as tenants or sharecroppers, or were agricultural workers who had settled down, on the condition that three times more land was left to the owner than was given to the landless peasants. Lands that were left to the land owners could not be less than 50 *dönüm* (a land measure of about 920 [or 1000] square meters).⁹ However, this article was

---

⁹ “*Topraksız veya az topraklı olan ortakçılar, kiracılar veya tarım işçileri tarafından işlenmekte bulunan arazi, o bölgede (39.) madde gereğince, dağıtmaya esas tutulan miktarın kendi seçtiği yerde*

abrogated in 1950 by the pressure of the large land owners in the party. This law resulted in an allocation of a total of 22,313,646 dönüm lands until the end of 1972; the ratio of land allocated to total cultivated land in Turkey was 7.55 %¹⁰. However, approximately just 54,000 dönüm of land was expropriated from the land owners. The remaining part of the land belonged to the state. In this respect, there was no transformative effect of this law.

With Law No. 1757 only 230,897 dönüm of land were allocated out of 1,616,000 dönüm expropriated lands. It may be inferred that the Land Provision Law was a successful implementation, while the Land and Agricultural Reform was a total failure. However, I propose that the latter had more dramatic effects in the region of implementation for the reason that it had the power to transform the property relations by expropriation and created restlessness in the region. The discontent and the unrest experienced in the region transformed the region in such way that there was no longer any possibility of going back.

---

3 katı sahibine bırakılmak şartıyla, yukarıda yazılı çiftçi ve işçilere dağıtılmak üzere kamulaştırılabilir. Sahibine bırakılacak olan arazi 50 dönümden aşağı olamaz.”

¹⁰ Y. Prof. Dr. Duran Taraklı, *Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Ve Uygulama Sonuçları (Güney-Doğu Anadolu Bölgesindeki Uygulama Ve Örnekleme Sonuçlarıyla)* (Ankara: Kalite Matbaası, 1976), 308.

CHAPTER II

LAND REFORM IN THE POLITICAL ENVIRONMENT OF THE 1960S

The 1960s and 1970s may be predominantly taken into consideration as the clash of two main ideologies in Turkey: fascism and socialism. All issues were discussed on the basis of these two opposing ideologies. Land reform can not be considered out of the context of the period.

Land reform was included in the programs of the TIP, the RPP and the NAP. The intentions of each party while proposing land reform as a solution to the problems were different. However, land reform was not discussed mainly on the basis of economics; it was in the terrain of politics.

Between 27 May 1960 and 12 March 1971, 10 land reform drafts were prepared by the governments.¹¹ Looking at the general process of making a land reform law, just after the 27 May 1960 coup d'etat the National Unity Committee (MBK, *Milli Birlik Komitesi*) attempted to prepare a draft of land reform. However, the MBK was unable to pass it. The RPP prevented this attempt on the grounds that it was inconvenient to pass a land reform that required a great transformation and because the RPP considered it to their advantage in the general elections.¹² Nevertheless, Alpaslan Türkeş, who would be responsible for the Undersecretary of Land and Agricultural Reform later on during the First Nationalist Front government, worked on this issue. Türkeş demanded that the Ministry of Development and Housing work in accordance with the essence of 27 May, on land reform, which had

---

¹¹ For a full discussion of the drafts see, Prof. Dr. Reşat Aktan, "Türkiye'de Toprak Reformu Çalışmaları," in *Toprak Reformu Ve Ekonomik Gelişme* (İstanbul: Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti, 1971), 65-93.

¹² Doğan Avcıoğlu, *Türkiye'nin Düzeni: Dün, Bugün, Yarın*, vol. 2 (İstanbul: Cem Yayınevi, 1973), 686.

become an inevitable necessity in the country. The leader of the MBK later on pointed out that a land reform law would definitely be passed.

As a result of the pressure coming from Gürsel, the Ministry of Agriculture prepared a draft of land reform. This draft was peculiar for the reason that it left 20,000 dönüm of land to the land owner. In the legal terms of the draft land reform would never be against any group or class and it will never damage the interests of anyone. During the period of transition (MBK governments), three drafts were presented to the Committee by the Minister of Agriculture, Osman Tosun; however, none of them were passed.

After the 15 September 1961 general elections, during the RPP-JP coalition government, Cavit Oral a large land owner in Adana, who had opposed the Land Law of 1945, and attempted to prevent the implementation of the law and change threatening articles, and prepared a draft of a land reform bill. He decreased the land left to the large land owners from 20,000 dönüm to 5000 dönüm, however, he prepared a loophole: expropriations would be made from the person, while distribution would be based on peasant households. So, large landowners would indirectly be allowed to divide their lands among their family members. In addition to this, the article that required prohibiting any disposal on land was removed. As a result, large land owners would easily be able to take precautions to escape from having their lands expropriated. In 1963 a draft was prepared by Mehmet İzmen, Minister of Agriculture from the YTP (New Turkey Party, *Yeni Türkiye Partisi*), during the coalition government of RPP-YTP and CKMP (Republican Peasants' National Party, *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi*). According to Turhan Feyzioğlu, this law was block from going to the Council of Ministers by the party chairman of the YTP for the reason that, the YTP depended on the votes of the eastern Anatolia.

In 1965, Turan Şahin prepared a new draft during the government of the RPP and independents. This draft stipulated that the reform would be concluded in 25 years and leaves 5000 dönüm to the land owners. This draft was passed to a joint committee. However, this draft was rejected in the joint commission by 167 no to 159 yes votes. About 30 parliamentarians from the RPP, who represent large land owners, did not participate in the voting.

During the Demirel government, the government adopted the slogan “we need agricultural reform, not land reform,” and they prepared a draft of an agricultural reform law. This draft was not announced to the public until the last days of the government.¹³ Land reform was always a burden on the shoulders of the governments. As a Constitutional requirement and one of the hot issues discussed mainly by the leftist groups, the governments could not separate themselves from the issue, because it addressed the lives of the people, and attracted the attention of the people.

Land Reform in the Discussions of the “Left”

First of all, it must be stated that it is not possible to mention a full-fledged, organized modern class movement when referring to the left of the 1960s.¹⁴ It included many sects, fractions, and many classes. Many leftist intellectuals or groups in one way or another referred to land reform. The 27 May 1960 coup d’etat and the 1961 Constitution revived the potential of people from different orientations on the left who perceived the National Unity Committee as carrying a social revolutionary ideal and potential. Hikmet Kıvılcımlı, a former TKP-origin socialist, wrote a letter

---

¹³ Ibid., 686-90.

¹⁴ Ergun Aydınoglu, *Türk Solu: Eleştirel Bir Tarih Denemesi* (İstanbul: Belge Yayınları, 1992), 12.

to the MBK in which he emphasized his belief in the revolutionary background and power. Mihri Belli wrote in a journal called *Yeni Yol* (New Way) calling on the MBK for the implementation of a rooted land reform. Belli stated the purpose of the land reform as the abolition of the retrogressive basis of rural areas, and including the peasantry in the democratic revolutionary ranks. He emphasized that the peasantry was the *sine qua non* of the revolution.

Mehmet Ali Aybar also wrote a letter to Cemal Gürsel and appreciated the projects of land reform, educational reform and planning of the economy.

The 1960s witnessed many radical left groups, each deserving attention in order to understand how each shaped their revolutionary path and how they were differentiated from each other or how they shared common viewpoints. Even though they were differentiated from each other mainly on the way to socialism; the discussion on the role of the peasantry and development or underdevelopment of agriculture was always a central issue.

Yön (Direction)

Yön started publication just after 27 May by Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Soysal and Cemal Reşit Eyüboğlu. Avcıoğlu and Soysal also contributed to the publication of *Akis* which had emerged as an opposition to the Democrat Party in the 1950s. In addition to this, both of them effectively participated in the Constitutional Assembly during the preparation of the 1961 Constitution. *Yön* and the Manifesto of *Yön* brought together many intellectuals from different sides of the left. There were three tendencies in the composition of *Yön*. The main body and the most observable group was “top-down”, or as the opponents of the “junta” for the reason that the manifesto

signaled the tendencies of a desire for a “revolution from top to down,” the aspiration of creating a classless society and fear or worry from the rise of the modern class conflict. Another wing was made up of social democratic reformists who were not strong enough to be “Kemalist radicals.” The Kemalist revolution can be explicated in terms of two points: first of all, as a single successful revolutionary struggle symbolizing a bourgeois revolution, and it is taken as a reference. However, Kemalism may also be perceived as the symbol of preserving the status quo. Nevertheless, many leftist ideologies could not separate themselves from the Kemalist ideology and expressed their programs of change through it. Projecting a new understanding of etatism, the manifesto set as its objective rapid development and a people’s democracy via Village Institutes, syndicates, land reform aiming at creating agricultural cooperatives and an organized peasantry replacing the ağas. Another group that must not be disregarded was those who took side with the working class and Marxist ideology. They constituted the basis of the TİP and the National Democratic Revolution (*Milli Demokratik Devrim*, known as MDD). *Yön* stopped being published on 30 June 1967. Just five months later, a new journal *Türk Solu* (Turkish Left) started to be published which introduced a new movement, a national democratic revolution.

TİP (Turkish Workers’ Party) as a Rising Left Party

TİP was established on 13 February 1961 by twelve trade unionists. TİP and *Yön* had common discourses and the same commitments; however, they were differentiated as they stated the reasons for existence on completely different base. While *Yön* rejected the class struggle, it was the reason of the establishment of

the TİP. However, as Mehmet Ali Aybar was selected as the party chairman, he broadened the scope of the party. He tried to embrace many different segments of society: "... Worker, peasant, artisans and small traders, waged citizens, retired, widow, low income people, Kemalist socialist intellectual, and citizen side with the people and labor..." As Aybar points out, the TİP was the first party established by the people, from bottom to top, organized by the people.¹⁵ Aydınoğlu points out that there was not much difference in the content of the programs of *Yön* and TİP, but their propositions on the ways to approach socialism were different.¹⁶

Agricultural modes of production were central to the discussions made among the different fractions of the "leftist" ideology. As David Seddon and Ronnie Margulies note:

For the different interpretations of the nature of Turkish agriculture, and hence of the forms of production and class relations existing in the rural areas, were closely associated with different conceptions of the appropriate political strategy of the left.¹⁷

That is, the basis of the discussion was whether capitalism prevailed in rural areas in one form or another, or if feudal or semi-feudal relations of productions continued to shape the lives and production in the rural areas. There were mainly two camps. The Turkish Workers' Party which was a "workerist"¹⁸ party that basically defended the line that capitalism was present in rural arena and shaped the production relations in agriculture and that a struggle for socialist revolution was possible and urgent. On the other hand, the MDD movement claimed that feudal relations still prevailed in rural areas, so it had to be abolished.

---

¹⁵ Ali Gevgilili, *Yükseliş Ve Düşüş* (İstanbul: Bağlam Yayınları, 1987), 316.

¹⁶ Aydınoğlu, *Türk Solu: Eleştirel Bir Tarih Denemesi*, 70.

¹⁷ Ronnie Margulies David Seddon, "The Politics of the Agrarian Question in Turkey: Review of a Debate," *Journal of Peasant Studies* (1986): 29.

¹⁸ *Ibid.*: 32.

The tradition of *Yön* is maintained by *Türk Solu* and later on *Aydınlık*. The basic claim of MDD was that what was necessary in Turkey was not a socialist but a democratic revolution for the reason that there were traditional power centers that had to be broken down. For this reason, Belli called for military and civil bureaucracy, national bourgeoisie getting into alliance with middle class intellectuals in order to realize their rule as soon as possible. They made an anti-imperialist struggle not a struggle of socialism against capitalism. For this reason, the components of the struggle did not matter: workers, revolutionary youth, socialists, the left of center, members of the TİP, the RPP, the JP, the Nation Party or the Republican Peasants' National Party could join it. As a response to this all including proposition of the MDD, and from the TİP, especially Behice Boran and Sadun Aren responded that a national democratic revolution had been done in the time of Atatürk. The struggle for national independence had been carried out simultaneously with the struggle for socialism. All social movements were carried out by different groups coming together for a single aim; but there was an impulsive power that pulled the other sub-groups into the movement.

At the end of the 1960s, the TİP was boiling from inside. When Aybar started a discussion about “smiling socialism” in the party, Boran and Aren responded severely that “scientific socialism” could not be carried on with the slogans like “smiling socialism.” On 29 October 1970, in the 4th General Congress of the TİP, Behice Boran was elected the party chairman.

Ecevit's Challenge and the New Image of the RPP: Left of Center

Discussions on the left and their programs and political projects started to shape the agenda of the country in the 1960s. Ergun Aydınoglu says that many issues like land reform, industrialization, and social justice started to be discussed in the way that "left" touched to the point. Aydınoglu points out that politicians of bourgeois class like Ecevit and Bölükbaşı, started to borrow these matters¹⁹.

However, in a political environment in which everyone was divided into camps, and in a period when "politics" not "policies" were discussed, land reform was also discussed as a matter of ideological positioning. It has to be highlighted that, as stated above, for the "left" taking a position on the agricultural development of the country was a matter of determining a strategy for the revolutionary struggle, while for the "left of the center" it was a matter of driving the competitors on the "left" out of the political arena.

İnönü declared that the RPP was a party of left of center just before the general elections of 1965. It was a calculated act to balance the popularity and effectiveness of the TİP. He proposed this solution as a recipe against both communism and fascism.²⁰ Later on, Ecevit emerged as the leader of the left of center principle. This triggered the division of the RPP. What resulted ruptures was not the adaptation of the principle of the left of center but a new approach to the issue of land reform as defended by Ecevit. One of the main actors of this division was Nihat Erim, who accused Ecevit that "from now on the RPP is a party of a class under the control of people *sans scruple* (without scruple) who define land occupations as revolutionary activity and define the reforms of Atatürk as reforms of

---

¹⁹ Aydınoglu, *Türk Solu: Eleştirel Bir Tarih Denemesi*, 52.

²⁰ Gevgilili, *Yükseliş Ve Düşüş*, 322.

wardrobe.”²¹ Ecevit evaluated the reforms of Atatürk as reforms of superstructure. He said that real revolution meant revolution of the infrastructure that regulated the relations of production and that ensured the transfer of economic power.

The Eighteenth General Meeting of the RPP became an arena between the conservatives and Ecevit. The principle of left of center was perceived by Feyzioğlu and his group as a way to socialism and they opposed and rejected the transformation of the party towards this line severely. İnönü tried to prevent the separation in the party by pointing out that the RPP was a party standing on the left of center, carrying the principle of populism; on the other hand, the RPP was not a socialist party and would never be.

However, who would stay and who would leave the party became clear in the Fourth RPP Extraordinary Meeting on 28 April 1967. İnönü defined his attitude towards the principle of the left of center as reemphasizing the role of this principle as a “security wall” against the radical left as well as the radical right. He pointed out that even though the RPP had some common features with socialists like populism, statism and revolutionary principles, the RPP was not a duplicate of socialist parties in any case. In the end, Feyzioğlu and his group left the party and established a new party called the Trust Party (*Güven Partisi*) on 12 May 1967.

The Twentieth General Meeting of the RPP became a stage for another settling of accounts. Ecevit’s usage of the slogan “*Toprak işleyenin, su kullananın*” (the land belongs to its cultivators, water to its users) was criticized harshly especially by Kemal Satır. Satır asked İnönü if what Ecevit proposed was a revolutionary activity or an illegal activity. İnönü replied that not every illegal activity had to be dangerous. However, in the first meeting of the party assembly, he

---

²¹ İlhan Lütem, *Erim'den Mektuplar* (İstanbul: Kurtiş Matbaası, 1992), 95.

felt the necessity to state that land occupations were both illegal and a revolutionary activity.

The RPP shaped and deepened the principle of left of center with a program of development called *köykent* (urban villages). This was the part of the program of the peoples' sector (*halk sektörü*) that involved the participation of the people in the production in industry through some sort of cooperatives. Ali Nejat Ölçen, who put forth the peoples' sector, writes that migration from the villages to the city centers has always interpreted as a result of industrialization; however, the dynamic population that assembled in the slums of the cities was not provided with work opportunities. This was the depopulation of the rural. Cities did not draw the people from the countryside because of job opportunities, but as a result of the low price policy for agricultural production and insufficient land. It had been planned in the first five-year plan that money coming from the export of agricultural production would finance industrialization. However, this did not happen. *Köykent* carried the meaning that the process of economic and social development could not be completed without the rural. Ölçen points out that *köykent* had more social content than economic content. It was a development plan for the villages. It aimed to hold the population in the villages, solving the problem of employment there; it did not only combine sparse villages and bring infrastructure services to the villages. *Köykent* was a social and economic development project from the bottom to top in the rural areas. It was the basis of the principle of the left of center. In addition to this, *köykent* was a project of the simultaneous development of cities and villages.²²

---

²² For a full discussion of the *halk sektörü* see, Ali Nejat Ölçen, *Halk Sektörü* (Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1974), 97.

12 March 1971

12 March came with reform demands that were stated clearly in the 1961 Constitution. The period starting from 12 March 1971 until the general elections on 14 October 1973 can be defined as a process of transition. This intervention did not create the same excitement and appreciation as to the 1960 coup d'etat. This can be seen from the words of İnönü:

Parliament can not fulfill its responsibility under this kind of coercion. Democratic order is not compatible with the governments coming and going in accordance with the appreciation and criticism of commanders. In order to revive the democratic order, we propose to the President that the establishment of a temporary government responsible of ensuring law and order in the society, and making the general elections.²³

Gevgilili points out that İnönü was opposed to the idea that elections were held after the completion of the reforms.

However, there were other reactions to the 12 March Warning. Dev-Genç (*Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu*, Revolutionary Youth Federation) and TÖS (*Türkiye Öğretmenler Sendikası*)²⁴ congratulated the military and they pledged their allegiance to this act.

The new prime minister was Nihat Erim, who left the RPP just after the 12 March Warning and became an independent in parliament. Erim formed his cabinet with fourteen technocrats out of the parliament, and five ministers from the JP, three ministers from the RPP and one minister from the National Trust Party on 26 March 1971. Erim founded a cabinet that would prevent the right or left dictatorships that

---

²³ Gevgilili, *Yükseliş Ve Düşüş*, 512. “Parlamento böyle bir baskı altında kaldıktan sonra, artık görevini yapacak halde değildir. İcranın emri altında bulunan kumandanların takdir edeceği veya tenkit edeceği ölçüye göre hükümetler kalacak veya kalmayacak; böyle bir düzen demokratik değildir. Demokratik düzenin, bir an önce avdet etmesi için sayın Cumhurbaşkanına yapacağımız teklif, geçici bir hükümetin kurulmasıdır. Bu hükümet asayışı muhafaza etmekle görevli olsun, seçimi uygulama görevini de yerine getirsin.”

²⁴ Turkish Teachers Union [Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS)] established on 8 July 1965 just after 1960 in the liberal political environment of the day, however it was banned after 12 March 1971.

aimed at dividing the country. The Erim government started rough operations immediately. They declared martial law (*sıkıyönetim*) in eleven cities²⁵ to prevent rural guerilla preparations of the radical left, the slaughter plans of the radical right and the establishment of a Kurdish Independence Party in the east of Turkey. However, first Erim government did not last long. Reforms could not be brought onto the agenda of parliament in this extraordinary period of the country as a whole. Ecevit severely criticized Erim government as a baseless, groundless government that was not able to pass the necessary reforms, but was only supported by the dominant powers.

The transition government of Naim Talu was comprised of the Justice Party of Demirel and the Republican Trust Party of Feyzioğlu. Ecevit preferred to remain outside of the government, and as an opposition party in the government weakened the Justice Party. The JP and the RTP were decisive about passing the basic social reforms in parliament whether imperfect or not, in order to fulfill the demand of 12 March and in order to silence the reformists.²⁶

Demirel's speech at the end of the passing of the land and agricultural reform is very important in understanding the intentions and the driving force behind the passage of this law. He pointed out that land reform was a matter that had been discussed for ten to twelve years throughout the country. He said, "I can't claim that every precaution has been taken, that peasant and peasantry problems are solved by this law, but we claim that this law may help to solve the matters of the peasantry."²⁷

It comes up on the agenda before every election. At the time that reform and regime discussed for two years it constituted an important problem of the country. There is one important thing other than the content of this law. It is not what this law will give to the Turkish people, the Turkish peasantry but

---

²⁵ Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Zonguldak, Kocaeli, Sakarya, Eskişehir, Diyarbakır, Hatay and Siirt.

²⁶ Gevgilili, *Yükseliş Ve Düşüş*, 645.

²⁷ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125, session 2, 12 June 1973.

this law carries a political character as well. What has been discussed for days here is whether this parliament can pass a reform law or not, whether this parliament can be a remedy to the problems of the people. This law is a reply to all the accusations about this parliament. In addition to this, it is a response to those creating the image that the parliamentary regime is weak.²⁸

---

²⁸“ Vatan sathında hemen hemen her seçimde aynı konu geniş çapta işlenmiştir ve nihayet ‘Toprak Reformu’ namı altında yeniden memleketin önemli bir meselesi olarak kamuoyuna takdim olunmuştur...Bu kanunun büyük önemi sadece muhtevasında değildir; Türk Milletine, Türk köylüsüne, Türk çiftçisine ne verdiği de değildir. Bu kanun siyasi bir mahiyet de almıştır...burada münakaşa edilen şey, aslında meclislerin kanun yapamayacağı, ülkenin dertlerine çare bulmayacağı hususu idi. Bu itibarla sadece Toprak ve Tarım Reformu Yasası’nı çıkarmış olmuyorsunuz; aynı zamanda Parlamento üstünlüğüne yönelmiş bir takım tenkidlerin de en güzel cevabını vermiş oluyorsunuz. Aynı zamanda rejimin güçsüzlüğü imajını zihinlerde yaratmak isteyenlerin de cevabını fevkalade net ve açık bir şekilde vermiş bulunuyorsunuz.”, Republic of Turkey, TBBM Tutanak Dergisi, term 125, session 2, 12 June 1973

CHAPTER III

THE MAIN ISSUES OF THE LAND AND AGRICULTURAL REFORM LAW DURING THE NEGOTIATIONS IN THE PARLIAMENT

It is crucial to understand under what kind of intensives this reform law was passed in the Parliament on 19 July 1973 just before the 14 October 1973 elections.

After the commission of the government prepared a resolution of the law, it passed to Provisional Commission of the Parliament. Provisional Commission President İsmail Hakkı Tekinel, who was an Istanbul Parliamentarian from the Justice Party, criticized the resolution of the government. He declared that in order to establish the land and agricultural reform law firmly, it was necessary to have data on the land stocks of the country. The resolution of the government was based on Village Inventory Surveys of the Ministry of Rural Affairs between 1962-1969 the changes that had taken takes place in following years were not taken into account.²⁹ The land reserves determined to be distributed among landless peasants or those who had insufficient land was 32,096,643 dönüm. The resolution determined a peasant family was comprised of five people. According to the Results of Village Inventory Surveys there were 4,125,778 peasant families in Turkey. 636,155,000 families had 50 dönüm or more land. The land that would be expropriated would be these lands. Peasant families owning 1-50 dönüm, those having “insufficient land”, numbered 2,221,322 families. Landless peasants numbered 1,268,301. Of the landless peasants, 72,883 families were sharecroppers, 12,673 families were tenants and 1,182,745 families were agricultural workers. From these figures, Tekinel deduced that

---

²⁹ *Cumhuriyet*, 31 May 1973.

32,489,623 dönüm were planned to be distributed to 3,489,623 landless peasants or those who had insufficient land. If the resolution of the government was accepted without making any change, then it would be possible to distribute land to about 539,949 families in 15 years. 2,674,000 families would not be able to get land from this distribution.³⁰

The coalition government was comprised of the Justice Party and the Republican Trust Party. The Prime Minister was from the quota of the Senate of the Republic, Naim Talu. Opposition parties in the Parliament were the Republican Peoples' Party and the Democratic Party. As the articles of the law had been negotiated in the Parliament these two parties opposed the law from completely different view points. While the RPP criticized the law as diminishing land reserves and protecting large land owners, the Democratic Party criticized the law as communism-oriented law.

Urfa was declared as the region of implementation by decree of the Council of Ministers on 1 November 1973 after the election was won by the Republican Peoples' Party. Minister of State İlhan Öztrak declared that in order to prevent "fictitious transactions," works would be done in privacy and because of the atmosphere of the election, they preferred to delay the declaration of the region of implementation.³¹ The RPP asserted that if they formed a coalition government, they would submit a new resolution and delay the implementation of the land reform. In addition to this, they commented on the selection of Urfa as "unserious"³². Ziya Gökalp Mülayim pointed out that the Land and Agricultural Reform Precautionary Law had passed one and a half years earlier, the Land and Agricultural Reform Law had passed six months earlier. The coalition government of the JP-RTP had not made

---

³⁰ *Cumhuriyet*, 31 Mart 1973.

³¹ *Cumhuriyet*, 23 October 1973.

³² *Cumhuriyet*, 24 October 1973.

any attempt to implement the law until now. He added that he found the declaration ridiculous and unserious just one day before the resignation of the government.³³ After several trials for different coalition alternatives the RPP and the National Salvation Party formed a coalition. However, this coalition government did not take land reform into their program because of the opposition of the NSP. Nevertheless, at the beginning of 1974 the Undersecretariat of Land and Agricultural Reform started to work in Urfa under the control of Undersecretary of H. Saim Kendir. In early 1975 expropriations started; every 20 days 50,000 dönüms of private property were expropriated. At the first distribution of land, it was planned to distribute land to 5 thousand families. However, after the Cyprus Peace Operation, the RPP-NSP Coalition left the government for early elections. In April 1975, the Nationalist Front Coalition comprised of the JP, the NSP and NMP took over the government. The Undersecretary and technicians were replaced by others; expropriations were slowed down. However, 1,600,000 dönüm were expropriated and there were about 1,100,000 dönüm from the Treasury. With the participation of Alparslan Türkeş, 163 households received 25,958 dönüm of land in 1975. After the application of the Democratic Party to the Constitutional Court, the law was abrogated by the Constitutional Court in 1977. The Constitutional Court gave a one year term to pass a new law; however, there was no attempt to make a new law. As a result, Law No. 1757 ceased to have force in 1978.

The Land and Agrarian Reform Law was comprised of seventeen chapters and 237 articles. This law involved articles that are worth mentioning in order to comprehend the grounds of discussion. In this respect, some crucial articles of the law will be evaluated.

---

³³ *Cumhuriyet*, 24 October 1973.

Understanding the Ownership of Land: Land Reform as a Recipe against
Communism or a Path towards Communism

The Land and Agrarian Reform Law found its basis in the 1961 Constitution's Right of Property Title and specifically Article 37 (Land Ownership). In this respect, together with the discussions on the Land and Agrarian Reform Law, specific articles of the 1961 Constitution's should be examined. The content of the discussions both on the Constitution and the Land and Agrarian Reform Law were basically on the threat of communism against the right of private property. Article 36 of the Constitution defined the right of property. Everyone had the right of property and inheritance. These rights could only be limited by law in case of public benefit. The use of right of property could not be contradictory to the public good. In the legal grounds of Article 36, it is stated that the right of property could not be perceived as a limitless freedom of the individual to use the right of property without taking into consideration public good, as in Roman law. The understanding of property included a social character. Article 37 was read several times during the negotiations of the Land and Agricultural Reform Law both to claim that this law was not consistent with Article 37 and Article 38 and this law was very much based on these articles or could not carry the real meaning of them.

In the negotiations of the Constitution, one of most heated debates was seen on this article. Article 37 stated that the state, for efficient productivity and for supplying landless peasants or peasants who had insufficient land with land, would take the necessary measures. For this purposes, the law could limit the scope of land to be owned in different agricultural regions. Şefik İnan declared that this was a kind

of “confiscation by installment.”³⁴ In the name of the Constitution Commission,

Muammer Aksoy said:

...In order to say that land ownership is *de facto* a common right in Turkey, not just 5000 or 50,000 people but the majority of the peasants who cultivate the land must own the land. If we understand from the protection of land ownership to protect the big farms, we would like to imply that for the right of a minority we make the majority to be deprived of the same right. To say it frankly, people who demand large land ownership mean that I just do not ask for the protection of my land but to have the right to keep others as slaves, I do not want others to have the right to own land.³⁵

Article 38 defined the conditions for expropriation. The state or public corporations, in conditions of public benefit, provided that it paid the actual value, could expropriate whole or some part of the real estates that was private property, according to the principle causes and procedures stated in the law. The way of paying the value of the land expropriated for the purpose of giving land to the landless peasants, nationalizing forests, for forestry plantation and for projects of housing would be stated in a related law. When the law set payment of the value by installments, the duration of payment could not exceed twenty years when land was distributed to peasants. On this condition, payments were divided into equal installments. The expropriated lands of small peasants would be paid in advance. For peasants directly managing their lands of which some parts were expropriated, part of the land which is necessary for subsistence determined by law would be paid in advance in equitable and fair measure as well.

---

³⁴ “*Bu taksitle istimlak müessesesidir.*” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 34, session 1, 30 March 1961.

³⁵ “*Türkiye’de toprak mülkiyetinin bir hak olarak fiilen tanınmış sayılabilmesi için, yalnız 5000 kişi 50,000 kişi için değil, toprağı ekenlerin büyük çoğunluğunun toprağına sahip olması gerekir. Eğer toprak mülkiyetinin korunması sözünden, büyük çiftliklerin muhafazası manasını çıkarırsak, azınlık için bir hakkın tanınmasının çoğunluğun aynı haktan mahrum olmasını istiyoruz demektir. ...daha açık konuşursak: büyük toprak mülkiyeti isteyenler ‘ben yalnız toprağımu muhafazayı değil, başkalarını da esir olarak kullanmak imkanına da sahip olmak istiyorum; başkalarının toprak sahibi olmasını istemiyorum’ demektedirler.*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 37, session 2, 4 April 1961.

This article was declared by some parliamentarians to put a burden on the Turkish peasants who owned small amounts of land, as if the small peasants' lands would be expropriated. For instance, Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu³⁶ compared the article to the activities of the former government, which was on trial during the negotiations on the Constitution. The Menderes government had confiscated the property of the citizens but had not informed them of when they would pay the compensation.³⁷ Karaosmanoğlu seems to blur the issue with this comparison. As the former government was judged mainly because of their confiscation without any consent from the public, he wanted to make people think that this article mainly justified all those acts. Karaosmanoğlu wanted to make it seem that small landowners' land would be expropriated. Turkish citizens and small landowners would be the victims of this article.³⁸ However, as Commission Spokesman Muammer Aksoy said in response to Karaosmanoğlu the article just served to make people the owners of land and homes.³⁹ As a response to the objections to this article, Commission Vice President Emin Paksüt, compared this article on the old Constitution, as the 74th article of the 1924 constitution stated that the costs of lands and forests expropriated in order to make the peasants owners of land and to govern forests by the state, would be determined in a related law. In this respect, expropriation was not a novel application.⁴⁰ In order to show the unfairness of the article they gave as examples of someone who owned four villages, but after the

---

³⁶He is the member of one the long-established families of Manisa, Karaosmanoğulları. He is one of the founders of the Democrat Party and he became minister of the state and organized the distribution of Marshall Aid. He was also the Minister of Interior during the Menderes government (02.12.1951-07.04.1952). Later on, because of carrying on the activities of freedom of press at the time period, he countered against Menderes and he was dismissed from the DP. Thereafter, he founded Freedom Party and became the chairman of the party. He is the representative of RPP in the Constitutional Assembly.

³⁷Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 53, session 3, 25 April 1961.

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

expropriation of these villages, he was transformed into a beggar⁴¹. Discussions continued on this ground with different proposals. Hayrettin Şakir Perk, for example, proposed the following;

My fellows, if we distribute lands of Treasury in a framework of a plan to the landless Turkish peasants it is sufficient. By this application there wouldn't remain any landless peasants. In this respect, it is unnecessary to harm private property as a result of expropriation by installment as if the continuation of the old days. Do not harm this beautiful law like this. (Applause and voices of congratulations).⁴²

In addition to this, Yusuf Ziya Yücebilgin evaluated the situation as if the burden of social justice was imposed only on the shoulders of the peasantry.⁴³ In response, Cemil Sait Barlas said “no one has rejected the right of property. Nevertheless, the understanding of property has been transformed from the idea that whoever pays the money takes the land, just like in the 1900s.”⁴⁴

Şevket Raşit Hatiboğlu said it was a groundless thesis held that the lands of peasants who directly cultivated the land would be expropriated. Given to landless peasants and as a result, small peasants would be disadvantaged. This was not the case. Land owned by large land owners that was cultivated by dividing it among sharecroppers would be expropriated and distributed to the real cultivators of the land.⁴⁵ In this society, there was something more important than safety of property,

---

⁴¹ Ibid.

⁴² “Arkadaşlar, Hazine bir plan dahilinde elindeki toprakları topraksız Türk köylüsüne tevzi etse yeter, artarda ve hiçbir Türk köylüsü topraksız kalmaz. Onun için hususi mülke inmeye lüzum yoktur. Hususi mülkü zedelemek, eski ruhun devamı olan taksitli istimlak esasını kabul etmek yazıktır, mahal yoktur. Bu güzel Anayasayı bu şekilde zedelemeyin. (Bravo sesleri ve alkışlar)”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

⁴³ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961

⁴⁴ “... Mülkiyet inkar edilemez. Mülkiyet müessesesini tanımayan ne bir siyasi parti, ne de bir şahıs bu memlekette yoktur... zümre mülkiyeti mefhumu, muhtevası son zamanlarda artık değişmiştir... 1900 yıllarında olduğu gibi al parayı ver araziye tarzında almaktan çıkmış ve bugünkü mahiyetini almıştır...” , Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

⁴⁵ “Topraklarını işletmekte olan çiftçilerin ellerinden arazileri alınacak, topraksız halka tevzi edilecek ve bu suretle bir toprak reformu sağlanacak. Yok arkadaşlar. Yalnız köyleri de içine alan büyük arazi mülklerini, sahipleri tarafından işlenmeyen toprakları istimlak edip bizzat kendi işleyecek çiftçilere dağıtmak asıl hedeftir.”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

which was safety of livelihood. The safety of the livelihoods of millions of people depended on the word of the land owner.⁴⁶ With this version of land reform, said Hatiboğlu, large land owners were invited to social solidarity.⁴⁷

However, according to Ferid Melen, there was not feudal land system in which a minority of people held large lands. The land problem was solved after 1946 with the 1945 Land Provision Law. He pointed out that there was nothing like an unequal distribution of land if there were people holding large amounts of land like feudal lords.⁴⁸ Coşkun Kırca quoted the figures of 1959 population census, according to which 69.3 percent of the population or 18,616,545 people lived in rural area. On the one side of the coin there were 2,122,000 families cultivating 39.9 percent of the arable land, while on the other side of the coin there were 38,000 families cultivating 24.7 percent of the arable land. It was not possible to claim that there was no land problem in Turkey.⁴⁹ He concluded his speech by giving individual right of property as a recipe against communism and any crisis or depression. He underlined that as some people defended the right of property, it was logical for them to do so for everyone, not just for a selected group of people.⁵⁰ The article continued to be discussed for several days. On the following day, Commission spokesman Muammer Aksoy gave examples from Atatürk's opening speech of the Parliament in 1 November 1937:

First of all, no landless peasants should be left in the country. More importantly, any land that sustains a family can not be divided in any case.

---

⁴⁶ “...Sizlere hemen haber vereyim, gene bu memlekette mülk emniyeti kadar, belki ondan da mühüm rızık emniyeti meselesi vardır... bu cemiyette milyonlarca insanın rızık emniyeti toprak sahibinin dudakları arasındadır...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

⁴⁷ “...Bununla büyük arazi sahipleri bir sosyal dayanışmaya davet ediliyor...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

⁴⁸ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

Land that belongs to large landowners has to be limited according to population density and the productivity of the land in that particular region.⁵¹

This speech facilitated the amendment of the 74th article of the 1924 Constitution.

Muammer Aksoy continued to refer to this article as “the article of seizure by installment.” The first struggle of Menderes in his political life started with his being against the Land Provision Law.⁵² Zeki Tekiner, who opposed the installments, said that the land ağa was also a son of this country, and had to be taken into account his benefit.⁵³ Ömer Sami Coşar described the situation in 1945: “Refik Koraltan opposed the Land Provision Law as it meant taking the property of Ali and giving it to Veli. According to Menderes, that law would cause the devastation of poor peasants. In this respect, the ağa must stay an ağa, slaves must stay slaves.” Coşar points out that while in 1940 there had been about 130,000 landless peasants the number exceeded half of a million peasants at that time.⁵⁴ Çullu pointed out that this article aimed at eliminating large land holdings which had exploited the labor of the peasantry for centuries without putting their own effort into the soil. Lands would not be expropriated without any compensation. The cost of the land would be paid, if the occasion arose, it by installments. In response to these comments, it was said that the state was rich, the land ağa was poor.⁵⁵

In the last session of the discussions on the 38th Article, parliamentarians who were opposed the article made speeches based on the idea that they had no ties to land ağas by no means. For instance, Ferid Melen responded to the accusation that

---

⁵¹ “Bir defa memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır. Bundan daha önemli olan ise, bir çiftçi ailesini geçindirebilen toprağın hiçbir sebeple ve suretle, bölünemez bir mahiyet almasıdır. Büyük çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işleyebilecekleri arazi genişliği, arazinin bulunduğu memleket bölgelerinin nüfus kesafetine ve toprak verim derecesine göre sınırlamak lazımdır.”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 2, 28 April 1961.

⁵² Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 1, 28 April 1961.

⁵³ “...Toprak ağası da bu memleketin evladıdır. Onun mevzuunu da, onun davasını da burada düşünmemiz lazım...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 1, 28 April 1961.

⁵⁴ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 1, 28 April 1961.

⁵⁵ Ibid.

those were opposed to the article had been elected by the votes of ağas. He especially stressed that he had inherited no more than five dönüm from his grandfather, which was used by his relatives. In addition to this, he said that he had an apartment in a cooperative that he hadn't paid half of the cost yet. He asked "Is this what you called as farm ağa.?"⁵⁶ Just like Melen, Fevzi Lütüf Karaosmanoğlu started his speech by saying that he did not come to this parliament as a land ağa or a representative of ağas. He was a representative of the Turkish nation. He said that,

I assure you that I have not inherited even one dönüm land from my family. I earn my livelihood just from the soil by owning an agricultural enterprise which is not even equal to a middle level enterprise, which is the fruit of 35 years of work with effort. I did not support a class from my own case. Our case is to make the Turkish peasantry the owners of the land, to protect the forests, planning and even housing. Our case is also making reform; however, we have to take into account the people who own land by their own effort or by inheritance.⁵⁷

Ahmet Karamüftüoğlu said that the burden of land reform or social justice must not be put on the shoulders of some families. He proposed that just like savings bonds, land bonds should be sold. He concluded that it seemed like a crime, to own land.⁵⁸

The first article of the land and agricultural reform law defined land and agrarian reform an arrangement to distribute property, the way agricultural

---

⁵⁶ "Biliyorsunuz, bir gazete, bu maddenin aleyhinde konuşanları, 'Çiftlik ağaları, derebeyleri ve onların reyleriyle gelenler' olarak tavsif etmiştir... Bendenizin, dededen kalma 5 dönümü geçmiyen arazim vardır. O da uzak akrabalarımın tasarrufundadır. Ankara'da bir kooperatifte bir evim var. Borcun yarısı henüz duruyor. Çiftlik ağası böyle mi olur?" Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 3, 28 April 1961.

⁵⁷ "Sevgili kardeşlerim buraya ne toprak ağası olarak geldim ve ne de toprak ağalarının temsilcisiyim. Hepiniz gibi Türk milletinin temsilcisi olarak hürriyet için mücadele ede ede gelmiş, naçizane mücadele yapmış bir millet temsilcisi olarak geldik... sizi temin ederim ki, mirasla dahi olsa bana bir dönüm toprak ailemden intikal etmemiştir. 35 senedir alın terimin mahsulü olan ve ortanın çok aşığında düzenli bir işletmenin başında nafakamı yalnız topraktan çıkaran bir insanım. Günah mı arkadaşlar? Ben kendi davamda bir sınıf meydana getirmedim ve bir sınıfımız da yoktur...bizim davamız, Türk köylüsünü topraklandırmak, ormanları muhafaza etmek, planlaştırmak ve hatta iskandır. Bizim davamız da ıslahat, ama bu davayı hallederken, ıslahatı yaparken biraz da gerek miras yolu ile gerek çalışarak kazanç yolu ile toprak sahibi olmuş insanları da düşünelim." Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 3, 28 April 1961.

⁵⁸ "... Biz istiyoruz ki bu memlekette toprak reformu ve sosyal adaletin tahakkuku bazı ailelerin sırtına yüklenmesin. Toprak reformu yapılacaksa, ki mutlaka yapılmalı, bugün nasıl tasarruf bonoları çıkarıyorsak buna benzer toprak reformu için bonolar çıkarılmalı... Toprak sahibi olmak suç, hatta bir vatan hiyaneti gibi ifade ediliyor..." Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 3, 28 April 1961.

enterprises and the structure related to these enterprises were managed according to the principles of productivity and social justice. Discussions on this article centered on social justice. From the Democratic Party Group, Bahri Dağdaş, former Minister of Agriculture during the first Demirel government between 1965-1969, charged that the law was socialist, damaging the right of property or even sought to abolish the system of property.⁵⁹ Against this claim, Provisional Commission President İlhami Ertem said that this law aimed at the expansion of property.⁶⁰ He pointed out that Commission had changed the socialist and communist clauses in the resolution of the government.⁶¹

Dağdaş continued by giving examples of the distribution of land in Turkey: land owners of 1-50 dönüm had the 23 percent of the arable lands in Turkey. Land owners of 50-100 dönüm had 23.37 percent of the arable lands; land owners of 101-200 dönüm held 23.24 percent of the lands. Land owners of 200- 500 dönüm held 16.98 percent of the lands and 500-999 dönüm corresponded to the 4.51 percent of the lands. 1000-2500 dönüm corresponded to 2.21 percent of the lands. 2501-4999 dönüm corresponded to 1.87 percent of the lands and lands over 5000 dönüm corresponds to 2.43 percent of the arable lands. He compares these figures with countries like Guatemala, Colombia, Equator, and Chili, where about sixty to seventy percent of the land was owned by 2-3 people. He claimed that there was a fair distribution of land in Turkey.⁶² These figures belonged to the Agricultural Censuses of 1963. However, he did not present the number of enterprises that corresponded to each category.

---

⁵⁹ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122 , session 1, 6 June 1973.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ *Cumhuriyet*, 15 May 1973.

⁶² Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

Korkut Boratav cites the results of the 1963 Agricultural Censuses: the lowest 20 percent of the enterprises had 1.8 percent of all arable land, the following 20 percent of the enterprises had 3.7 percent of all arable land; after that the following 20 percent had 11.7 percent of the land, the following 20 percent had 2.0 percent of all land and the highest 20 percent of the enterprises had 60.8 percent of all arable land.⁶³ The inequality in land distribution becomes clear with these figures.

The title of the second article was the aim is to cultivate the soil productively; to increase agricultural production continuously; to make good use of agricultural production; effective marketing of agricultural production and to establish an agricultural structure that accelerated the national development; giving land to landless families or families that owned insufficient land, to equip them, to subsidize them and to organize them in order to make them sufficient income earning family enterprises; to establish a Land and Agrarian Reform Cooperatives in order to realize the aims of the Land and Agrarian Reform; to regulate tenancy and sharecropping in agriculture; to bring together lands that are divided so much so that do not allow economic production, and to prevent agricultural enterprises to be divided so much that would not be sufficient for maintaining livelihood or that would not be sufficient to make use of the family labor force; to establish model villages; to use land and water resources in a way that was suitable for technical and economic needs, to protect them, to ameliorate them, to improve them and to sustain productivity.

Without directly referring to the article, Dağdaş said that this law sought to bring agriculturalists in black shirts by confiscating some peoples' lands. In Turkey, there were about 3.5 million small land owners and 1.2 million landless peasants.

---

⁶³Boratav, "Türkiye Tarımının 1960'lardaki Yapısı İle İlgili Bazı Gözlemler," 777.

About 8 million dönüm of land was comprised of enterprises over 1000 dönüm.

Ninety percent of that people who owned more than 1000 dönüm were in Urfa.⁶⁴

In the name of the RPP Group Ahmet Durakoğlu pointed out that in the legal text of this law, three aims were mentioned: economic, political and social. The ‘a’ sub-clause of the 2nd article was the economic aim of this law and the ‘b’ sub-clause was the social aim of the law. However, the political aim had been removed from the law.⁶⁵ Durakoğlu reads the political aim from the resolution that had been prepared by the technicians:

The political aim of this law is to remove the inequality in land and income distribution and to secure the rights of the people working on that land that the Constitution provides and to protect right of property.⁶⁶

He continued reading the political aim from the legal text of the law: to end anachronistic ruins that no longer fit the needs of the twentieth century and to remove the barriers that restricted use of rights freely that was provided by the Constitution.⁶⁷ Durakoğlu points out that without a political aim, the law was not complete and it would not attain its purpose. If the political aim was not realized, frustrated results would emerge from the economic and social aims⁶⁸.

Dağdaş gave examples from a book called *Handbook der Land-Wirtsc Haft*, in which the 1945 The Land Provision Law was categorized as a revolutionary law, a law of seizure. All the nations that determined a ceiling figure for owning property

---

⁶⁴ “Bu amaç, buz gibi, şunun bunun arazisini elinden alıp, bir nevi kara gömlekleli ziraatçısı mı diyelim, bunları tesis etmek için tedbirler getiriyor. Yani Türkiye’de 3,5 milyona yakın az topraklı çiftçi var; 1,2 milyon hiç toprağı olmayanlar var. Kanun toplamış, 8 milyon dönüm civarında 1000 dönümün üstünde; toprağı olan var; o 1000 dönümün üstünde olanların % 90’ı da Urfa’dadır.”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

⁶⁵ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

⁶⁶ “Tarım kesiminde toprak ve gelir dağılımındaki dengesizliği gidermeyi, mülk güvenliğini ve toprakta çalışanlara Anayasanın öngördüğü hakları özgürce kullanma olanağını sağlamaktır.”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973

⁶⁷ “20nci yüzyıl gereklerine uymayan çağdaş kalıntılara son vererek, Anayasanın öngördüğü hakları özgürce kullanmayı kısıtlayan engelleri ortadan kaldırmaktır.”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973

⁶⁸ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

were those that wanted collectivist or communist system. He gave examples of such countries:

...Poland set 500-1000 dönüm as the ceiling, Czechoslovakia and Romania set 500 dönüm, Hungary set 200-500 dönüm, Yugoslavia set 350-450 dönüm, Bulgaria set 200 dönüm, Albania set 200 dönüm. These types of limited enterprises are called collectivist enterprises, socialist enterprises and it is called “*agrär revolutionen*”... Democratic countries once tried these kinds of applications; however, they abandoned this system. For instance, Italy, West Germany, Japan abandoned this system...⁶⁹.

According to Dağdaş, while some kinds of limitations were implemented for 11 percent of the peasantry, for the 89 percent of the peasantry there was no kind of limitations.⁷⁰

Article 6 referred to the productive cultivation of the land. Cultivating the land in a productive way meant a) to cultivate the land in accordance with the special qualities of that particular land and in accordance with the economic and natural conditions of that particular region; b) to take precautions in order to protect water and land resources that were necessary for increasing the productivity of the land. Those people who did not conform to these conditions, except those specified in this law, and people who did not directly cultivate their land and farmed it out or gave it to sharecroppers, would be considered as not cultivating their land.

Dağdaş started the discussions by criticizing the law as completely doctrinaire. The resolution of the proposed law was composed of factitious articles prepared to take the land from its owner in one way or another by unfair applications. He pointed out that nobody asked the people who farmed out their lands to

---

⁶⁹ “...Polonya 500 ila 1000 dönüm tavanını koymuş; Çekoslavakya’da 500 dönüm; Romanya’da 500 dönüm; Macaristan’da 200 ila 500 dönüm; Yugoslavya’da 350 ila 400 dönüm; Bulgaristan’da 200 dönüm; Arnavutluk’ta 200 dönüm. Konulan tavanlar bunlardır ve bunların adına da “Kolektivist işletme”, “Sosyalist işletme” veya “agrär revolutionen”, “agra ihtilali” diyorlar...Bunu bizim gibi düşünen, demokratik düzenle yaşayan milletler de denedi, fakat vazgeçtiler. Nereler vazgeçti? İtalya vazgeçti, Batı Almanya vazgeçti, Japonya vazgeçti...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122 , session 1, 6 June 1973.

⁷⁰Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122 , session 1, 6 June 1973.

sharecroppers why they did not prefer to cultivate their land themselves. According to Dağdaş, if there were two people it was considerable for one of them have the land and capital, another one had the ability to ameliorate the soil. Would you take the land from the land owner because he farmed out his land? You could not dissolve sharecropping from agriculture. If you did, you would remove capital from agriculture.⁷¹

In the name of the RPP Group, Ahmet Durakoğlu, touched on the point from an entirely different point of view. While land owners who farmed out their land to sharecroppers were considered not to be cultivating their lands, land owners who hired laborers to cultivate the land without farming it out would be considered to be cultivating the land by themselves. While the article did not protect the one who was farming out his land, on the other hand, but the one who employed laborers without signing a contract with them.⁷² The difference between spending one's physical and mental effort on the land and being the one who hired labor was not clear in this article.⁷³

On the other hand, Bahri Karakeçili claimed that land owners suffered the results of the absence of services and investments that had not been completed by the state. The phrase "in case of necessity facilities are provided and when a certain period of time is allowed" had to be put at the beginning of the article. For instance, if the land of the one that is under the threat of drought as a result of the absence of a drainage system, or the unproductive land of one because of inadequate usage of fertilizer, chemicals and, technical stuff, was expropriated, it would not be in accordance with a democratic reform. If this article was not revised, the state could expropriate any peasant's land at any time.

---

⁷¹ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

Another part of this article which was not compatible with agricultural enterprises was that it prevented the management of land by skilled people. The phrase “people who do not directly cultivate their land and farm out or give to sharecroppers” had to be replaced with “people who do not directly or under the responsibility of themselves cultivate their land and farm out their land to sharecroppers.” Karakeçili pointed out that the existing judgement did not fit into the principle of productive management of the land. It was not correct to accept that lands that were managed by a farm manager would be unproductive. Turning all agricultural enterprises into family enterprises was not compatible with the contemporary political system⁷⁴.

Mehmet Seydibeyoğlu said that over 80 percent of Turkey’s exports were from the agricultural sector. It was not possible to define a law as a reform law unless it provided the peasantry with land and unless it solved the problem of unemployment.

I don’t think that we can find land to distribute in Turkey, if we accept the 6th article in its current form. Because, the main cause of land reform is to give land to real cultivators and to keep it in the hands of the cultivator.⁷⁵

For this reason, they proposed a resolution. To add the phrase “cultivating the land in a productive way means that [compatible to] conditions, except those specified in this law”, “by the spending (of the) land owner’s and his families’ own physical and mental efforts.” He points out that, “Otherwise, those who just stand near their land

---

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ “ Bu 6ncı madde bu hali ile geçtiği takdirde, Türkiye’de dağıtılacak toprak bulmanın kolay olacağı kanısında değilim. Zira toprak reformlarında esas, toprağı işleyene vermektir ve işleyenin elinde muhafaza etmektir...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973

will keep their land, while it would not be possible to distribute land to landless peasants.”⁷⁶

Provisional Commission President İlhami Ertem responded to all these discussions. About the requirement of productivity, if an owner of an agricultural enterprise was not able to afford the productive management of land and water resources, and if there were not any facilities provided by the Agricultural Bank (*Ziraat Bankası*) or bank loans, then visibly, it meant that the economic conditions were provided to him. The necessary conditions for protecting the soil, water resources and the productivity depended on the economic conditions supplied to the peasantry in that particular region. These issues would be stated with a regulation. Another point of discussion was the abolition of sharecropping and tenancy as Bahri Dağdaş opposed this issue. İlhami Ertem stated that the peasantry who cultivated the land must own that land for the increase in productivity, for better protection of the soil and for the deep establishment of conception of the property:

Another point that we do not agree with is the RPP’s view on hiring laborers. The owner of an agricultural enterprise himself manages the enterprise. If necessary, he hires laborers. Hiring laborers isn’t a barrier to directly managing the enterprise; he uses his mental efforts, he takes his financial responsibility. Otherwise, it is not possible for a farm family to cultivate the scope of lands that is determined in this law.⁷⁷

The 7th article defines agricultural enterprises. Agricultural enterprise is a production unit made up of one or more of such units as land, building, equipment, machine, vegetal or animal production means as well as labor power. Small enterprises are

---

⁷⁶ “*Aksi halde, adam hiçbir işgücünü katmadan sırf toprağının başında veya yakınında olmakla elindeki toprağı muhafaza edecek ve topraksız köylüye toprak dağıtmak, vermek imkanı hasıl olmayacaktır.*” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

⁷⁷ “*...Diğer bir husus, sayın CHP sözcüleri bu “İşleme ve İşletme” tabirini çok başka anlamda anlamak istemektedirler. Bir çiftliği, bir toprağın sahibi bizzat işletir. Tabii isterse işçi kullanır. İşçi kullanmak bizzat işlemesine mani değildir. İşletmesini işletiyor demek, tabii ki ona fikri gücünü katıyor demektir, ona mali sorumluluğunu koyuyor demektir. Aksi takdirde, ileride vermiş olduğumuz büyüklükleri bir çiftçi ailesinin bizzat kendisinin ve ailesinin çalışarak yerine getirmesine imkan yoktur...*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 122, session 1, 6 June 1973.

enterprises comprising of the scope of land shown in Tables 3 and 4 enclosed in this law. Small farmers were the ones that a small enterprise they owned directly by themselves to earn their livelihoods. A family enterprise was defined as an enterprise that comprised the scope of land shown in Tables 3 and 4 enclosed in this law. A middle size enterprise was larger than a family enterprise and comprised of the scope of land shown in Tables 1 and 2 enclosed in this law. A model enterprise was stated as an enterprise that, in order to attain certain production goals, according to the economic and ecologic conditions in that particular region, applied modern agricultural methods, worked with an agricultural enterprise plan, keeps accounting records of the enterprise, and in the region was in which land and agricultural reform law had been implemented in the previous three years produces more than the regional average that would be determined by the Council of Ministers, owning the necessary equipments and means according to the type and size of the enterprise. In order to consider an enterprise a model enterprise, had to have produced a production surplus in the last three years more than the region average, no less than 10 percent, as taking into account economic and social conditions of each region, would be determined by the Council of Ministers according to the suggestions of the Ministry that Undersecretariat of Land and Agrarian Reform was under the authority. The determination of the regional average of the productivity for irrigable/unirrigable land and the conditions for the consideration of an enterprise as a model enterprise would be determined by a regulation prepared by the Ministry of Agriculture and Undersecretariat of Land and Agrarian Reform. This regulation was implemented by the Undersecretariat of Land and Agrarian Reform. By the decree of the Council of

Ministers dated 17 February 1975, production surplus was stated as 40 percent for Urfa.⁷⁸

Bahri Dağdaş started discussions on the 7th article in the name of his party group. As he did for several times, he started his speech by claiming this law was communist:

Communism rejects every kind of small or big property, perceiving it as burglary. Again, perceiving it as burglary, communism reject legitimate fortune, it doesn't matter whether it is small or big... We discuss the productivity or unproductiveness of an enterprise as if any agricultural enterprise remains... You take the land of 2-2.5 million people who farm out their 50-100 dönüm of land, and then you mentioned enterprises.⁷⁹

After Dağdaş, Mehmet Seydibeyoğlu pointed out the difference between the resolution of the government and the text of the Commission. In the text of the Commission, types of enterprises were classified in several categories. However, in the resolution of the government, two types of enterprises were suggested in accordance with the realities of Turkey: small enterprise and family enterprise. The legal ground was predicated on the family enterprises and the indivisibility of land parcels below a certain size. That is to say, the goal of the resolution was sufficient income earning family enterprises. In the 53rd article of the resolution of the government sufficient income earning family enterprises were defined, in accordance with the 1971 index of wholesale prices, as an enterprise that brought 15,000 liras of agricultural income annually to a family of five. The types of the enterprises increased to four in the Commission. Seydibeyoğlu said,

---

⁷⁸ "Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)," (1978), 6.

⁷⁹ "Komünizm, büyük küçük ne olursa olsun her türlü mülkiyeti hırsızlık kabul eder. Yine komünizm, meşru servet büyük olsun, küçük olsun bunu da hırsızlık kabul eder... Acaba tarımsal işletme kaldı mı ki? Tarımsal işletmenin verimliliğini ya da verimsizliğini müzakere edelim... 2-2,5 milyona yakın arazisini kiraya veren 50-100 dönümlük çiftçilerin bütün mülklerini ellerinden alıyorsun, ondan sonra da işletmecilikten bahsediyorsun.", Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

... Small enterprises, family enterprises and middle-sized enterprises are accommodated as small and family enterprises in the resolution of the government; however, if you put the definition of a modern enterprise, then it is not possible to achieve land reform anymore. This is contrary to the principle of equality in article 12 of the Constitution- because you make concessions compared to other enterprises- and it is contrary to social justice and political goal. The definition of a modern enterprise based on subjective criteria will eliminate land reserves...⁸⁰

Turhan Özgüner made a speech during which he proposed to remove the definition of modern enterprise from the article. Modern enterprise was the aim of the land reform. The land and agrarian reform would transform all enterprises into modern ones⁸¹.

About the changes made by the Commission of the Parliament to the resolution of the government, Provisional Commission President, Istanbul Parliamentarian from the JP İsmail Hakkı Tekinel explained the reasons for the changes made to this article: the “political preference” of the Commission was in favor of productivity. As modern agricultural enterprises were vital for the economic aim of the law and agricultural production, education and agricultural development, modern agricultural enterprises was added to the resolution of the government to provide the minimum needs of such enterprises.⁸² President of the Turkish Chamber of Agricultural Engineers Avni Başdoğan criticized the principle of modern agricultural enterprise as contradictory to the principle of social justice. He claimed

---

⁸⁰ “*Küçük işletme, aile işletmesi ve orta işletme tabirleri, detaylarına inmeden, Hükümet tasarısındaki küçük işletme ve aile işletmeleri tarifleriyle telif edilmiş vaziyettedir ama, işe bir de modern işletme diye bir işletme şekli sokarsanız, o zaman toprak reformu yapmak mümkün olmaz. Bu Anayasanın 12nci maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırı olduğu gibi,- çünkü, diğer işletmelere nazaran ayrıcalık tanınmaktadır- sosyal adalet ve siyasal amaca da aykırı düşmektedir...Subjektif kriterlere dayanılarak getirilen modern işletme tarifi ve bunun kanun metnine ithali, toprak rezervini tamamiyle ortadan kaldıran bir unsur olacaktır...*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

⁸¹ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

⁸² *Cumhuriyet*, 31 March 1973.

that success of the reform very much depends upon administrative reform and the will and support of the governments.⁸³

In the name of the RPP Group vice chairman Ahmet Durakoğlu claimed that this land reform would protect those whose capital was land, not the peasants. The definition of modern agricultural enterprise that was stated in the resolution was a loophole to protect those who had large amounts of land.⁸⁴ Bahri Dağdaş said that these definitions were contrary to the Common Market which defined a sufficient income earning enterprise as one brings in net 180, 000 liras or 12, 000 dollars of income after subtracting the cost of seed and feed.⁸⁵ İrfan Baran explained the reason for adding the definition of modern enterprise to the article.

Because in the 28th article, the amounts of land that will be left to the land owners has not been calculated in accordance with scientific principles and so the determined amounts are very disadvantageous for land owners, in order to prevent this situation, the institution of modern enterprise is put in the article by the Commission. We have to acknowledge that this institution contains inequalities and disadvantages... Applying model enterprise is left to the evaluation of the Council of Ministers. The Council of Ministers can determine figures that for none of the enterprises this definition of model enterprise is able to be applied; however, another Minister or Council of Ministers may enable abuse of this institution.⁸⁶

Provisional Commission President İlhami Ertem responded to several claims on this article. He said about sharecropping and tenancy incorrect information had been given.

---

⁸³ *Cumhuriyet*, 21 May 1973.

⁸⁴ *Cumhuriyet*, 16 June 1973.

⁸⁵ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

⁸⁶ “*Filhakika bu kanun tasarısının 28nci maddesinde toprak sahiplerine bırakılacak arazi büyüklükleri, gerçek fenni esaslara göre tanzim edilmediği, gösterilen miktarlar mülk sahipleri aleyhine mübalağalı hesaplara dayandığı için, bunu önleme bağında Komisyonumuz bir modern işletme müessesesi kabul etti. Kabul etmek gerekir ki, bu müessese, eşitsizlikleri ihtiva edecektir... Örnek işletmenin tatbik edilebilme kabiliyeti tamamıyla işbaşında bulunan Bakanlar Kurulunun takdirine bırakılmıştır. Bakanlar Kurulu öyle ölçüler tespit edebilir ki, bu maddeyi hiçbir işletme için tatbik etme imkanı bulunmaz. Buna mukabil, bir başka türlü bakan ya da Bakanlar Kurulu da tespit ettiği ölçülerle bu müessesenin suistimaline imkan verir.*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

It is suggested as if small traders' or artisans' 15-20 dönüm lands will be expropriated. Direct cultivation neither means like the definition of the RPP that requires mental and physical effort of all the family or like the definition of the Democratic Party that as a result of social and economic conditions of Turkey, the lands of people who leave their lands as a result of inadequate amount of land, will be taken. The 128th article points out several exceptions... This resolution is trying to take away qualified labor and capital from the land and trying to balance productivity, social justice and distribution of income in the agricultural sector together.⁸⁷

He said that for the model enterprises, there was more than 32 million dönüm of land in Turkey and 8,313,408 dönüm would be obtained through expropriations. The reduction of reserves through model enterprises could be only around two million dönüm. Concerning the sharecropping and tenancy, Ertem pointed out that the aim of the law was to prevent large landowners from farming out their lands to sharecroppers and tenants. There was no attempt to expropriate small traders' 15-20-50 dönüm lands.⁸⁸

Article 12 was about the implementation of the land and agrarian reform. Agricultural lands in the administrative boundaries of a province or district which was in the land and agrarian reform region that was not registered in the land records, starting from the fields that had priority, maps for determining title deeds were made in the required scale and quality; the land use plan and land indexes were written on maps. Land reform aimed at the distribution of lands.

With this article, first of all, the title deeds of lands are given to the claimants of those lands. According to the 33rd article of Property Law No. 766, lands over 100

---

⁸⁷ "... Sanki küçük esnafın, bakkallıkla meşgul olanın, kapıcının 15 dönüm, 20 dönüm toprağı alınacakmış gibi tasarıda bulunmayan bir hususu ileri sürmektedir...Bizzat işlemek ne Halk Partisinin anladığı manada toprak sahibinin ailesiyle birlikte fikri ve bedeni bütün gücünü katmasını gerektirir, ne de Demokratik Parti'nin ileri sürdüğü gibi Türkiye'nin sosyal ve ekonomik şartları gereği olarak toprağından yeter toprağı bulunmadığı için ayrılmış olan geçimleri mahdut kimseleri, toprağının elinden almak suretiyle huzursuzluğa sevk eder. 128nci madde istisnaları getirmektedir...Bu tasarı, kalifiye işgücünü ve sermayeyi topraktan kaçırmaya gayret eden, verimlilikle sosyal adaleti ve tarımdaki gelir dağılımını bir arada dengelemeye çalışan bir tasarıdır." Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973

⁸⁸ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

dönüm (reduced 50 dönüm by Land and Agricultural Reform Precautionary Law No. 1617), temporary use rights that went back to the Ottoman period became acceptable for taking a title deed, property rights to that land. This implementation resulted in first giving the title deeds of lands legally owned by the state to large landowners, then expropriating the deeds for public benefit by paying great amounts of money. In Urfa, title deeds of 8,525,000 dönüms of land from 16,620,000 dönüm of land were issued by use right of that property.⁸⁹ Another crucial point is that in Turkey, especially after 1948, as a result of the rapid mechanization of the agricultural sector, there was a trend to open pastures to cultivation. Most of this “new” land was legally owned by the state. The title deed of this land was given to the occupiers of the land. Suat Aksoy proposed that if these lands would be expropriated, the payment of the value of that land was meaningless.⁹⁰

Article 18 was titled as prohibition of disposal of land. From the publication of the decision of Council of Ministers until the completion of the implementation of reform in the region in terms of distribution of land, lands registered in land register office possessed by real persons or corporate bodies were not able to be transferred, assigned and the use right of land was not registered at the land register office was not able to be transferred. However, this period could not exceed three years. This kind of land in the stated time period could only be charged to Agricultural Bank of Turkey, the Institution of Agricultural Equipment, and the Agriculture Credit Cooperatives.

During the discussions on this article Dağdaş said that title deeds were as holy as marriage for Turkish people. Nobody could disseize it; however, now they impose an

---

⁸⁹ Celal Beşiktepe, "Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası Başkanı Celal Beşiktepe'nin Açış Konuşması" (paper presented at the Toprak Reformu Kongresi (1978), 1978), 16.

⁹⁰Suat Aksoy, *Türkiye'de Toprak Meselesi* (İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1969), 150.

embargo on it.⁹¹ Mehmet Seydibeyoğlu, in the name of the RPP Group, said that it was necessary to put some restrictions in order to implement the law on land and the Agrarian reform region. The undersecretariat implementing the reform made plans, ascertained the land reserve and make its cadastration. However, they thought that a three-year restriction was not appropriate in case of the incompletion of works. On the other hand, people who had land in the reform region had to make a declaration of the land they possessed in regions other than the reform region.⁹² Turhan Özgüner from RPP said that it was doubtless that the reforms did not satisfy everyone. The reforms were rigid, reforms not calculated to satisfy this or that class.⁹³ Provisional Commission President İlhami Ertem responded to the complaints about the duration of prohibition of the disposal of the land: “This will not be able to last forever. This is an extreme idea as well. The government will complete the task in three years. If it is not be able to complete, Parliament will extend the duration.”⁹⁴ Dađdađ claimed that prohibition of disposal of land was like declaring of owners of land as smugglers or intriguers:

I don't know any peasant that doesn't support reform. You say “I will multiply your resources” and he prefers to be smuggler, and then you have to resort to prohibition of disposal of land...⁹⁵

However, Suat Aksoy declared that in the Land Laws retrospective rules were necessary; because, many large land owners had transferred their lands to relatives or close friends by collusive ways when they realized land reform would be

---

⁹¹ “*Türkiye’de tapu, Türk milleti için, nikahı kadar mukaddestir. Bunu hiç kimse onun elinden alamaz; ama embargo koyuyorlar.*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

⁹²Ibid.

⁹³Ibid.

⁹⁴Ibid.

⁹⁵ “*Islahata taraftar olmayan tek çiftçiyi tanımiyorum ben; yoktur Türkiye’de.Sen gelip adama ‘Birini bin yapacağım’ diyeceksin, o da kaçakçılık yapacak; bunun için de sen temlik tasarruflara başvuracaksın...*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 123 , session 1, 7 June 1973.

implemented.⁹⁶ In Turkey, since 27 May 1960 land reform had been a burning issue. For this reason, many large land owners already had transferred their deeds to relatives or friends. For the principle of equality in the laws retrospective rules were necessary; as there were people who did not resort to such ways of saving their land. In this respect, not including retrospective rules meant protecting those people appealing to collusive ways.⁹⁷

Article 19 was titled as lands that would be passed to the governance of the Undersecretariat of Land and Agrarian Reform: a) land that would be expropriated in accordance to the provisions of this law; b) land possessed by the state that was not assigned to public service; c) land that would be registered to the Treasury according to 38th article of Property Law No. 766 (*Tapulama Kanunu*); d) government land previously assigned to public services; e) pastures that had been left to the usage of local administrations; f) parcels of land left to the municipalities by the Treasury via special laws that were more than necessary according to municipal plans; g) orchards, moors and similar land and land that was not defined as forest according to special laws; h) land that had come into being as a result of the draining of lakes or swamps, changing the bed of or level of a river; i) and all lands left by those lodged according to housing laws. Bahri Dağdaş said;

This law, similar to The Land Provision Law, is solely a distribution of land, just a decline in production, just to estrange the Turkish peasantry from technology. It just brings conflict between land owner and tenants and brings the possibility of land occupation by rural guerillas... This law is just developed to abolish property in Turkey, which is more comprehensive than the 14 August decree of Karaosmanoğlu and the Precautionary Law of Nihat Erim governments.⁹⁸

---

⁹⁶ Aksoy, *Türkiye'de Toprak Meselesi*, 153.

⁹⁷ *Ibid.*, 154.

⁹⁸ “*Tıpkı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununda olduğu gibi; sadece bir toprak dağıtımından, sadece bir tedirginlikten, sadece bir üretim düşmesinden, sadece Türk çiftçisinden gelişen teknolojiyi uzaklaştırmadan başka bir şey getirmiyor. Sadece bir kargaşalık getiriyor, sadece kiracıyla arazi sahibi arasında ihtilaf ve kardeş kanı kokuyor, sadece kır gerillalarına yeniden toprak işgali imkanı getiriyor bu kanun... Karaosmanoğlu'nun getirdiği 14 Ağustos kararnamesi ve yine Nihat Erim'in hükümetlerinin getirmiş olduğu Öntedbirler Kanununun biraz daha genişletilmiş şekliyle, Türkiye'de*

The Provisional Commission President İlhami Ertem responded to Dağdaş's claim that the seizure of property would be legalized by this law. Ertem said that land ownership had been limited since 1945. Previously, it had been limited in specific regions since 1927. Law no. 4753 and Law no. 5618 limited land ownership. In this respect, if the land owner cultivated the land directly he could have 5000 dönüm. If he farms out to sharecroppers or tenants it was limited to 2000 dönüm.

When these laws were implemented, was Turkey a communist country? When law no.1505 and law no. 1097 were implemented in the times of Atatürk, was there such a tendency? It is altogether out of the question. What is aimed to be implemented by this law is to ameliorate agricultural enterprises, to regularize land ownership and property relations in Turkey that are implemented in accordance with the principles of modern law and the Constitution and to take any kind of precaution to improve Turkish agriculture. To create an atmosphere similar to that of a *kolkhoz*⁹⁹ or *kibbutz*¹⁰⁰ is only a disturbance¹⁰¹.

Refet Sezgin from the Justice Party (JP) said that during the government of the Justice Party in 1965-1969, land and agrarian reform studies had been made that were compatible to the JP party program. Three resolutions were presented; however, they were rejected as being on the left of the JP's political thought. In this respect, it was not right to claim that the JP supported a collectivist law.¹⁰² İrfan Baran said that this law was not a collectivist law, because communist philosophy rejected property

---

mülkiyeti ortadan kaldırmak için geliştirilmiş bir kanundur." Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124 , session 1, 11 June 1973.

⁹⁹ Kolkhoz was a form of collective farming in the Soviet Union that existed along with state farms (sovkhoz).

¹⁰⁰ Kibbutz is an Israeli collective community.

¹⁰¹ " Bu sınırlanma olduğu zamanda Türkiye komünist ülke miydi? Atatürk devrinde 1505 ve 1097 sayılı kanunlarla sınırlama yapıldığı zaman da böyle bir cereyan var mıydı? Bunların hiçbirinin alakası yok. Burada bu Toprak ve Tarım Reformu Kanunu ile getirilmek istenen şey; Türkiye'de tarımsal bünyelerin, işletme bünyelerinin islahını sağlamak, Türkiye'de toprak tasarrufu ve mülkiyet şeklini düzenlemek, ki bu tamamen modern hukukun ve Anayasanın ilkelerine uygun olarak yapılmaktadır ve Türk tarımının gelişmesi için her türlü tedbiri getirmek. ..Burada bir kolhoz, bir kibbutz havası yaratmak, en hafif ifadeyle tahrikten ibarettir.", Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124 , session 1, 11 June 1973.

¹⁰² Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124 , session 1, 11 June 1973.

ownership of the land. All land belonged to the state. In DP's resolution a ceiling figure was stated that not all lands were transferred to the control of the state.¹⁰³

Turhan Özgüner said that to claim that a land and agrarian reform would lead to communism was a false accusation because; a reform that was based on property regime that was the distribution of property was the most effective defense against communism.

[C]ommunism rejects private property completely... Land reform distributes lands. The distribution of an amount of land as much as the place of a grave is the most fatal way to abolish communism. Red China became red because of landlords that resisted land reform.¹⁰⁴

Article 26 was about the expropriated lands. Save for the 19th article's clauses concerning the lands passing to the control of the Undersecretariat of Land and Agrarian Reform without any expropriation, lands that belonged to the real persons or corporate bodies listed below were expropriated together with the buildings and establishments related to the agricultural enterprise:

- a) Except olive groves, belonging to annexed and recorded foundations, providing raw goods to olive oil factories of General Directorate of Foundations and State Production Farms, lands belonged to business corporations, associations, cooperatives and cooperative unions, all the lands belonged to the real persons and corporate bodies according to the article 87 of the village law numbered 442, parts of the lands that are not used for public purposes belonged to public corporations, public economic enterprises, state institutions or corporations that public corporations, public economic enterprises and state institutions joined.

---

¹⁰³ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124 , session 1, 11 June 1973.

¹⁰⁴ “ [K]omünizm mülkü külliye inkar eder...Toprak reformu ise mülk dağıtıyor, tapu veriyor; hiç değilse bir mezar yeri kadar toprak dağıtımı, komünizmi en etken bir şekilde yok eden, öldüren bir silahtır. Kızıl Çin, bir şahsın eline kızıl boya alarak haritayı kırmızıya boyamasıyla değil, toprak reformuna kafa tutan toprak ağalarından dolayı Kızıl Çin olmuştur.”, Toprak Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124 , session 1, 11 June 1973.

- b) At the date that reform is declared in the regions of land and Agrarian reform, all the lands that are not cultivated productively according to the principles stated in article 6 and save for the exceptions in 128th article those lands that are not cultivated directly and farmed out to sharecroppers and tenants.
- c) Part of the lands that are cultivated directly and productively by families or persons considered as family or part of the lands farmed out to sharecroppers or tenants as a result of exceptional conditions stated in (a), (b), (c), (d), (e), and (h) clauses of 128th article that exceed the amounts stated in table 1 and table 2 enclosed to this law and stated in 28th article in this law, and for the exceptional conditions stated in (f) and (g) clauses of 128th article the amounts exceeded the figures stated in those clauses.
- d) All the lands left by those people settled to another place by the state
- e) All the lands that are not used for public purposes in possession of provincial, municipal or village public corporations
- f) Parts of the pastures more than the necessary amount determined by the principles of this law in possession of provincial, municipal or village public corporations

All or part of the lands belonged to public corporations, public economic enterprises, public institutions, annexed and recorded foundations and agricultural cooperatives and cooperative unions, by taking into account the purpose of their usage could be excluded from expropriation by the proposal of the Undersecretariat of Land and Agrarian Reform and decision of Council of Ministers.

In the case of the existence of a coffee house, *han* (large commercial building), shop, mill and factory on some part of the expropriated land, that part of the land was excluded from expropriation. (d) clause of this article was not included.

Article 28 was about the amount of land that would be left after expropriation. The amount of land that would be left to the families or persons considered to be family, if the land was irrigable, the amount of land determined in Table 1 was left, if it is unirrigable, the amount of land determined in Table 2 was left.

The enterprises that were admitted to having the qualifications of model enterprises by the Undersecretariat of Land and Agrarian Reform, in accordance with whether they had irrigable/unirrigable land, without taking into account the land index one time more than the amount of land determined in Table 1 and Table 2 is left.

To those families and persons considered to be family engaged in other work as well as peasantry except livestock production and dairy farming, irrigable land, the amount of land stated in Table 1 and unirrigable land the amount of land stated in Table 2 was left. These families were not able to benefit from the second clause of this article.

The 28th article was one of the articles on which heated debates broke out in Parliament. In the name of the RPP Group, Turhan Özgüner declared that lands that would be allocated ranged from 300-1000 in irrigable land in Table 1. If that enterprise was a model enterprise, that proportion increased two times. And if the owner of the enterprise provided irrigation facilities by himself, then you would leave him 2500 dönüm land and you claim to implement land reform in Turkey. He said that a group that felt obliged to enact Land Reform after 12th March, under the name of land reform, under the cover of land reform, pretended to enact land reform; however, land reform lost too much of its character with the 28th article.¹⁰⁵ Bahri

---

¹⁰⁵ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125 , session 1, 12 June 1973.

Dağdaş in the name of the DP Group criticized the indexes determined in the article. He said that Ayvalık and Bismil one of them is olive region, while the other one was a wheat area, but they had the same index. Nusaybin and Bafra, Akhisar and Viranşehir were in the same index group.¹⁰⁶ Another point that bothered Dağdaş was, “I have land, capital and I give the management of the enterprise to an improver. Then, you come to expropriate my land. This is nothing more than a socialist idea. I appoint a manager and he manages the enterprise in a productive way.”¹⁰⁷

In the name of the RPP Group Turhan Özgüner said that just before the negotiations started on the 28th article, Minister of State Öztrak had indicated that he opposed the 28th and 7th articles (included model enterprise). Öztrak said that if this article came out in its current version, then 50,000 peasant families would be deprived of land. He also highlighted that the changes made to the resolution of the law created problems both in payments and that the expropriation value, which was determined as 15 billion TL, would be 1-2 times more.¹⁰⁸ Özgüner said that while this law could be perceived as land reform in appearance, it became tangled in the 7th and 28th articles. These articles were the centers of gravity of the law:

When considering the indexes, if I give an example from my region, İçel, in Mut and Gülnar, 330 dönüm irrigable land. You can't find 330 dönüm of irrigable lands in Mut or Gülnar. If you will consider it as a model enterprise, then you will give 660 dönüm lands. In Tarsus and Mersin you may be able to implement this article for 2-3 people, and then the land would be exhausted. You can't allocate land if there aren't any reserves.¹⁰⁹

---

¹⁰⁶ *Ibid.*

¹⁰⁷ “Benim arazim vardır, fevkalade bir ıslahatçı vardır. Sermayem de vardır, ıslahatçıya idare ettiriyorum orayı. Sen diyorsun ki, bu arazi senin değil, istimlak edeceğim. E, şimdi bu sosyalist bir görüş değil de nedir?... Müdür tayin etmişim, işletiyorum arazimi, verimli işletiyorum...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125 , session 1, 12 June 1973.

¹⁰⁸ *Cumhuriyet*, 18 Şubat 1973.

¹⁰⁹ “Benim bölgeden size bir-iki tane örnek vereceğim... Mut'ta 330 dönüm, Gülnar'da 330 dönüm. Mut'ta, Gülnar'da 330 dönüm sulu arazi bulamazsınız. Buna “örnek” diyeceksiniz, iki katını vereceksiniz; 660 dönüm vereceksiniz... Tarsus'ta ve Mersin'de ancak 2-3 kişiye tatbik edebilirsiniz, arazi kalmaz, zira dağıtılacak arazi yoktur.” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125 , session 1, 12 June 1973.

Provisional Commission President İlhami Ertem said that in a “modern state,” the understanding of the right of property ascribed responsibilities as well as rights. In this respect the situation could not be compared to the question “why don’t you expropriate apartments.” Land resources were limited; however everyone that could afford to could build apartments.

Another point on land was the hidden unemployment that employment areas created. As the RPP spokesmen express and many articles in the press brought up, an end had to be put to the idea that ağas are supported; without economic freedom there wouldn’t be political freedom; you do not want to disturb your resources of votes. After the law was passed the same old story that there are people who own 30,000-50,000 dönüm of land, who owned villages will be abated; there are 740 villages that were owned by ağas. Another point was that there was the idea that a limitation was put on land holding, productivity and production would decrease. Article 28 would prevent this as would the definition of model enterprise in Article 7.¹¹⁰

In the resolution submitted to the Nihat Erim government, lands were limited to 150-400 dönüm in irrigable land and 300-1600 dönüm in unirrigable land. In addition to this, land worth more than 500,000 TL tax value, had to be expropriated. That is, in citrus fruits regions, the amount of land could be at least 20 dönüm and in the regions of cotton at most 125 dönüm lands to be cultivated by a single individual. Technicians in the Commission calculated this amounts according to the first rate state official’s wage that was equal to 4700 TL. The Commission rejected this immediately. They said that they did not seek equal distribution of wealth. They considered precautions for the development of agriculture in Turkey. However,

---

¹¹⁰ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125 , session 1, 12 June 1973.

because they could not provide for people earning their lives by farming, employment opportunities in industry or the service sector and because they could not give them creative and entrepreneurial education, they carried the burden of employing them in the agricultural sector. However, no article of this law ever had the meaning of creating small enterprises. This law was aimed to create sufficient income earning enterprises.¹¹¹ Nevertheless, they had to consider the reality that 75 percent of Turkish enterprises were between 1-50 dönüm, and 14.7 percent of the enterprises were 51-100 dönüm. The reserves were definite: 8,313,408 dönüm of land would be from expropriation, 13,783,235 dönüm from the Treasury and 10 million dönüm from public land: this was nearly 32,096,643 dönüm in total. Model enterprise could reduce this amount 2-3 million dönüm. The only purpose was not to allocate lands; they were obliged to consider Turkish agriculture, qualified staff in agriculture, and sought to attract capital to invest in agriculture, to increase productivity and production. In this respect, model enterprises and necessary limitations were necessary.¹¹²

İrfan Baran gave some examples. Two years earlier, he had met with a parliamentarian from the Democrat Party. He owned eight villages. He cultivated 140 tin boxes of seeds; because of drought he could not harvest the crops. Ağa who owned eight villages could only cultivate as much as was cultivate on 140 dönüm of barren land. Another example was that in his city there was a village owned by a family.

I know that one of the allottees is a prison warden who is around 65 years old. The other allottee is a kind of janitor in the Chamber of Agriculture. In Turkey for years some-not all of them- of the large land owners live in such conditions. All in all, we must not be affixed to those numbers. It will be seen during the implementation period.¹¹³I went to the Uzuncaburç village of

---

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ibid.

¹¹³ Ibid..

Silifke. There are 250-300 m² of fields. I was really surprised. For the reason that there isn't adequate land, do we have to divide lands into such small amounts of 100 m², 300 m²¹¹⁴?

Article 36 was about the calculation of the value of the expropriation. In the determination of current market value (*rayiç bedel*), the climatic zone of the land, way of usage, irrigation conditions, situation of amelioration, and technical factors such as land index and economic factors such as transportation, marketing and agricultural income were taken into account. The value of expropriation could not exceed the landed property tax declared by the owner before the announcement of the region as the land and agrarian reform region.

On the 36th article, İrfan Baran said that in the preparation of this law famous English economist Kaldor¹¹⁵ had an effect that stayed in Turkey to decrease the costs of the lands. For this reason, conflicts emerged in the State Planning Organization. Atilla Karaosmanoğlu and his friends supported Kaldor's report passionately; however the government of the time did not accept to implement this report.¹¹⁶ Ömer Sami Coşar gave the example that in 1935 in the legal ground of Land Law presented in the Parliament, selling the lands of the large land owners to the peasants and giving the payment to the large land owners meant supporting feudality in advance. In this condition, small land owners would fall into the situation of sharecropper again, and he would be indebted to the land owner, dependency would continue¹¹⁷.

---

¹¹⁴ “*Sahiplerinin en büyük hissedarlarından biri hapisanede gardiyanlık yapıyor, 65 yaşlarında. Diğer bir hisse sahibi de Ziraat Odasında odacılık yapıyor. Arkadaşlar işte Türkiye’de senelerden beri büyük toprak sahiplerinin, ağaların bir kısmı da- hepsi demiyorum- bu mahiyettedir... Silifke’nin Uzuncaburç köyüne bir vazife ile gittim. 250-300 metrekairelik tarlalar gördüm; hayretten küçük dilimi yutacaktım. Şimdi buralarda bu kadar arazi yok diye, illa da toprak dağıtacağız diye miktarları 100 metrekaireye, 300 metrekaireye kadar indirmek mümkün olur mu?*”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125 , session 1, 12 June 1973.

¹¹⁵ English economist Nicholas Kaldor after examining the tax system of Turkey, prepared a report proposing to increase especially the agricultural taxes and suggesting to make radical changes in the fields that has not been taxed sufficiently until that time.

¹¹⁶ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 124, session 1, 11 June 1973.

¹¹⁷ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

Article 54 was about the amount of land that would be allocated. To the head of the households that would benefit from the allocation of land and to the people considered to be family within the principles of this article, the amount of land that would provide a sufficient income was given. The amount of land that would provide a family with sufficient income was determined by taking into account the characteristics of the climate and land and the types of the enterprises specified for that region, according to the 1971 wholesale price index, providing a family 15,000 liras of annual income by the Regional Presidency of Land and Agrarian Reform. Agricultural income was calculated by discounting the costs necessary the production except for the cost of labor and land debt payments.

If a family had more than five people, then for every additional person a 10 percent agricultural portion of income was added. Nevertheless, the total portion of income for every additional person was not able to exceed half of the income specified in the second clause of this article.

About the 54th article Cavit Oral said that implementing the 1971 wholesale price index and providing a family 15,000 liras of annual income was impracticable. Calculations were made in accordance with 1971. However, 1971 was one of the most stable years. Would the calculations be compatible with 1971 in the following years¹¹⁸? Minister of State İlhan Öztrak stated that they were predicated on 1971 that as a result of increases in prices in the following years this 15,000 TL would increase. It would correspond to 15,000 TL of 1971. It would not remain fixed to 15,000 TL.¹¹⁹ Dağdaş claimed that this law was worse than The Land Provision Law.

If you demand productivity and to support 70-80 million people, then you are obliged to develop modern enterprises. It is not possible to give land to everyone in Turkey. However, it is possible to give meat, milk, sugar to everyone. It becomes possible by the implementation of modern enterprise,

---

¹¹⁸ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125, session 1, 12 June 1973.

¹¹⁹ *Ibid.*

by capital, by vertical development... How will you tie the peasantry to the land with 15,000 TL? Twice of 15,000 TL is able to be earned by a family composed of 5 people by working in cotton hoeing for 2 months and in beet hoeing for a month. For this reason I offer to set 30 tons of wheat in minimum...¹²⁰

Sharecropping and Tenancy

With this law, sharecropping and tenancy were planned to be interdicted and for exceptional cases, regulated. There are several arguments about the sharecropping system in Turkey. One of the basic ones is from a prominent sociologist Çağlar Keyder. He claims that after a period of cyclical domination of the one system over the other, the traditional system of sharecropping disappeared completely and small landholdings of the peasantry became established after the 1950s.¹²¹ He presents supportive evidences for this claim. As a result of the Marshall Plan, the agricultural sector underwent a transformative change. One of the clearest examples of this change is the number of tractors: while in 1948 the total number of tractors was 1750, it increased to 40,000 in 1955.¹²² In 1967 the number of tractors increased to 74,982.¹²³ Another noteworthy change in the sector was an increase in the amount of the arable land. Between 1948 and 1955 the amount of agricultural land increased 50 percent.¹²⁴ These lands were pastures legally owned by the state.

---

¹²⁰“Eğer verimlilik, eğer 70-80 milyon insanı beslemek istiyorsanız; ekonomik modern işletmeleri geliştiriniz. Çünkü, Türkiye’de herkese toprak vermek mümkün değildir; ama herkese ekmek, herkese süt, herkese süt, herkese şeker vermek mümkündür. Modern teknolojinin tatbiki ile mümkündür, tecrübe ile mümkündür, sermaye yatırımı ile mümkündür, vertikal gelişmeyi sağlamakla mümkündür... 15 bin liralık gelir, 5 nüfuslu bir aile sahibi iki ay pamuk çapasında, pamuk koza toplamasında, bir ay da pancar çapasında çalıştı mı bunun iki misli parayı alır. Hiçbir surette toprağa bağlanmayacaktır...o bakımdan diyoruz ki, asgariden 30 ton buğday veya muadili karşılığı büyüklüğün içine getirin...” , Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125, session 1, 12 June 1973.

¹²¹ Keyder, "Türkiye’de Ortakçılık Döngüsü Ve Küçük Köylü Mülkiyetinin Pekişmesi," 90.

¹²² Ibid.: 101.

¹²³ Aksoy, *Türkiye’de Toprak Meselesi*, 71.

¹²⁴ Keyder, "Türkiye’de Ortakçılık Döngüsü Ve Küçük Köylü Mülkiyetinin Pekişmesi," 102.

These figures are accessible in the works of several writers; however, the approach to these figures changes. According to Keyder, those people who got the chance to increase the amount of land they owned were not just the rich ağas who were able to afford tractors. As tractors were sold by taking credit, there was no completely unequal distribution of tractors in favor of ağas.¹²⁵ He presents two kinds of transformation in favor of small land holding: in villages sharecropping was more common and land distribution was more unequal, ağas tended to buy tractors. This new technology made sharecroppers redundant and it is used to take over the productive parts of the lands of poor peasants. Sharecroppers and poor peasants responded to this new trend by trials to get land from lands legally owned by the state not cultivated previously. As deeds were given by the land allocation commissions as a result of the land reform law of 1946, the transfer of public lands to those poor peasants became formalized. Another example was villages in which a more equal distribution of land and higher proportion of mid-sized peasantry are observed. Once more, the occupation of lands legally owned by the state was approved by the cadastre; and most of the peasantry were able to take a share of those lands. In both of these models small landholding pattern became prevalent and enterprises operated by owners were 2.3 million in 1950, it increased to 2.5 million in 1952 and 3.1 million in 1963.¹²⁶

Even though there was a tendency towards an increase in small landholding patterns, which is observable in several sets of statistical data, there is evidence that all these developmental signals in the agricultural sector touched a limited segment of the agricultural society. Doğan Avcıoğlu quotes from William H. Nicholls, who was a member of the World Bank Mission. He said that Turkey primarily in industry

---

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Ibid.: 103.

and later on in agriculture followed a type of “*vitrine*” show economic development policy through which at the disadvantage of the large public supported a small group of producers, granted them privileges in one way or another and made them symbols of a progress in the name of people who did not benefit from this process.¹²⁷ As Suat Aksoy points out, increasing credit opportunities were mostly used by middle or large land owners, and they used this advantage to modernize their enterprises by mechanization. There was a discernible change in using credit between 1940 and 1967: 50 million liras and 5551 million liras, respectively. However, just one-third of agricultural enterprises were able to use agricultural credits.¹²⁸ Contrary to Keyder, Aksoy asserts that pastures that were legally owned by the state were mostly taken over by middle or large landowners. Even though poor peasants benefited from these lands as well, their weight was secondary¹²⁹.

Coming to the law, Article 127 introduced the prohibition of sharecropping and tenancy in land and agrarian reform regions. Lands could not be operated by tenancy or sharecropping in land and Agrarian reform regions. Lands that were detected to be run by sharecropping or tenancy would be expropriated. Nevertheless, lands that would be expropriated could be run by tenancy or sharecropping until the completion of expropriation procedures. Exceptions were stated in Article 128.

In Article 128 exceptions for running lands by tenancy or sharecropping were stated in land and agrarian reform regions: people not able to run the land directly as a result of military service, imprisonment, perennial illness or disablement or education; people are under the statutory age or being under custody and tutelage; older people that were not able to work anymore; widows, unmarried female children since there was no change in their marital status or they did not run the land by

---

¹²⁷ Avcioğlu, *Türkiye'nin Düzeni: Dün, Bugün, Yarın*, 618.

¹²⁸ Aksoy, *Türkiye'de Toprak Meselesi*, 72.

¹²⁹ *Ibid.*, 76.

themselves; people with another rightful impediment since this impediment continued; people living in another city because of their job, profession or duty and being unable to run the land directly by themselves; owning land all over the Turkey shown in Table 3 and Table 4 or land that did not exceed half of the amount shown in Table 5; those workers going abroad owning land all over Turkey shown in Table 3 and Table 4 or land that did not exceed half of the amount shown in Table 5, starting from the date they first left Turkey at most for five years; parliamentarians owning land all over Turkey shown in Table 1 and Table 2 and lands that did not exceed the amounts shown in Table 5 until the end of their term of office.

In parliament, Coşkun Kırca spoke about how common sharecropping was in Turkey especially in the southeast and east of the country. In these parts of the country large land holdings were usually cultivated using this method.

Sharecropping is the second most common way of cultivating land following the directly cultivating of the land by its owners... the sharecropper does not make investments in the land to ameliorate it because he may not benefit from it as he only has the use right of the land for a limited period of time... In this respect, sharecropping is not a suitable way technically, economically, socially, administratively or politically.¹³⁰

According to the Village Inventory Surveys of the Ministry of Rural Affairs in 1964, in Urfa from 644 villages, fourteen were cultivated by tenancy, and 552 by sharecropping. Landless peasants were comprised of 10,766 sharecroppers, 748 tenants and 18,051 agricultural workers. Sharecroppers and tenants cultivated the lands of large land owners and the lands of those living in the cities.

Mahmut Tekin Çullu, during a discussion on the Constitution, touched on the interaction between agriculture and industrialization:

---

¹³⁰ “Ortakçılıkla işletme şekli, memleketimizde, doğrudan doğruya işletme şeklinden sonra en yaygın olan işletme şeklidir... Ortakçı, toprak kendisinin olmadığından onu geçici olarak kullandığından, işletme tesisleri kurmaya yanaşmaz... Hulusa, ortakçılıkla işletme şekli teknik, ekonomik, sosyal hatta idari bakımlardan zararlı olan bir işletme şeklidir...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

The most effective reason for unemployment in industry is the migration from the villages to the cities. As a result of population growth, resources have become inadequate in the villages. However, the demand for labor does not correspond to the labor supply. This situation results in decreased wages. Sharecropping does not only in agricultural sector but also in industrial sector results in proletarianization. The sharecropping system let the ağa impose political coercion on the peasantry¹³¹.

Ömer Sami Coşar explained the current situation by pointing out that the peasantry who were not tired of living in feudal conditions, would not be tired as a result of the 38th article of the Constitution. He said that some people implied that the land of the peasants would be taken from them. He asked which land, if it was the land that the peasantry cultivated as sharecroppers:

My fellows could not enunciate that this article, by expropriating lands from the large land owners, will give the land to its real owners who cultivate it; and it will give the real meaning of social state. He asks again, how do they own those lands? With pains? Yes, but with pains of poor peasants who are sharecroppers on that land, who are landless peasants, who are the slaves of the land.¹³²

Agricultural Cooperatives

Article 70 defined Land and Agrarian Reform Cooperatives. In the land and agrarian reform regions in order to perform works that could not be completed by the agricultural enterprises, to increase production, to turn to account and market the production and to help accomplishing land and Agrarian reform, the Undersecretariat

---

¹³¹ “ Hükümet adamlarımızın, mevcudolmadığını ısrarla söyledikleri ve haddi zatında mevcudolan sanayi kolundaki işsizliğin en mühim sebebi köyün şehre akmasıdır. Evet arkadaşlar, nüfusun fazla artması sonucunda, bu betbaht vatandaşlarımızın çoğu şehirlere akın etmektedir, çünkü açtır, çünkü çaresizdir. Bunun neticesi ise şehirlerde sanayi alanında emek arzının kontrolsüz bir şekilde artması ve işçi ücretlerinin düşme temayülü göstermesidir. Ortakçılık sistemi sadece tarımda alanında değil; sanayi alanında da bir proleter zümrenin doğmasını sağlamaktadır... Ortakçılık sistemi, aynı zamanda toprak ağasına ortakçı köylü üzerinde türlü siyasi baskılar yapmak imkanını vermektedir...” Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 56, session 3, 28 April 1961.

¹³² “ Arkadaşlar bir türlü diyemiyorlar. Bu madde, toprak derebeylerini sosyal devlet anlamına uyduracak, kısacası toprağı işleyenlere, hakiki sahiplerine devredecek, imkanlar artacaktır... Nasıl bu araziye sahibolmuşlar? Alinteri mi? Evet ama marabacılık, yarıcılık, kesimcilik yapan zavallı Türk köylüsününün alinteri ile. Ve o yine topraksız, yine toprak esiri..”, Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

of Land and Agrarian Reform in pursuant of Law No. 1163 ensured the establishment of Land and Agrarian Reform Cooperatives. Article 71 defined the responsibilities of the Land and Agrarian Reform Cooperatives: to supply any kind of production input, tools and facilities; work and services that could not be performed by the members of the cooperatives; the marketing of products directly or after a process; to build plantations to process the products; to provide members with credits and to control the usage of credits; to provide members with agricultural machine services, to get every kind of equipment, plantations and machines for the common usage of members; to help members in regulating agricultural production and increasing productivity.

Bahri Dağdaş said that the law brought a single way to organize peasants: cooperatives. He asked if there was no other way other than cooperatives in Turkey and in the free world. “For instance, aren’t chambers of agriculture a peasant organization? Is it like this in Holland or in Germany? There is Landwirtschaft in Germany and in Holland there is Genossenschaften for the amelioration of the peasants. One-sided cooperatives are seen especially in socialist and countries behind the iron curtain.”¹³³ He mentioned the Mansholt Plan of the Common Market. This plan envisages giving more and more responsibility to the producers about the marketing of the agricultural products. In this respect, it is important to organize producers on the basis of product groups in order to manage all the marketing. In addition to this, the governments were to withdraw from the price guarantee system.

International Congress of Cooperatives sets some decisions such as free membership and democratic management.¹³⁴ It was contradictory to both the support of free enterprise and cooperatives in democracy, and called for obligatory

---

¹³³ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 12, session 1, 12 June 1973.

¹³⁴ *Ibid.*

membership in cooperatives.¹³⁵ Seyfi Öztürk responded to Bahri Dağdaş saying that in the 51st article of the Constitution, it was stated that the State promotes cooperatives; it was called democratic cooperatives. “If we compare cooperatives and *kolhoz*, in a cooperative property belongs to the members while in a *kolhoz* property belongs to the state. In cooperatives the amount of the production is decided by the members, in the *kolhoz* the central authority gives the decision. Productions are marketed by the members in the cooperatives.”¹³⁶

Coşkun Kırca then summarized what has to be done both to have productive enterprises and equal distribution of income by bringing together small agricultural enterprises, without touching their individual property rights, working together, and pooling resources.¹³⁷ Provisional Commission President İlhami Ertem said that Dağdaş had said that this law would bring state cooperatives just like in Bulgaria and Hungary:

That is completely wrong, completely provocation. I have made research in Hungary as the Minister of Agriculture. Cooperative in Hungary means a completely state institution. A member of the cooperative doesn't own any land. The member has the status of a worker there. The member doesn't have any right except selecting the administrative board. He doesn't have the right to leave the cooperative; he has to do the work that the administrative board demands just like a slave, you may say. Here, cooperative is completely respectful to the right of property. Everybody will work on his own land, but if individually he is not be able to supply all the requirements of the enterprise; if he is not able to protect land and water resources, then cooperative will support him. Everybody owns his own land, everybody cultivates his own land; however, it is very obvious that a small enterprise is not able to buy a reaper; so it is very natural to buy it through cooperatives. As small peasantry doesn't have the capacity to establish a canned food factory or fruit juice factory, it is possible to obtain this through cooperatives.¹³⁸

---

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 54, session 1, 26 April 1961.

¹³⁸ Republic of Turkey, *TBBM Tutanak Dergisi*, term 125, session 1, 12 June 1973.

CHAPTER IV

IMPLEMENTATION PERIOD OF LAND REFORM (1973-1978)

This is a descriptive analysis of an implementation of land reform. The story told here is not a story of a successful implementation of land reform or an organized land occupation of landless peasants as a response to this injustice or not a total silence. However, there was no change in favor of the peasants in terms of the land dispersion in Urfa. If an organized and successful operation of a group of people occurred, it is the large land owners.

On the other hand, the unsuccessful implementation of land reform contributed to the improvement of consciousness of the landless peasants. They became more visible with their banners protesting the government, or with their petitions written to the public authorities, and at last with their resistance to not leave the lands they were cultivating as tenants.

Selection of Urfa as the Region of Implementation

Urfa had 11,010,000 dönüms of arable land, or 60 percent of all the lands in Urfa.¹³⁹ Urfa was declared as the region of implementation by İlhan Öztrak just after the general elections. It is planned to distribute 2,552,173 dönüms of land among 18,776 landless peasants and those who had insufficient land in Urfa. As mentioned according to the 18th article of the law, every kind of disposal of lands was prohibited for three years in Urfa. Those people who were not able to get land from the distribution would be settled in industrialized regions. Öztrak explained the reason

---

¹³⁹ *Cumhuriyet*, 26 June 1973.

for the selection of Urfa as the region of implementation: in Urfa 115 village out of 644 belonged either to a person or a family and 55 percent of 53,785 peasants were landless. Öztrak claimed that by the precautions taken after the land reform the annual income of peasant families would rise from 5,464 TL to 21,210 TL.¹⁴⁰

Another point mentioned most often is that Urfa had a bad reputation of large land owners who were powerful in many cases. In this respect, if implementation failed in Urfa, then it would lose its power. Reform would not continue in other regions.¹⁴¹

Undersecretary of Land and Agricultural Reform Saim Kendir declared that the government of Naim Talu had selected Urfa as the region of implementation deliberately, as a place where the “feudal” order continued and “the institution of ağas” was preserved.¹⁴² This selection was made in order to confirm the failure of the party or government that succeeded in the elections. Urfa was one of the cities in which the consciousness of the landless peasantry was lowest. In order to fulfill the purpose of land reform it was necessary to make the public conscious, to get their support. According to interest groups it was not that easy for Urfa, even impossible. In addition to this, the infrastructure in the region was inadequate and two-thirds of the land was not able to be irrigated. This was the calculation of the interest groups. However, if the reform was succeeded by a courageous, confident and a reasonable administration, the effects of reform would be seen in the region clearly. Within the shortest possible time they concluded procedures that guarantee the issuing of the regulations on land distribution in 1 June 1975. Since 1 March 1975 the government was in a situation of being able to distribute land to 2000 families in a year. If the number of families had been 100-200 not 2000, this would have created speculations. Kendir said that they aimed at such a big number of families in order to make people

---

¹⁴⁰ *Cumhuriyet*, 23 October 1973.

¹⁴¹ *Cumhuriyet*, 11 April 1975.

¹⁴² *Cumhuriyet*, 24 January 1975.

believe in the capability and control of the reform and the state. In addition to this, in the lands of the ağas, the staff of the reform made infrastructure works, in spite of their threats. The landless peasants believed in the determination and capability of the reform. The large land owners relied on the interest groups in Ankara comprised of large land owners. Kendir highlighted that it was a reality that if they lost the support of the state, if they were stabbed by the state, they would be unable to implement the reform. On the other hand, they could not leave the region. They had to make people believe in the reform.¹⁴³

Ali Balaban, professor in the Faculty of Agriculture in Ankara University emphasized the number of villages belonging to a person or a family. He pointed out that without waiting for a regional implementation of a reform, the peasants in those villages would have to be given land immediately. However, he stated that when selecting a region for the implementation of reform, it was vital to select a place which had high production capacity; because a high production potential enables increasing the number of peasants who would be given land 5-6 times compared to other regions having less potential. In addition to this, considering the irrigation potential of Urfa, which is 600,000 hectares land, 80,000 hectares of this land was able to be irrigated with ground waters and the remaining part is able to be irrigated through Keban Dam. For this reason, it was better to start implementation of the reform with problematic villages in terms of land ownership; wide-ranging implementations could be conducted in regions where irrigation facilities were provided. By this implementation, the waste of land reserves could be avoided by preventing the distribution of unirrigable lands. In addition to this, after the irrigation

---

¹⁴³*Cumhuriyet*, 24 January 1975.

projects were completed, at least 4-5 times more peasants could be given land in the irrigable land conditions.¹⁴⁴

Plans for 1975

On 1 November 1973 the Land and Agricultural Reform Law took effect with the announcement of it in the official gazette (*Resmi Gazete*). First of all, the land owners gave declarations about how much land they had. The most debated issue was the giving of title deeds to the claimants to those lands, mentioned in Chapter 2. Cadastral works were started with the Land and Agricultural Reform Law in Urfa. As Celal Beşiktepe points out, when cadastre and reform entered into the region at the same time, it means that they would not give lands to poor peasants, to the real cultivators of the land, who were under the control and disposal of the state. First, the title deeds of the land was given to the large land, owners and later on those lands were expropriated from them; and compensation for expropriation was paid to them as well.¹⁴⁵

In parallel with giving the title deeds, on 1 October 1974 Akçakale was selected as the first region for implementation within Urfa. Later on, on 15 June 1975, Merkez, Hilvan, Viranşehir and on 15 January 1976 Birecik, Bozova, Halfeti, Siverek and Suruç were declared as regions of implementations.

Minister of State Salih Yıldız declared that in June 1975 the distribution of land would start. For this reason, 6,000 peasant families would be brought together in

---

¹⁴⁴ *Cumhuriyet*, 6 June 1974.

¹⁴⁵ “Şimdi kadastronun reformla birlikte girmesi demek devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve gerçek sahibi köy yoksulları olan, gerçek üretici olan insanlara bu toprağı ben vermeyeceğim demektir aslında. Önce ben ağaya tapulayacağım, sonra ağadan kamulaştıracağım. Kamulaştırma parası vereceğim..”, Celal Beşiktepe, interview by the author, tape recording, İstanbul, Turkey, 21.12.2006. Office of the interviewee.

cooperatives and a 510 million TL allowance would be granted in the 1975 budget for infrastructure investments. In 1975, 8 million dönüm of land would be rented to 100,000 peasant families.¹⁴⁶

It was planned to distribute 320,000 dönüms and 580,000 dönüms to 5900 and 5390 landless peasants and those with insufficient land in Akçakale and in Viranşehir, respectively, through the year 1975. Undersecretary Kendir declared that until 1977 all expropriations would be completed and 900,000 dönüms of would land would be expropriated and given to around 25,000 peasant families. The implementation would begin with Akçakale. Out of 122 villages in Akçakale in 41 villages all preparations were completed and before February expropriations would be finished¹⁴⁷. For the cooperatives 400 million TL operating loan was launched in 1975, 200 million TL from the Agricultural Bank and 200 million TL from the fund of reform. Machines like ploughs, seed drills, combine harvesters and seeds and artificial fertilizer were ready for the cooperatives. In order to operate the machines that would be given to the cooperatives, youths selected from villages would be trained.¹⁴⁸

Even though Minister of State Salih Yıldız said that it was not a question of whether or not there was any “delay” of land distribution and the Undersecretary of Land and Agricultural Reform earnestly said that land distribution would start in April 1975, there were serious technical barriers in front of it. As a result of some coordination and planning problems, the timing of the implementation would fall behind the determined date. First of all, land indexes were not determined yet, and even the chief engineering of land analysis laboratory had not been established yet. As it was not possible to determine indexes in winter, it would start at the earliest in

---

¹⁴⁶ *Cumhuriyet*, 11 December 1974.

¹⁴⁷ *Cumhuriyet*, 4 January 1975.

¹⁴⁸ *Ibid.*

April. If 200 engineers worked, indexing would finish in two months. However, it was not possible to employ 200 engineers in the region, because even out of 15 engineers who had passed the employment interview, seven of them refused to work in Urfa.¹⁴⁹ People did not want to be employed in Urfa because of the coercion in the region against the reform. In addition to this, the social, economic, cultural and technological research had not been completed to implement the reform¹⁵⁰. As seen just at the start of the implementation, whether the date of distribution of the land was speculation or not is a matter of question.

During April 1975 applications for land were collected. Applications numbered 75,700 in total. In addition to this, the Beritanlı Tribe,¹⁵¹ which was a semi-nomadic tribe, demanded land; their applications numbered 320 in total. This numbers shows the discontent in the region.

Table 1: Applications According to Boroughs¹⁵²

Borough	Number of villages	Number of applications
Merkez	183	16,000
Akçakale	117	11,000
Birecik	40	2,800
Bozova	90	6,000
Halfeti	34	2,800
Hilvan	55	5,100
Siverek	59	13,000
Suruç	72	5,500
Viranşehir	47	13,500
Total	697	75,700

¹⁴⁹ *Cumhuriyet*, 13 January 1975.

¹⁵⁰ *Ibid.*

¹⁵¹ Beritan Tribe is worth mentioning in the case of the Land and Agricultural Reform. They were one of the semi-nomadic tribes living in Viranşehir/Urfa the winters and Şerafettin Mountain in Bingöl in summer. They rented lands from *ağas* and they paid about 25-100 thousand liras for three months. They earned their livelihood by livestock breeding and producing dairy products. They were not able to sustain their livelihood like this anymore because of the exploitation they faced, ranging from renting lands to selling their products. They sent a petition to President Fahri Korutürk in order to draw attention to their problems. They established an association called the Association for Agricultural Settlement of the Beritan Tribe. When they applied to the land reform, they were replied that if land was left over after the distribution they would be given land. They asked if lands had not even been distributed to the peasantry in Urfa, how they would get land from the distribution.

¹⁵² "Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)," 56.

Voice of the Peasantry

“...*Kirvem hallarımı aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki...*”
Ahmed Arif

In January 1975 in a village of Akçakale, Cimpolat, Fikret Otyam talked to one of the villagers. He asked how the ağas had gained so much land. The villager replied:

God granted, how should I know? Our guilt is our forefathers, our ancestors... They did not take hold of land, villages. We missed the train; those who have money got the land in the past. How should I know how they got the land?¹⁵³

He did not accuse the landowners of being usurpers, but he blamed his own ancestors. In addition to this, he did not carry any hope to reverse this situation. Doğan Avcıoğlu writes that the peasantry did not perceive the ağas, usurers and middlemen as cruel exploiters, despite to the exploitative and parasitic character of their economic activities. Even though they over-exploited the peasants, as they performed some kind of social functions and were interested in the needs of the peasantry in the city, there occurred some kind of reciprocity.¹⁵⁴ As James Scott points out, “patronage is more to be recommended for its resources than its reliability”.¹⁵⁵ Scott also explains the continuity of this exploitation with the concept of “subsistence ethic”. Scott tries to explain the conditions in which that the peasants endured of exploitation. While labor theory explains this situation as a matter of false consciousness, Scott says that the concept of false consciousness disregards the

---

¹⁵³ “Allah vermiş ne bileyim ben,biz...Günahımız hep dedemiz, toprak tutmadılar. Köyler tutmadılar... Geçti gitti, toprakları hep para olan aldılar, eskiden...”, *Cumhuriyet*, 21 Ocak 1975.

¹⁵⁴ Avcıoğlu, *Türkiye'nin Düzeni: Dün, Bugün, Yarın*, 680.

¹⁵⁵ James C. Scott, *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and Subsistence in Southeast Asia* (New Haven and London: Yale University Press, 1976), 27.

possible reality that what is at issue is not “simply one of misperception.” On the contrary, the peasants have their own values about “equity and exploitation”.¹⁵⁶ He notes that the peasant asks “how much is left before he asks how much is taken; he asks whether the agrarian system respects his basic needs as a consumer”.¹⁵⁷ In order to maintain the unequal distribution of resources, the elites have to fulfill their responsibilities to the community.¹⁵⁸

Another example is from the *muhtar*¹⁵⁹ of Meşrefe (Donandı) village, Mustafa Korkmaz, who said that when Demirel took over the government, the land reform program started to malfunction. The government took sides with the ağa. The Ağa said that “if there is anyone who applied land reform he is a communist.” Now, we were communist in the eyes of the ağa. The Ağa of Keseveren village threatened the peasants who applied to the land reform to flow them into sea with trucks. He said “after the harvest, go to Syria.” Mustafa Korkmaz said, “We go to nowhere. Where can we go?”¹⁶⁰

The landless peasants tried to attract attention to their problems during a Töb-Der meeting in 1975. They marched and demand land. The banner they carried describes the reason for their centuries old hunger for land: “Damn those who do not give land to us and send us to the mines instead. Peasants from Harran!¹⁶¹” Scott says the meaning of the protest was “not so much a radical belief in equality of wealth and landholding but the more modest claim of a “right to subsistence”.¹⁶²

---

¹⁵⁶ Ibid., 160.

¹⁵⁷ Ibid., 31.

¹⁵⁸ Ibid., 52.

¹⁵⁹ Village headman

¹⁶⁰ *Cumhuriyet*, 6 June 1975.

¹⁶¹ *Kahrolsun bizlere toprak vermeyipmayın tarlalarına gönderenler. Harran Köylüleri.*” Mehmet Faraç, *Suyu Arayan Toprak: Harran Ve Fırat'ın Bin Yıllık Dramı* (İstanbul: Ozan Yayıncılık, 2001), 103.

¹⁶² Scott, *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and Subsistence in Southeast Asia*, 33.

Vedat Türkali said that landlessness and smuggling were matters that could not be considered separately.¹⁶³ Scott says,

“.... [t]he reasons for the absence of revolt in the context of exploitation and misery. There are host of adaptive or survival strategies that, for some time at least, stave off the immediate threat to subsistence. Some of these strategies are individual and often temporary (short-term migration) and some are collective (social banditry).”

In the case of Urfa, the most common of them was seasonal migration to Çukurova as wage workers, as families or even as an entire village. Another alternative strategy of the peasants to earn their livelihood was smuggling goods accross the borders.

Ağa vs. the State

Ürgüplü village was a village of 35 houses in Suruç. Seventeen families who were landless out of these 35 families applied to the Land Reform. In doing so, they got into trouble with ağa's son. The ağa's son who have two or three villages in the region demanded that those who applied to the reform to leave the village. However, those peasants who think that the state is powerful than the ağa, disregarded this warning. The ağa's son attacked the village with guns. One of the men of ağa, Yahya Kurt, was killed. After that day, about hundred people of seventeen families ran away. Since the reform had been heard of around Urfa, the ağa's son went around in his jeep and advised to landless sharecroppers that “Reform is forbidden in Urfa.

---

¹⁶³ Vedat Türkali, just matter of the Land and Agricultural Reform implementation in Urfa became heated, wrote a scenario about the centuries old problems of Urfa such as bloodshed, smuggling on the borders and system of ağalık. He took three stories of Bekir Yıldız who was a prominent writer usually reflecting the life of the eastern Anatolia in his stories. Vedat Türkali put the land reform in the background of these three stories. This scenario called “Kara Çarşafı Gelin ” was filmed by Süreyya Duru. This film was censored three times by Central Film Control Commission (Merkez Film Kontrol Komisyonu), later it passed from Council of State (Danıştay), for the full discussion of the matter see, Vedat Türkali, *Üç Film Birden* (İstanbul: Gendaş, 2002).

Leave Urfa. I will not let you take the lands of my father¹⁶⁴.” However, the opponents did not take his words seriously. Then, when the land reform started, people from the two villages, Mirhan and Köseveli, threatened the 17 families: “We will not let you breath.” Müslim Yeşil, who fled this coercion moved to İstanbul with his wife, three children, his three brothers-in-law and one sister-in-law. He said, “I will never go back to Ürgüplü even if they gave me the entire village. The ağa has proved his power over the state.¹⁶⁵”¹⁶⁶ The peasants that struggled against the ağa’s son were not the subject of their struggle. They put the subjects of the play as the ağa and the state. The reason for the land reform was not the irresistible demand of the peasantry, but a political decision, even not an economic one of the governments. This result is not surprising.

In a documentary broadcasted on 27 November 1975 on TRT (Turkish Radio and Television Organization) titled “*Toprak ve İnsan*” (Land and Man) which was about the implementations of the land reform in Urfa, in Buğdaytepe village. In this village 6354 dönüm of land belonged to six families living in İstanbul or in the city center of Urfa. There were two people older than 64 years old. The others went to go Çukurova to working for daily wages of 25-30 TLs. One of the peasants said that if the government gave us land, we would work. Another peasant from Kısas village said that if they had land, they would get out of the roads to Adana and desolation. If they had water, land, and tractor and if it were possible for them to get bank loans, then, their lives would be very beautiful¹⁶⁷.

While the peasants did not lay claim to the lands, the ağas pleaded their rights on land. The peasants said that if the state gave them land, they would cultivate it.

---

¹⁶⁴ “*Urfa’da reform yasak. Aklınız varsa buradan gidin. Ben babamın topraklarını size yedirmem.*”

¹⁶⁵ *Artık köyün tamamını verseler dönmem Ürgütlü’ye. Ağa hükümetten baskın çıktı.*”

¹⁶⁶ *Cumhuriyet*, 29 April 1975.

¹⁶⁷ *Toprak ve İnsan*, Documentary, 27.11.1975, 51 minutes. TRT

İsmail Beşikçi said that with the high rates of population growth, the demands for land, work and maintenance of livelihood gained a great dynamism. Even though these demands were directed towards the state, it was undoubtedly turned to those who have the control on land.¹⁶⁸

The Voice of the Ağas

According to a land owner, Hasan Demirkol, who was also a dealer of Arçelik and Anadol cars as well as being an honorary *kadı*,¹⁶⁹ the Land and Agricultural Reform Law was a proclamation of 12 March. The RPP had no effect on this law. Ecevit claimed to be the protector of the law. Kendir expropriated 210,000 dönüm lands in 3 months. It was not ingenuity. It was not possible to expropriate lands in Urfa in three years as they claimed. It had to be six years.¹⁷⁰

Another land owner, Adil Badıllı, said that in the 115 villages were said to be owned by a person or a family, there were 618 families. “A family may have a large amount of lands. However, this land does not belong to one person. There isn’t anybody owning more than 10,000 dönüm. For instance, Külaplı village is owned by our relatives. 10,000 dönüm considered as if belonging to a sole person. However, that person died and the land has been divided between his thirteen children. They all have family. The village is comprised of thirty-five households. They all cultivate the land separately.”¹⁷¹

One of the large land owners and Head of the Chamber of Commerce in Urfa, Hakkı Demirkol said that even though families held large amounts of land, these

---

¹⁶⁸ İsmail Beşikçi, *Doğu Anadolu'nun Düzeni: Sosyo/Ekonomik Ve Etnik Temeller* (Ankara: E.Yayınları, 1969), 117.

¹⁶⁹ Muslim judge

¹⁷⁰ *Cumhuriyet*, 8 June 1975.

¹⁷¹ *Cumhuriyet*, 11 January 1974.

lands were used by the children after the death of the land owner. The eldest brother among the children bought other children's shares. If this transfer of lands to one person were restricted, property could be distributed naturally. Even though Demirkol claimed that he was a supporter of the land reform, he claimed that this implementation was a seizure. The Land and Agricultural Reform Law is the outcome of 12 March. If lands were divided, the efficiency of the lands would decrease. Agricultural Reform must have the priority compared to Land Reform.¹⁷²

Esat Sadun, who was a large land owner, pointed out that before the land reform hearsay of land reform had arrived in Urfa. Prices of lands had decreased half. If the state gave him 500 dönüm of land in Çukurova, I would donate 5000 dönüm land in return. Without solving the problem of irrigation in Urfa the land reform was meaningless¹⁷³.

Landowners in Action

Landlords also developed implicit and explicit solutions, as Suzan Ilcan defines, "countermeasures of their own,¹⁷⁴" against the implementation. Just as James C. Scott points out, everyday forms of resistance are not a peasants' monopoly:

Anyone who has analyzed the measures taken by landowners in the face of an announced land reform, to evade its application to their holdings by dispersing titles, bribing officials, or changing cropping patterns will recognize the pattern.¹⁷⁵

İbrahim Güllüoğlu, who was the son of one of the ağas described the situation:

---

¹⁷² *Cumhuriyet*, 12 January 1974.

¹⁷³ *Cumhuriyet*, 12 January 1974.

¹⁷⁴ Suzan M. Ilcan, "Peasant Struggles and Social Change: Migration, Households and Gender in a Rural Turkish Society," *International Migration Review* 28, no. 3 (1994): 560.

¹⁷⁵ James Scott, "Everyday Forms of Resistance", p.23.

Even the newspapers called my mother a lady ağa. We never believed that the reform would be realized. Many people got divorced in order to save their lands. 3000 dönüm land was expropriated that was owned by my mother in Dönemeç village of Siverek. I don't know how our ancestors got those lands. Since I was born, all those lands have belonged to us. We have held the title of the lands given by the Turkish Republic. What ties us here is the soil¹⁷⁶.

As observed in the words of Güllüoğlu, it can be proposed that the process operated here inversely compared to the one that prominent historian E. P. Thompson describes in his book *Whigs and Hunters*.¹⁷⁷ This is the customs of the ağas.

As the issue of land reform was discussed in the media for years, many land owners as a precaution, divorced their wives and divided their lands among their own servants, but they continued to collect the harvest themselves. They also resorted to explicit solutions. Undersecretary of Land and Agricultural Reform Prof. Dr. Saim Kendir declared that large land owners had met in Akçakale Chamber of Agriculture two times, and they had decided to struggle against the implementation of the reform actively and they launched a fund. They accumulated 1,250,000 TL in this fund. In addition to this, these land owners chose two representatives establish to contact with Ankara: Celal Öncel and Reşit İpek. Celal Öncel and his family had 76,000 dönüm in total and Reşit İpek had 9000 dönüms of lands.¹⁷⁸ Kendir claims that Celal Öncel was ceaselessly in Ankara and frequenter of the *Anadolu Kulübü*,¹⁷⁹ and Öncel had a very close relationship with the Minister of State, Salih Yıldız. Salih Yıldız was

---

¹⁷⁶ “Annem bile o dönemde gazeteğe çıktı. Bayan toprak sahibi diye. Reformun olacağına hiç inanmadık. Birçok aile topraklarını kaybetmemek için boşandı. 3 bin dönüm anne tarafından gitti. Dedelerimiz nasıl almış bilmiyoruz, biz gözümüzü açtık bu topraklar bizimdi. T.C. 'nin tapusu vardı elimizde. bizi buraya bağlayan topraktır.” İbrahim Güllüoğlu, interview by the author, note taking, Şanlıurfa, Turkey, 27 March 2007, Office of the interviewee.

¹⁷⁷ For the full discussion of the matter see, E. P. Thompson, *Whigs and Hunters: The Origin of the Black Act* (London: Penguin Books, 1975).

¹⁷⁸ *Cumhuriyet*, 22 January 1975.

¹⁷⁹ Anadolu Kulübü

responsible for the Undersecretariat of Land and Agricultural Reform, called Celal Öncel, “Celal Ağabey¹⁸⁰”.¹⁸¹

In these two meetings at the Akçakale Chamber of Agriculture, they discussed the ways of struggle. They suggested several alternatives in order to paralyze the law. First of all, they thought of the possibility of abrogating of the law as the Democratic Party had already undertaken this possibility. The Democratic Party even in the discussions in the Parliament for the law claimed to work for the abrogation of this law. Another possibility was to change the law in favor of themselves. However, their solicitors pointed out that would not be that easy. This law passed from the Parliament with difficulty, so the possibility of changing the law would be more difficult. Another suggestion was to change the region of implementation by a decree of the Council of Ministers which meant to delay the implementation of the law. If all these possibilities could not be achieved, then they considered changing the expropriation value just as happened in the case of Keban Dam. They had given their property tax value declarations two years earlier. Two years earlier the price of wheat had been 100-110 kuruş, today it is three liras. They thought that “if they could not change the Constitution, then could change this article.” If the value of the land is determined by the commission of inquiries, then it was possible to manipulate the prices. Not all of the large land owners attended these meetings. They proposed that all these lands had been obtained by usurpation. Today, the state proposed to pay the value in 20 installments and 15 percent of the price was paid in advance. It was not fair to complain about this situation. They sold the land of the state to the state again.¹⁸²

---

¹⁸⁰ Ağabey is a title used when addressing a respected person who is older than the speaker.

¹⁸¹ *Cumhuriyet*, 22 Ocak 1975.

¹⁸² *Cumhuriyet*, 11 Nisan 1975.

Minister of State Salih Yıldız for Land and Agricultural Reform visited Akçakale-Urfa with the official car of the Ministry, with the companionship of Celal Öncel and Reşit İpek. They went to the region where the lands had started to be expropriated. As Urfa RPP Parliamentarian Celal Paydaş pointed out, their visit created surprise in the region, and demoralized the technocrats of Undersecretariat of Land and Agricultural Reform.¹⁸³ Salih Yıldız did not speak with the people who demanded land, he did not even get out of the car.

As the Democratic Party applied to the Constitutional Court for the abrogation of the law, the Constitutional Court reporter examined the objections of the DP about the law. The Reporter demanded the abrogation of the law on a “formal” basis¹⁸⁴ on account of “improper voting” during the discussions of the law in the Parliament.

After the 31 March 1975-Nationalist Front Government

When the Nationalist Front formed a coalition government, the staff of the Undersecretary of Land and Agricultural Reform was changed. The minister of the state for Land and Agricultural Reform became Mustafa Kemal Erkovan, who was from the Nationalist Action Party. Giving the Ministry of Land and Agricultural Reform to the NAP was a political maneuver of Demirel in order to squirm out of the responsibility. He was able to cast the blame of the failure of reform onto Alpaslan Türkeş.¹⁸⁵

Kendir pointed out that to stop the implementation of the Land Reform was not at issue. The Law had been implemented and the functions kept going. However,

---

¹⁸³ *Cumhuriyet*, 25 January 1975.

¹⁸⁴ *Cumhuriyet*, 3 February 1975.

¹⁸⁵ *Cumhuriyet*, 7 June 1975.

if the political preferences of the new government manifested itself to change the speed and dose of the implementations, the administrations and administrators may change¹⁸⁶.

Letter from Saim Kendir to President Fahri Korutürk

Saim Kendir was removed from his office by the new Minister of State Erkovan. He wrote a letter to President Fahri Korutürk in order to draw his attention to the implementation of the land reform. He pointed out that he can imagine how large land owners were content with the situation, that the most responsible staff of a cadre which tried to realize a reform in spite of all threats, barriers, and attempts to destroy from the inside, had been driven out of business. He said that if thousands of landless people in Urfa who hoped to get land and prosperity lost their hope, this would result in the failure of the land reform in Urfa and in other cities. He requested that Korutürk show concern for Urfa and the land and agricultural reform in order to start land distribution on 1 June 1975.¹⁸⁷ In place of Kendir, Orhan Türköz who was an expert from the State Planning Organization and who was pro-NAP, was appointed.

Ağas from Urfa Visit Demirel in Ankara

After the establishment of the NF government the Urfa ağas met in the house of Osman Ağa one of the large land owners. This house was known as the “White Palace” (*Beyaz Saray*) in Urfa. Osman Ağa, Hacı Bakır Melik, the Demirkol family,

---

¹⁸⁶ *Cumhuriyet*, 15 April 1975.

¹⁸⁷ *Cumhuriyet*, 30 April 1975.

Öncel family and others met there in order to determine the strategies and they would follow.¹⁸⁸

The land owners from Urfa visited Demirel in Ankara just after the formation of the NF government. They demanded that Demirel stop the implementation of land reform.¹⁸⁹ They claimed that as they are deprived of their land, production is declined. They claimed that the people who had lived without owning land until now would not demand their land. Demirel replied that every problem had a solution and they could not accept illegal implementations. He said “our government will examine this case and remunerate the rightful people. We do not claim to take the property of anybody by coercion.”¹⁹⁰

1 June 1975- Date of Hope and Despair

Land distribution was not completed by 1 June 1975. This date had a symbolic meaning, signifying the first target. The new administration implied that the determination of this date was false news circulating around. The new regional director Fuat Ercan said that 1 June was the completion of the harvest in Urfa every year but that year the rainy season had been late. For this reason, distribution had been delayed. However, they ignored every implementation done until that time, as if they took over the Undersecretariat from the start. He listed the required work to be done. The land assets were inspected on an individual basis in detail. It took time. He said he thought these studies had not been taken into account when determining this

---

¹⁸⁸ *Cumhuriyet*, 16 July 1976.

¹⁸⁹ *Cumhuriyet*, 5 May 1975.

¹⁹⁰ *Ibid.*

date.¹⁹¹ On 1 June 1975 uncertainty dominated, nobody knew if there would be a distribution, where or to how many families.

Personnel from the Reform Office went to Meşrefe village on 1 June and informed the peasants that land distribution was delayed. Yalçın Doğan from *Cumhuriyet* newspaper reported that Halil Güngör, one of the inhabitants of the village, listened to the personnel without any response. Later on, while the personnel were leaving the village, he ran after their car, caught to it and shouted:

No, it's not possible! Today is 1 June. You promised to give land. We struggled for this country. We served in the military. We want land. I won't leave the village. Either I will kill the ağa, or the ağa will kill me. But land, land, land... Enough is enough¹⁹².

Halil Borutekin, who was one of the workers of the Siyala Tribe's headman Sattam El-Bedr, said that the government was the ağas now. When this government had won, the poor had lost. When the journalist asked him the reason of this, he pointed out that government took side with the ağas. When the journalist said that fertilizer had become cheaper, so that he could afford to buy it, Borutekin pointed out that the ağa bought the fertilizer, because he had the land. Whoever had the land, benefited from the cheapness of the fertilizer and petrol.¹⁹³

As ex-Undersecretary Saim Kendir declared that it was not necessary to wait for the harvest to send a notification to the land owner. This did not mean to usurp the production. The land owner was simply being informed that just after the harvest the land ownership would change hands.¹⁹⁴

---

¹⁹¹ *Cumhuriyet*, 5 June 1975.

¹⁹² "Gözüm üstüne, olmaz begim, olmaz böyle. Bugün bir Heziran, E hani Torpak verilecekti... Biz bu vatan geldik, Mücadele yaptık. Askerlik yaptık. Biz istiyik torpak. Daha çıkmam burdan, ya ben ağa öldürecik, ya ağa ben. Ama torpak, torpak, torpak. Ben bura kadar kızdım.", *Cumhuriyet*, 2 June 1975.

¹⁹³ *Cumhuriyet*, 7 June 1975.

¹⁹⁴ *Cumhuriyet*, 9 June 1975.

An expert from the Regional Presidency of Land and Agricultural Reform said that a notice which would determine the policy of distribution had not been sent. The issue of land reform was negotiated in the National Security Council for the reason that Urfa was a border area. For this reason, some of the lands on the frontier would be left without any plantation or usage. In addition to this, it had to be determined whether or not all of the reserves of expropriated lands would be distributed to landless peasants. The NSC would decide on all of these issues¹⁹⁵.

The discussions were centered on whether or not lands could be distributed on that. There were 10 men who had become reformers in Urfa and left behind their previous occupations. During the rapid expropriations it had been claimed that they were all communists, and did not accept any presents. The story had changed. The expropriation had been stopped, because these reformers were receiving bribes from land owners. These rumors were circulated by the land owners. By discrediting the experts in the region, they tried to break the ties with the peasants and shake the confidence of the peasants in the experts.¹⁹⁶

On 24 June 1975 the land distribution started. In five villages of Akçakale 22.670 dönüms of the land were distributed to 124 families. Demirel declared that the first title deed not land distribution, but land and agricultural reform had been *de facto* realized.¹⁹⁷ In fact, he just wanted to prove that his government was able to implement a land reform by this political step. However, the first person who took land from the distribution previously had been a land owner. Müslim Kara took the land that he had previously owned in Dibek village. He had sold the lands four years ago, and these lands were expropriated from the new owner. Müslim Kara was an

---

¹⁹⁵ *Cumhuriyet*, 5 June 1975.

¹⁹⁶ *Cumhuriyet*, 6 June 1975.

¹⁹⁷ *Cumhuriyet*, 25 June 1975.

owner of an apartment in Urfa and two trucks. This news created discontent among the landless peasants in Urfa.¹⁹⁸

The Alliance of Industrialists and Landowners

Article 42 was about the payment of debts to the land owners with the shares of public economic enterprises. This article became effective during the first NF government. It was decided to pay 40 percent of the debts with the shares of 10 firms. The State Planning Organization (SPO) had sent a list of 90 firms that the shares of which the Undersecretary of Land and Agricultural Reform could take in the value of expropriation. These were the firms that the SPO suggested for giving incentives. However, the Undersecretary of Land and Agricultural Reform selected just one firm among 90 firms, Muş Licorice Industry. About the other nine firms there is no information. For instance, according the *Cumhuriyet* newspaper MEYTAŞ Kırşehir Meyvesuyu Sanayi ve Ticaret A.Ş., which was supposed to be a fruit juice company, had left from this sector. They were planning to enter the lime sector. ARTOP, Araklı Toprak ve Gıda Sanayi A.Ş. which was related to soil and food, as understood from its name had entered transporting. Apart from all these, none of these companies had gone into production yet. They have not made any investments. There was no criterion about how these firms were selected. The only criterion seems to have been their close relationship with the NF.¹⁹⁹

---

¹⁹⁸ *Cumhuriyet*, 22 July 1975.

¹⁹⁹ *Cumhuriyet*, 24 July 1975. Here is the list of the firms:

1. ARTOP, Araklı Toprak ve Gıda Sanayii A.Ş., Trabzon-Sürmene
2. UPAŞ, Uşak Elektro Porselen A.Ş., Uşak
3. MİTAŞ, Modern İplik Ticaret A.Ş., Urfa
4. Terme Bakır Sanayi Ticaret A.Ş., Samsun, Terme
5. Panter Plastik Sanayi A.Ş. Kayseri-Tomarza
6. Kırşehir Holding A.Ş., Kırşehir
7. Çankırı Tuz Ürünleri Üretim Dağıtım A.Ş. Muş

Just after the decision on the payment of the 40 percent of debts to land owners with the shares of ten firms, according to a new decision, the shares of six public economic enterprises would be sold to land owners over 19 years with an 8 percent of treasury guarantee stocks. All of the six firms were selected from the textile industry²⁰⁰.

As Patrick Veillerot, a faculty member of the University of Algeria, very well describes in *Le Monde Diplomatique* this land reform by protecting big agricultural enterprises aimed at transferring the capital of land into industry.²⁰¹

Regulation Changes by the NF Government

The regulation on the amount of land that would be left to the land owners was amended by the Nationalist Front governments in favor of the land owners. It was stated that if the index of a parcel land was less than 30, it was supposed to be an uncultivable parcel. It allowed to leave more land to the land owners, and it contradicted the land and agricultural reform law itself. The law never stated a principle for accepting a land as an uncultivable land that had an index of less than a certain value. Even land that had been improved by amelioration was declared agricultural land. It was pointed out by an expert that this amendment in the regulation allowed to the exclusion of extensive lands such as pastures or lands that

-
8. Muş Meyan Kökü Sanayi Ticaret A.Ş., Muş
  9. MEYTAŞ Kırşehir Meyvesuyu Sanayi ve Ticaret A.Ş Kırşehir
  10. Akdağ Deri Sanayi ve Ticaret A.O. Yozgat- Akdağmadeni

200 *Cumhuriyet*, 15 August 1975.

1. Adıyaman Pamuklu Dokuma Sanayi T.A.Ş.
2. Karaman İpl. ve Pam. Mensucat T.A.Ş.
3. Nevşehir Pamuklu Dokuma Sanayi A.Ş.
4. Bergama Pam. İpl. ve Dokuma San. A.Ş.
5. Manisa Pamuklu Mensucat A.Ş.
6. Antalya Pamuklu Dokuma Sanayi T.A.Ş.

²⁰¹ *Cumhuriyet*, 20 January 1976.

would be cultivable by amelioration to the land owners. The uncultivable land defined in the law was those lands on which buildings, roads and other constructions existed.²⁰²

The 12 October 1975 Senatorial Elections

The RPP, which was an opponent of land reform, offered as the first candidate a land ağa who was well-known beyond the eastern part of the country, Abdülğani Demirkol. Demirkol said that the peasantry was content with his candidacy as a land owner. He said that some lands had to be distributed to those who cultivated land but that this must not be implemented strictly. One of the peasants that Yalçın Doğan talked to complained that the peasants kept saying Acavıt but the RPP he elected a land ağa²⁰³. They had lost their hopes and the peasant said that it seemed that Çukurova was waiting for them. As Yalçın Doğan said they gave up imagining own their own lands. Now they started to make calculations about how they would survive the following winter. The land owners became the first candidates of every party in this election; they shared the front ranks in the RPP, the NSP and the JP. Whoever was selected, no longer mattered to them anymore. The first rank senatorial candidate of the Justice Party is in Urfa was Hasan Oral from Siverek, the leader of the Bucak tribe. He had been in parliament for years. While he had lands in Siverek, his wife, Pakize Oral had lands in Akçakale where the land reform was to be implemented. Her lands were expropriated. However, her *kahya* (farm manager) continued to cultivate those lands.

---

²⁰² *Cumhuriyet*, 3 January 1976.

²⁰³ “Acavıt reform diyi, diyi ama toprak ağasını seçii... bizim başımıza toprak ağasını seçiyi...toprak ağasını getiriyi partiden...” *Cumhuriyet*, 9 October 1975.

The Nationalist Action Party in Action

Commandos undertook operations in the name of the Land and Agricultural Reform Regional Presidency in Urfa. According to the information obtained from *Cumhuriyet*, 160 commandos received salaries from the Regional Presidency. They went to the villages with the vehicles of the regional presidency and they passed out pictures and posters of Türkeş, Şeyh Şamil, rosettes of the NAP, and “Nine Lights” pamphlets to the people and sometimes received money in return. Even land owners were not content with the situation. Land owners described Saim Kendir and his staff was like a sharp sword. They had a goal and they worked towards that goal. However, these commandos were like *kör bıçak* (a blunt knife) the owners know neither how much land they would give or what would be their next steps.²⁰⁴

Another claim is that tractors of the Undersecretariat are used to clean stones in the lands of the land owners²⁰⁵.

Zülfikar Kızıldaş, was a member of a Land and Agricultural Reform Cooperative which was established with 92 peasants who had been given land during the first land distribution in the villages of Sevinç, Dodanlı and Dibek that encompassed 2000 dönüm of land. He said, “we are not able to get the lands that are supposed to be given to us on 24 June. The land reform stopped in the villages. We are not allowed to cultivate lands or build houses on the land, we live in tents. If the land reform is discontinued, they have to declare this situation to us.”²⁰⁶

---

²⁰⁴ “Saim Kendir ve ekibi keskin bir kılıç gibiydi. Bu işi biliyordu ve ne yapacaklarını da biliyorlardı. Bunlar ise kör bıçak. Ne yapacakları belli, ne de bize ne kadar toprak bırakacakları.”, *Cumhuriyet*, 10 November 1975, p.7.

²⁰⁵ *Cumhuriyet*, 10 November 1975.

²⁰⁶ *Cumhuriyet*, 24 August 1975. “24 Haziran’da bize verilen topraklar tarafımıza teslim edilmemiştir. Köylerde toprak reformu durmuştur. Bize verildiği söylenen araziler üzerinde ev yapmamıza izin verilmiyor. Halen çadırlarda yaşıyoruz.”

Ali Nejat Ölçen, who was a RPP Parliamentarian between 1973-1980, visited the land reform region in 1976 and talked with the people. He visited Donandı (Meşrepe) village in which 44 families had received land from the reform. He entered the house of the *muhtar* and saw a poster of Alpaslan Türkeş on the wall. As he learned the *muhtar* was an opponent of the RPP, Ölçen asked him why he had hung the poster. The *muhtar* replied “if I don’t hang this poster on the wall I can’t take a share from the harvest.” However, the *muhtar* drew Ölçen near the poster and showed that he had picked out the eyes of Türkeş. Ölçen said that this was a spontaneous reaction of the peasant to this implementation.²⁰⁷

Ali Nejat Ölçen gave another example from his interview with people from Meşrefe Donandı village. The inhabitants of the village, thinking that he was from the Undersecretariat of Land Reform, gave cliché responses to his questions. Then, they mentioned their problems. When Ölçen asked one of them, Mustafa Korkmaz if he was ever afraid of the wolf that was hung on the wall, Korkmaz said that it was in their hearts. He had received 206 dönüm lands; however, the cooperative cultivated it. They had taken the land one year earlier, but they did not have the control of the land. They could not even work on the land. The staff of the regional presidency had said to the people that they would benefit from the land in three years. This was a deception. Three years was the duration to be qualified to be able to cultivate the land efficiently stated in Article 60. Tractors tilled the soil, the cooperatives collected the harvest. The peasants were just onlookers to all of these. They did not own the land in the real meaning of the word. They could even not work on the land. All work was done by the personnel of the Regional Presidency of Land and Agricultural Reform, who were usually required to be enrolled to a Party. One of the peasants

---

²⁰⁷ Ali Nejat Ölçen, interview by the author, tape recording, Ankara, Turkey, 18 June 2007, House of the interviewee.

complained that when he went to the Reform office and said that he wanted to work instead of the those workers coming out of the village as personnel and taking salary, they rejected him. Peasants were not allowed to go to work to even near the village.

Another peasant from Donandı in a letter sent to Ali Nejat Ölçen dated 8 July 1976 said that a few days earlier, the cooperative had given part of the harvest to the villagers. There was a deficiency in weight. In ten tons which were given to one household one ton has missing. In total 44 tons were deficient in Donandı. Another complaint was that the cooperative laid the wheat in front of the houses, but did not help the peasants mill the wheat. People were in a quandary. They wrote letters and demanded help.

There is an interesting example given in the official report of the Regional Presidency of the Undersecretariat of Land and Agricultural Reform that in the Doğrular Cooperative from Hilvan, even though there were 126 members who had received land from the distribution, for reasons that are difficult and inconvenient to explain, none of the members were the de facto owners of their lands. The cooperative maintained the agricultural production procedures with workers from other regions. Similar to this situation, in İki Cırcıp which was in Ceylanpınar/Viranşehir Düzova, the Muratlı and Gülkaya cooperatives were not able to function because the peasants that had received land did not want to cultivate the lands for similar reasons that were not explained.²⁰⁸

While the rightful beneficiaries of the land were prevented from cultivating the land, the former owners of the lands by making a deal with the staff of the regional presidency, harvested the crop. Another instance was that people not even the former owner of the land claimed rights on the expropriated lands and used the

---

²⁰⁸ "Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)," 79.

land. According to Mustafa Korkmaz, the ağa did not claim rights on the land because of his fear, but İsa Reco said that “I will cultivate this land, and he did it.” Mustafa Korkmaz said that “Reco made a deal with the Reform. Otherwise, he could not encroach on state property.”²⁰⁹

In Yukarı Yarımca village, 22 families applied for land. Land that belonged to the Behrano family living in Urfa who had other business in Urfa were expropriated but not distributed to the peasants. When the journalist asks why the government had not given the lands to the peasants, *muhtar* İsa Aydın replied “I don’t know. The government decides whether to distribute the lands or not. We are waiting.”²¹⁰ The reform cultivated the land and harvested the crop, but they did not give the peasants share of a production. Because the reform office told them that the reform would give the land, none of them worked; formerly, they had gone to Adana. As they did not get their shares, the peasants in the village told the *muhtar* to report this situation. The *muhtar* replied that it was not right to make a complaint about the government, about the state.²¹¹ They had not even been informed of how much land they had got from the reform.

As seen in the two examples above, Mustafa Korkmaz from Donandı village and İsa Aydın from Yukarı Yarımca village saw the state property as untouchable.

In a report written by the Regional Presidency of Land and Agricultural Reform it was stated that between the dates 1 November 1973 and 1 November 1976, which was the period determined to prohibition every kind of disposal on land for

---

²⁰⁹ *Anlaşma yapmışlar. Yoksa insan Devlet malına parmağını uzatır mı?*, Ali Nejat Ölçen, "Urfa Uygulama Bölgesinde Bir Gözlem" (paper presented at the Toprak Reformu Kongresi (1978), 1978), 153-58.

²¹⁰ “E, Vallahi bilmem. Hükümet ister verir, ister vermez. Bekliyoruz.”, *Cumhuriyet*, 13 July 1976.

²¹¹ *Köylü dedi şikayet et, ben dedim hükümet şikayet edilir mi, devlet şikayet edilir mi?*, *Cumhuriyet*, 13 July 1976.

three years, in 697 villages of Urfa the expropriation procedures were completed.²¹² However, it was pointed out that by the former Undersecretary of Land and Agricultural Reform Saim Kendir that just at the time of the Talu government the amount that was to be expropriated was determined as 2,300,000 dönüm. On 1 October 1974 preparations for the expropriation started and expropriations *de facto* started on 3 February 1975. In the first three months 200,000 dönüms were expropriated. At that time the Nationalist Front government was established. Expropriations restarted in January 1976 and until 1 November 1976 expropriations decisions of 1.5 million dönüm land were given. Nevertheless, 800,000 dönüms were considered as not arable land left to the land owners. More importantly, even though the decision of expropriation had been given, it was gone into effect with the declaration of this decision to the land owner and payment of the first installment to them. However, these procedures for about 700,000-800,000 dönüms were not completed. These lands were donated to the land owners.²¹³ That was also confirmed by Müslüm Akalın, who worked as a contract lawyer in the Regional Presidency of Undersecretariat of Land and Agricultural Reform for twenty years. He said that there were two kinds of land. Small amounts of land were allocated to peasants; however, they couldn't get the title deed of that land for the reason that Law No. 1757 was abrogated before they completed the duration of nominee peasantry that was three years. Because these lands were in the hands of the peasantry, they were rented to that peasantry again. There was also land that was expropriated from the land owners, but not distributed to the peasants. These lands were rented to the shareholders according to the principles of the Civil Code. Even though the land was expropriated, the amount of land that was expropriated was not parceled out. They

---

²¹² "Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)," 26.

²¹³ *Cumhuriyet*, 2 November 1976.

did not decide which part of the lands that belonged to the land owner would be expropriated. If the law was not abrogated according to the normal procedure, the Undersecretary of Land and Agricultural Reform would parcel out that amount of land, and would use it. As lands were not divided or parceled out they had to rent the lands to the land owner or shareholders.²¹⁴

Table 2: Situation of Expropriation in Urfa²¹⁵

Borough	Number of villages	Number of people	Amount of land Expropriated (D-K)	Lands that are not arable		Cost of expropriation (TL)
				Number of villages	Amount of land	
Merkez	96	505	259,987,065	15	15,978,734	79,028,192,60
Akçakale	79	395	330,604,955	9	20,993,463	113,336,258,76
Birecik	20	116	36,832,263	4	2,853,250	12,295,554,61
Bozova	19	83	29,932,331	3	1,482,250	7,670,012,57
Halfeti	4	14	2,200,338	2	1,345,400	172,500,50
Hilvan	33	163	196,591,140	16	9,546,862	61,024,958,44
Siverek	38	455	557,406,790	19	66,055,993	102,823,138,10
Suruç	9	10	3,982,254	1	1,055,570	737,553,10
Viranşehir	31	172	198,553,713	8	12,823,400	53,668,241,32
	329	1613	1,616,090,849	77	132,134,922	430,756,410,00

Following is a Table of the distribution of land in order to compare the numbers.

²¹⁴ "İki tür arazi vardı, bir kısmı köylüye dağıtılmış ama köylünün tapusunu alamadığı topraklar vardı. Onlar köylünün elinde olduğu için köylüye kiraya verdiler. Bir de henüz dağıtım sırası gelmemiş ya da işlem sırası gelmemiş ama kamulaşmış tarım arazileri vardı, onlar da hissedarlara kiraya verildi medeni kanun hükümlerine göre. Benim hissedar olduğum bir araziye başkasına kiraya veremezsin. Kamulaştırdın ama ifraz etmedin ayırmamışsın. Normal prosedüre göre İleride reform idaresi orayı ifraz edip, ayrı bir parça haline getirip istediği gibi kullanabilecektir. Ama yasa yürürlükten kalktığı için bunu yapamamıştır. Bunlar müşterek halde durduğu için mecburen ortaklara verme durumu oluyor." Müslüm Akalın, interview by the author, tape recording, Şanlıurfa, Turkey, 28 March 2007. Office of the interviewee.

²¹⁵ "Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)," 27.

Table 3: Situation of Land Distribution in Urfa²¹⁶

Borough	Number of villages	Amount of land allocated	Lands reserved	Lands given	
				household	population
Merkez	13	59,808	12,808	390	1927
Akçakale	25	71,634	23,258	552	2381
Hilvan	5	31,853	36,838	153	483
Viranşehir	4	67,602	69,147	123	748
Total	47	230,897	142,051	1218	5539

Türedi Ağa

Yalçın Doğan from *Cumhuriyet* talked with Ahmet Kapaklı, who was one of the land owners in Harran. Kapaklı says:

Everybody talks about an ağa? Who is the ağa? What is the reform? Radio keeps mentioning land ağas. A few tactless people said ağa makes oppression. They slander. Where is the ağa? Show me one. They are shameless.²¹⁷

His grandson Kemal Kapaklı, who was the owner of a Güneydoğu Media Group, 14 years later 1989 wrote a book called *Türedi Ağa* and dedicated this book to Ahmet Kapaklı for representing a “Real Ağa” throughout his life. Even though the book has been written objectively and reflecting both the thoughts of peasants and ağas, it implicitly made propaganda of the ağas. The main idea of the book is that both ağas and the peasants were the victims of the Reform. This book is in some ways written in story style, in some ways giving data about the implementation of the reform. The main character of the story is Halaf, a landless peasant working in the lands of the ağa and going to Çukurova. Halaf has two children and his wife Hatça. He has always imagined owning his own land and working on it to live in humane

²¹⁶ Ibid., 45.

²¹⁷ “Ağa, ağa. Kimmiş bu ağa? Reform ne imiş? Bi radyo tuttu toprak ağası. Ağa zulüm. İki tane densiz söyleti. Ağa kimmiş. Bir tek ağa gösterin. Hepsi iftira edi. Utanmiler. Haya emiler.”, *Cumhuriyet*, 5 June 1975.

conditions, while working in Çukurova all day for a mere pittance.²¹⁸ As the reform starts to be implemented, the landless peasants or those who have insufficient land apply to the Reform in order to obtain land. In order to confirm that those who applied to the Reform in order to take land really have the qualifications to get the land, personnel from the Reform visit the villages and interview the peasants. Halaf is asked how he earns living; he responds that he has works for the ağa until now. If rain doesn't fall, he goes to Çukurova with his family. The personnel ask again who is the owner of this village and if Halaf know him. Halaf replies that he has worked for him for years, he owes his living to him, and he certainly knows the ağa. The entire village belongs to Reşo Ağa. Later on, he is asked that if Reşo ağa is coming to village, working on his land permanently.²¹⁹ At that moment, the *muhtar* replied that the ağa has not come to the village for years. The villagers cultivate his land; he comes at the time of the harvest to sell the crop. They see his face at the following harvest.²²⁰

After the personnel leave the village, Halaf is angry with the *muhtar* for lying about the ağa. In fact, the ağa lives in the village and he asks them if they have any problems or needs. Muhtar counters Halaf saying that they do not lie, can they get land? You are incorrigible; you can't do anything other than working in Çukurova. Halaf asks if he lies, can he get land. The muhtar explains that the peasants have to say that he doesn't care for his land and he doesn't pay them he oppresses them in order to get the land. Kemal Kapaklı describes this situation as seeding the antagonism between the ağas and the peasants. In fact, he complains about the

---

²¹⁸ “Görecâhsan yahında hem de çok yahında toprağımız olacah... Urfa'dan Çukurovalara kadar gelmiyecağih.. bizim tarlada çalışacağih... biradaki kimin karın tokluğuna, ölene kadar değil, insanca yaşamah için çalışacağih...”, Kemal Kapaklı, *Türedi Ağa* (Şanlıurfa: Güneydoğu Yayıncılık, 1989), 4.

²¹⁹ Ibid., 24.

²²⁰ Ibid., 25.

awakening of a sleeping hostility, a system that has been going on for a long time. The law passes in order to make the landless peasants owners of the land, triggers a “class” war.²²¹ As Halaf is eligible to get land he gets into a quarrel with his wife.

Hatça symbolizes the view of the peasantry who think that they do not have the right to take the land that belongs to the ağa. She asks Halaf how he will get the land of Reşo ağa.²²² Halaf replies that there is no longer a Reşo Ağa, hereafter he was Halaf Ağa. He is the owner of the land.²²³ Even though they are selected as the candidates that will get land, they are unable to get their land, work it, cultivate it, or collect the harvest.

As pointed out above, the cooperatives arrange and complete all the work. The peasants were not able to work their land, and they were unable to go to anywhere to work. The peasants started to call the cooperative “cooperative ağa.” Kapaklı explicated this as an ideological maneuver of the government. Nevertheless, as he points to the RPP as aiming at dividing the society into two camps in order to abolish the system of ağalık, he ignores that all these implementations by the cooperatives were done in the time of the NF and specifically the NAP. I do not imply that the RPP did not use this law as a political propaganda tool. However, I do not think that the NAP and the NF had any motivation to abolish the system of ağalık or creating a “class” war. Other than creating a class war, the NAP tries to impose principles of Turkism in a region composed of different ethnic groups not widespread in Turkey. Kapaklı never mentions the NAP and its implementations. Halaf continues to go to work to Çukurova until his wife is dead from malaria. Later on, he moves to the city and works as construction worker. This is very much the

---

²²¹ Ibid., 27.

²²² “*Reşo ağanın toprağını nasıl siye verecehlar? Sen Reşo ağanın toprağını nasıl alacahsan?*”, Ibid., 42.

²²³ “*Reşo Ağa, meşo ağa yoh artıh. Karşıda Halaf ağa var. Toprağın sahibi benem artık.*”, Ibid., 43.

same fame for many of the landless peasants. In the most hopeless time, Halaf remembers Reşo ağa that who lives at the city as well. The ağa treats him a meal, shares his distress, and gives money to him. So he is differentiated himself from the new ağas. Halaf says to Reşo Ağa that “we couldn’t appreciate your goodness.” Kapaklı points out that thousands of new ağas emerged in Urfa after the land reform thanks to the Land and Agricultural Reform Law, which entailed the rental of expropriated lands only to landless peasants or those who had insufficient land. However, this was only a deception. In fact, lands were accumulated in the hands of economically and socially powerful people. The state, aiming at limiting the over accumulation of land by one individual, was unable to prevent to rent 10,000 dönüm lands to the same people.²²⁴ The state created new ağas: Türedi Ağa. As Kapaklı points out, Harran has become a center for the plunder of land.²²⁵ Kapaklı via Reşo Ağa says that those new ağas painlessly appropriated thousands of lands with the help of the state.

Law No. 3083 for Return of Land to the Landowners

As Land and Agricultural Reform Law No. 1757 ceased to have force in 1978, there was a period of legal loophole until the Law No. 3083 Agricultural Reform Law on Land Arrangement in Irrigation Regions was promulgated in 1984. As stated above, lands expropriated by the Undersecretariat of Land and Agricultural Reform, were not distributed among the landless peasants. However, in accordance with a regulation, these lands were planned to be rented to landless peasants or those who had insufficient lands. Landless peasants seemed to rent these lands on paper.

---

²²⁴ Ibid., 116.

²²⁵ Ibid., 118.

However, the former owners of those lands or those had connections with the officials in the Reform fictitiously accumulated large amounts of land in their hands. The interim period lasted for six years, 22 November 1984 a new law was passed from the Parliament. According to this new law, if those land owners whose lands had been expropriated in accordance with the Law No. 1757 would applied in six months after this law come into effect, after the required examinations were made, articles related to the amount of lands left to the land owner would be implemented for them. Ten times more than the amount of land determined to be given was left to the land owners. In order to expropriate the lands of a person, he/she had to have more than 2000 dönüm in unirrigable land and 600 dönüm in irrigable land.

Müslüm Akalın who was the President of the Bar in Urfa, said that many of the land owners that had been on the wrong foot before, protected themselves by either selling the lands returned to them by Law No. 3083, or dividing the lands between their near relatives, loyal workers or close friends on condition that each of them did not exceed 600 dönüm. In accordance with this new law, 1326 people out of 1489 whose lands had been expropriated applied to take back their land. To these people around 892,000 dönüm of land was given back. The expropriation decisions of 35 people out of 1489 people were canceled and 128 people did not give application forms to take back their lands.

Another result of the Law No. 3083 was that the peasants that took lands but could not take the title deeds were enabled to take the title deeds. As seen in Table 3, 852 peasants applied to take back their lands out of 1218 peasants. 530 landless peasants took the title deed of their lands. 74,000 dönüms of land were distributed to these peasants in total. This is a real failure of a reform which started with the goal of

giving 2,552,173 dönüm of land to 18,776 landless peasants and those who had insufficient land.

The story of the land reform is the story of Harran. It is very important to understand the sociological and ethnic difference around Urfa as well. Urfa is different from the rest of Turkey, but it is also differentiated within itself. This law was mostly implemented in Akçakale/Harran. Harran's population was predominantly comprised of Arabs. Müslüm Akalın points out that before the implementation of the land reform, the lands belonged to people living in the city. However, after the implementation they sold or had to sell their lands to groups of peasants or tribe leaders. The city centered structure of the property is replaced by an ethnic structure; large farms collapsed and small land holding flourished. However, Harran did not constitute the center of feudalism; and a new class of ağas emerged to seize the lands of the large land owners,²²⁶ just as Kapaklı described in *Türedi Ağa*.

Here is just one story of the expropriation from 1976 to 2006. It illustrates thirty years of procrastination. Aşhan Turhanlı, whose husband was dead, was the head of a family. She lived with her two sons in Kahta/ Adıyaman. She had 2402 dönüm land in Düğer and Kocabey villages of Hilvan/Urfa divided in 51 parcels inherited from her husband. Her sons also inherited lands in these villages from their father. As a result of the expropriation regulations of the Land and Agricultural Reform Law No. 1757, 1433 dönüm lands were expropriated from her. 963 dönüm lands were left to her. She had four sons and a daughter. According to the documents lands were managed by Mustafa Turanlı. The expropriation decisions were made according to the determination of productive management of the enterprise by the family. It was found that they cultivated the land productively and they contributed

---

²²⁶ Müslüm Akalın, *Biz Toprak Reformunu Çok Sevmiştik*.

to cultivating the land mentally and physically. According to the official records Mustafa Turanlı was directly cultivating these lands in Urfa, while he was dwelling in Adıyaman. Lands in Kocabey village were totally arable field, while those in Düğer village were partially arable fields and vineyards. These lands were not given to landless peasants. There were five villages in Hilvan in which the lands were distributed among peasants. After Law No. 3083 was put into effect, Aşhan Turanlı applied to the Regional Presidency of Land and Agricultural Reform in order to take back the lands expropriated on the condition that they paid back the installments they had received. The shares of Aşhan Turanlı and her children Mustafa and Zeynel, who were under age, were expropriated collectively with a single decision. They demanded the application of the return of the lands to be made with a single decision according to Law No. 3083. However, as Aşhan Turanlı had registered the shares of their children, they were registered with the Treasury. All in all, Mustafa and Zeynel were able to get back their lands in 2006 while they had applied in 1987.²²⁷

Concluding Remarks

This law did not result in a transformation of the distribution of land in the region in favor of the landless peasants. However, just as Celal Beşiktepe noted, this law had the possibility of opening a field for the struggle. The law may not have been implemented, but it contributed to the transformation of the consciousness and understanding of the peasantry.

Peasants' demands became more visible, as seen during the groundbreaking ceremony of the Atatürk Dam. Kenan Evren attended the ceremonies, but he faced

---

²²⁷ Appendix 2

the demands of the peasants. The peasants asked with their banners who the water was going to, for whom these dams, tunnels had been constructed? The peasant was landless...

During the government of Turgut Özal, Law No.3083 was put into effect. As lands were given back to the former owners, many peasants became victims of this process. One example was Musa Akbaba, who rented land from the Regional Presidency of Land and Agricultural Reform for 10 years. As the Motherland Party (ANAP) promised to the tenants that they would be able to get the title deeds of lands that they had cultivated, many landless peasants or those who had insufficient land vote for ANAP. ANAP got all the seats (seven seats) in the parliamentary from Urfa. However, the land that Musa Akbaba cultivated was given to former owner Etem Etemoğlu. He applied to the public authorities, but he was told that if he did not know any influential people, he would not get any results. All in all, he found a way to protest the Özal government. As he had given his vote to ANAP with his left arm, he put his left arm in an agricultural machine and he lost it. He said that if injustice continued to be done to the landless peasants, he would give his right arm as well.²²⁸

At the same time, other landless peasants from Harran, Ceylanpınar, Akçakale renting land from the state wrote hundreds of petitions to the President, the Prime Minister, the Ministry of Agriculture, the Ministry of Rural Affairs, the Directorate General of Agricultural Reform, to the governorship and parliamentarians of Urfa in December of 1987 demanding that their lands not be taken from them. Their efforts did not yield results. Starting from 1987 lands was given to former owners by taking them from the tenants. Until the end of the

---

²²⁸ Faraç, *Suyu Arayan Toprak: Harran Ve Fırat'ın Bin Yıllık Dramı*, 132-34.

December 1987 only 950 households out of 2274 households were able take back their lands (600,000 dönüm of land in total). Tenants resisted leaving the lands expropriated from 1324 household, which was 850,000 dönüm. However, they bowed to pressures of the ağas and left the lands.²²⁹ This process of procrastination has had long lasting effects. This resistance of the landless peasants deserves more attention and more study. The implementation of an unsuccessful land reform strengthened the consciousness of the landless peasants in a region known for its feudal relations. The peasants struggled for their lands first by using “legal” means such as writing petitions to public authorities, but later on, as a result of the disinterest of the public authorities, they resorted to direct resistance.

---

²²⁹ Ibid., 135.

CHAPTER V

CONCLUSION

This is the story of the land reform experienced in the 1960s and 1970s, which has long lasting effects spanning to the 1990s. In this context, this historical narrative has things to say for today's actors and problems. The land reform may be seen as a matter of history in Turkey discussed through the 1930s to 1945 and from the 1960s to 1973. Later on, it lost its first rank in the party programs and was replaced with plans for a "green revolution".

In the 1960s and 1970s, one of the most heated debates was held on the issue of development. As development is very much connected with the industrialization process of the country, agricultural policies were discussed on the basis of the transfer of capital from the agricultural sector to industry. Land reform was discussed in this context. This can be observed in Land and Agricultural Reform Law No. 1757 as expropriation payments to the landowners was able to be made through shares of public economic enterprises. In this context, the capital of the ex-land owners was successful, transferred to industry through land reform. Another possible outcome of implementing land reform was preventing the potential of over-migration to the cities by tightening the bounds of the peasants to the land. All of these could be the possible outcomes of this reform law. However, the passing of this land reform had other reasons and results very different, as observed throughout this thesis.

This is, indeed, the story of politics. Land reform was one of the main issues of discussions of the time and had a central place in the agenda of the intellectuals

while discussing the development problems of Turkey or defining a revolutionary strategy for the left. Land reform was not taken into account as an economic program for efficient production or for a more stable and equal distribution of income among the people; it carried a much more superior mission of realizing democratic ideals. This was an encompassing concept that could be narrowed or widened according to the group or party that defined it. In the case of some leftist groups, land reform very much carried the meaning of the solidarity of peasants and workers for the revolutionary ideals. For some other leftist groups that claimed that in order to abolish the remnants of feudalism in the rural areas, it was a necessary part of the national democratic revolution. On the other hand, the RPP was divided for conflicts emerged within the party as a result of the different views on land reform. Ecevit declared that he was carrying out the mission of fulfilling the infrastructure reforms of the country that could not be completed by Atatürk.

This is the story of the political actors struggle for power. Again, land reform was part of the scene of this struggle as many political actors were very eager to pass the law of land reform in the period of their government, although they were not as ambitious to implement the reform. This may be very well seen from the timing of the RPP putting land reform in their election declaration of 1965. This was the political maneuver by İnönü against the popularity of the TİP among the people. He presented the RPP as a cure against both the radical left and the radical right. On the other hand, the passing of this reform from the Parliament by the coalition government of the JP and the RTP was not a surprise in the political circumstances of the country. Reform demands became like a prerequisite of the general elections and conclusion of the transition period after 12 March. In this respect, it was a clever political act on the part of Süleyman Demirel to perform the reform demands and

show that his government was able to accomplish passing a reform law. He might have calculated to increase the votes of his party by this last minute action. However, the land reform law has always been remembered by the people as an undertaking of Ecevit.

This is the story of the landless peasants in their struggle for bread. The struggle of the peasants for bread did not have one clear cut result. We witnessed both the retreat and attack of the peasants. Their positioning towards the tactics of the land owners were visible as petitions, banners, protests at meetings or invisible as choosing another alternative to earn their subsistence like working as seasonal laborer in Çukurova, or smuggling across the border on the mined lands between Turkey and Syria. However, the peasants' struggle against the land owners has not finished yet. Turkey has witnessed two crucial cases of direct peasant resistance against the ağas recently that deserve more attention than have been given: The Aslanoğlu and Sinan villagers of Diyarbakır/Bismil. On the other hand, today what is at issue are not large land owners holding large amounts of land in their control. The implementations of transnational companies are as much as or more strict and exploitative and isolative. The ağas also exploit, but they base their legitimacy of power and control on the principle of reciprocity. The ağa has to fulfill some responsibilities towards the peasantry; however, now that capitalism has been injected in every field of life everybody is responsible from their own doings.

It seems that land reform has lost its urgency or necessity in the contemporary agricultural policies of Turkey. As Mehdi Eker, Minister of Agriculture, says, "until now social justice was the basis of agricultural policies, but from now on, productivity will take priority." Policies of productivity always take precedence over social justice, but it has never been stated this directly before.

In this context, the meaning of land reform has new dimensions. It is understood that industrialization is not a cure for the unemployed masses coming from the agricultural sector. There is a declining trend in the industrial sector for absorbing workers. This is very much like the mechanization of agriculture: mechanization of industry. In this respect, demand for labor is decreasing in industry. Today we observe a new system of exploitation in the agricultural sector. This is very much different from the one experienced during the 1960s and 1970s and much more destructive. Today about 40 percent of the population is employed in the agricultural sector, and it is planned to decrease this ratio to 5 or 10 percent, in accordance with the negotiations of the European Union. However, nobody asks how to supply that population detached from agriculture with work, food or housing. In the case of agricultural politics, Turkey is attached to the policies of the IMF and the World Bank.

In this respect, as industry can not absorb the peasantry, today we can not mention the vanishing of the peasantry; on the contrary, they are becoming more and more visible in the global arena. *Via Campesina*²³⁰ and MST²³¹ (Brazil's Landless Workers Movement) are worth mentioning in this context.

Nevertheless, the means of struggle and demands are similar. It is the struggle for democratic rights of the peasants and social justice and equality. However, the

---

²³⁰ Via Campesina (from Spanish la vía campesina, the campesino way) describes itself as "an international movement which coordinates peasant organizations of small and middle-scale producers, agricultural workers, rural women, and indigenous communities from Asia, Africa, America, and Europe". They are a coalition of over 100 organizations, advocating family-farm-based sustainable agriculture and were the group that first coined the term "food sovereignty". Food sovereignty refers to the right to produce food on one's own territory. Probably their best known spokesperson is the French farmer José Bové. The organisation was founded in 1993 by Rafael Alegría, and had its original headquarters in Tegucigalpa, Honduras.

²³¹ Brazil's Landless Workers Movement, or in Portuguese Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (MST), is the largest social movement in Latin America with an estimated 1.5 million landless members organized in 23 out of Brazil's 27 states. The MST states, it carries out land reform in a country mired by unjust land distribution. In Brazil, 1.6% of the landowners control roughly half (46.8%) of the land on which crops could be grown. Just 3% of the population owns two-thirds of all arable lands. The MST claims land occupations are rooted in the most recent Constitution of Brazil (1988), by interpreting a passage which states that land should serve a "larger social function".

axis of the struggle is unstable and it is both local and global: it is not a face-to-face relationship. No one knows personally against whom he or she is struggling and this makes it difficult to win the struggle. As peasants continue to say where they are, transnational capital may flow away as easily as it comes for the reason that they are making contracts with the local peasantry and they do not make investments. From now on, land reform may be meaningless for the reason that the transnational companies make contracts with the small or middle landholding peasantry and transform them into laborers on their own land. In this respect, categories lose their meaning in the agricultural sector. Peasants are obliged to struggle on different platforms, both to the large landowners and to resist to these transnational organizations.

BIBLIOGRAPHY:

- Aksoy, Suat. *Türkiye'de Toprak Meselesi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1969.
- Aktan, Prof. Dr. Reşat. "Türkiye'de Toprak Reformu Çalışmaları." In *Toprak Reformu Ve Ekonomik Gelişme*. İstanbul: Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti, 1971.
- Avcıoğlu, Doğan. *Türkiye'nin Düzeni: Dün, Bugün, Yarın*. Vol. 2. İstanbul: Cem Yayınevi, 1973.
- Aydinoğlu, Ergun. *Türk Solu: Eleştirel Bir Tarih Denemesi*. İstanbul: Belge Yayınları, 1992.
- Beşikçi, İsmail. *Doğu Anadolu'nun Düzeni: Sosyo/Ekonomik Ve Etnik Temeller*. Ankara: E.Yayınları, 1969.
- Beşiktepe, Celal. "Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası Başkanı Celal Beşiktepe'nin Açış Konuşması." Paper presented at the Toprak Reformu Kongresi (1978) 1978.
- Cumhuriyet*
- Çağlar Keyder, and Şevket Pamuk. "1945 Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Üzerine Tezler." *Yapıt*, no. 8 (1984-1985): 52-63.
- David Seddon, Ronnie Marguiles. "The Politics of the Agrarian Question in Turkey: Review of a Debate." *Journal of Peasant Studies* (1986).
- Erim, Nihat. *Günlükler*. Edited by Ahmet Demirel. Vol. 2. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.
- Faraç, Mehmet. *Suyu Arayan Toprak: Harran Ve Fırat'ın Bin Yıllık Dramı*. İstanbul: Ozan Yayıncılık, 2001.
- Gevgilili, Ali. *Yükseliş Ve Düşüş*. İstanbul: Bağlam Yayınları, 1987.
- İlcan, Suzan M. "Peasant Struggles and Social Change: Migration, Households and Gender in a Rural Turkish Society." *International Migration Review* 28, no. 3 (1994): 554-79.
- Kapaklı, Kemal. *Türedi Ağa*. Şanlıurfa: Güneydoğu Yayıncılık, 1989.
- Karaömerlioğlu, Asım. "Elite Perceptions of Land Reform in Early Republican Turkey." *The Journal of Peasant Studies* 27, no. 3 (2000): 115-41.

———. *Orada Bir Köy Var Uzakta: Erken Cumhuriyet Döneminde Köycü Söylem*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2006.

Keyder, Çağlar. "Türkiye'de Ortakçılık Döngüsü Ve Küçük Köylü Mülkiyetinin Pekişmesi." *Yapıt* 11 (1985): 89-105.

Lütem, İlhan. *Erim'den Mektuplar*. İstanbul: Kurtiş Matbaası, 1992.

Ölçen, Ali Nejat. *Halk Sektörü*. Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1974.

———. "Urfa Uygulama Bölgesinde Bir Gözlem." Paper presented at the Toprak Reformu Kongresi (1978) 1978.

Republic of Turkey, *T.C. Resmi Gazete*

Republic of Turkey, *TBMM Tutanak Dergisi*

Scott, James C. *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and Subsistence in Southeast Asia*. New Haven and London: Yale University Press, 1976.

Taraklı, Y. Prof. Dr. Duran. *Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Ve Uygulama Sonuçları (Güney-Doğu Anadolu Bölgesindeki Uygulama Ve Örneklem Sonuçlarıyla)*. Ankara: Kalite Matbaası, 1976.

Thompson, E. P. *Whigs and Hunters: The Origin of the Black Act*. London: Penguin Books, 1975.

"Toprak Ve Tarım Reformu Müsteşarlığı Urfa Bölge Başkanlığı Faaliyet Raporu (1973-1978)." 1978.

Türkali, Vedat. *Üç Film Birden*. İstanbul: Gendaş, 2002.

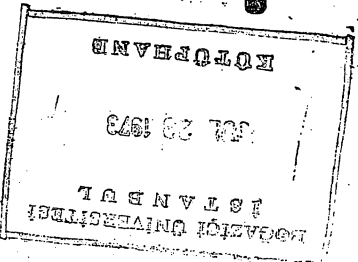
APPENDICES

Appendix A

Text of Land and Agricultural Reform Law

Resmî Gazete

T. C.

Kuruluş tarihi: 7 Ekim 1936-1920

Yönetim ve yazı işleri için
Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat
Genel Müdürlüğüne
başvurulur

19 TEMMUZ 1973
PERŞEMBE

Sayı : 14599

KANUN

Toprak ve Tarım Reformu Kanunu

Kanun No : 1757 Kabul tarihi : 25/6/1973

TANIM, AMAÇ VE KAVRAMLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

Tarım :

MADDE 1. — Bu kanun açısından toprak ve tarım reformu, toprak mülkiyet dağılımını, tasarruf ve işleme şeklini ve işlemlerle ilgili işlemlerin ve sosyal adalet ilkelere uygun olarak düzenlenme-

dir.

Amac :

MADDE 2. — Bu kanunun amacı :

a) Toprağın verimli bir şekilde işlenmesini, tarımsal üretimin

arttırılarak artırılmasını, değerlendirilmesini, pazarlanmasını ve ul-

usal kalkınmayı hızlandıracak tarımsal yapının kurulmasını,

b) Topraksız veya az topraklı çiftçi ailelerinin yerlerini ta-

msat aile işlemleri haline getirilmeleri için topraklandırılmalarını,

— onatılmalarını, destelenmelerini ve örgütlenmelerini,

c) Toprak ve Tarım Reformu hedeflerinin gerçekleştirilmesine

ardınca olmak amacı ile Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri

kurulmasını,

d) Tarımda kırsal ve ortağlığın belli bir düzene sokulma-

masını,

e) Ekonomik bir üretime imkan vermeyecek şekilde parçalanmış

razinin birleştirilmesi ve gerektiğinde genişletilmesi suretiyle toplula-

şmasını ve tarımsal mülklerin çiftçi ailelerinin geçimini sağlamaya

ve aile işgücünü değerlendirilmeye yetmeyecek derecede parçalanmasını

e küçülmesini önlemeyi,

f) Ornek köyler kurmayı, mevcut köylere eklemeler yapmayı,

g) Tarımda toprak ve su kaynaklarının teknik ve ekonomik ge-

reklere göre kullanılmasını, korumasını, ıslahı, geliştirilmesi ve verimlili-

ğinin sürdürülmesini,

h) Sağlamaktır.

Bu kanun bakımından tarım arazi :

MADDE 3. — Üzerinde ekim, dikim, bakım, yetiştirme yapılabilen

veya orman haric doğrudan doğruya tabiiyetten yararlanmak suretiyle

iki veya hayvan üretilmesine elverişli olan veya ıslah (amelioration)

suretiyle üretilmeye elverişli hale getirilen araziye, «tarım arazi» denir.

Bu kanunda kullanılan toprak ve arazi deyimleri, birinci fıkrada

anımı yapılan tarım arazi anlamını ifade eder.

Çiftçilikle ilgili tanımlar :

MADDE 4. — Bu kanunun uygulanmasında :

a) Arazi üzerinde geçime amacı ile bitki veya hayvan yetiştir-

ilmesine veya bunların ürünlerinin elde edilmesine, değerlendirilmesine

«çiftçilik»,

b) Çiftçilik işlemleri bedeni ve fikri gücünü kısmen veya tama-

men katarak doğrudan doğruya yapan ve esas geçim kaynağını bu iş-

lerden sağlayanlara «çiftçi»,

c) Sahibi olduğu toprağı bizzat işleyenlere veya işletenlere «top-

rak sahibi çiftçi»,

d) Sahibi olduğu toprağı kiraçılık veya ortaklıkta işletenlere

«toprak sahibi»,

e) Başkasının toprağını nakdi veya aynı veya farklı hem aynı

belli bir bedel karşılığında işleyenlere veya işletenlere «kiraç»,

f) Başkasının toprağını o toprakta elde edilecek ürünün belli

bir payı karşılığında işleyenlere «ortakçı»,

g) Çiftçilik işlemlerinde nakdi veya aynı veya farklı hem de aynı

ücret karşılığında çalışanlara «tarım işçisi»,

Denir.

Aile ve aile başkanı :

MADDE 5. — Bu kanunun uygulanmasında kari-koca ve varsa re-

şit olmayan türu ile reşit olup da evli olmayan ve ailesi başkanı ile

birlikte oturan türu «aile» denir.

Reşit olup da yalnız yaşayan ve evli olmayan kişiler ile vesayet

altında bulunan kişiler de aile sayılır.

Çiftçilik işlemleri sürekli ve doğrudan doğruya yapan aileye «çiftçi

ailesi», aileden kocaya, yoksa karıya «aile başkanı» denir.

Toprağın verimli olarak işlenmesi :

MADDE 6. — Toprağın verimli olarak işlenmesinden maksat :

a) Toprağın özel niteliklerine ve bulunduğu yerin ekonomik ve

doğal imkan ve koşullarına uygun biçimde işlenmesi veya işlenmesi,

b) Su ve toprak kaynaklarının korunması, toprak verimliliğinin

arttırılması bakımından zorunlu ve olağan tedbirlerin alınması,

Suretiyle çiftçilik yapılmasıdır.

Bu esaslara uymayanlarla bu kanunda gösterilen işlemlerle ilgili

kalmak üzere toprağın doğrudan doğruya işlenmeyecek kiraya veya

ortakta verenler, toprağın işlemiyor veya işleniyor sayılır.

Bu maddede ilişkin hususlar yönetmelikte belirtilir.

Tarımsal işlemler :

MADDE 7. — Bu kanuna göre tarımsal işleme; çiftçilik yapılması

işin gerekli toprak, bina, tesis, alet, makine, bitkisel ve hayvansal üre-

Köy sınırları :

MADDE 17 — Toprak ve tarım reformu bölgesi olarak belirlenen sınırları Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığınca, duyuru tarihinden itibaren en geç altı ay içinde bitişik köylerin muhtaf yar kurulu üyeleri ve varsa beldeye başkanları dinlenerek kayıt ve belgelere göre tespit edilir. Tespit kararına karşı, ilgilii köy muhtafarı veya beldeye başkanları, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde görüşülerek mahkemeye itiraz edebilirler. İtiraz, Toprak ve Tarım Reformu Başkanlığına yapılır. Mahkemenin verdiği bu kararlar aleyhine üst yargı mercilerine basvurulmaz ve bu sınırlar, yeniden köy kuruması, köylerin birleştirilmesi ve tabii sınırların gerçekleştirilmesi hâlinde mahkemeye itiraz edilmez. Ancak, bu süre üç yıl aşamaz. Yalnızca köyün sınırları devredilemez. Ancak, bu süre üç yıl aşamaz. Bankasının, Türkiye Ziraat Donatım Kurumuna ve Tarım Kredi Kooperatiflerine ipotek edilen bu tasınmaz malların satışı gerektiği takdirde, belde, ilçe ve köy bankası, kurum ve kooperatifle ödenmek suretiyle, tasınmaz mal Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçer. Toprak ve tarım reformu bölgesi olarak belirlenen Devlet sulama şebekesi alanlarında, temhik tasarımlar, sulama şebekesi kısımları tabii olarak sulamaya geçilinceye kadar durur. Ancak, bu süre beş yıldır geçer.

Temhik tasarımların durdurulması :

MADDE 18 — Toprak ve tarım reformu bölgesi olarak belirlenen yerlerde, Bakanlar Kurulu kararının yayımlanma tarihinden itibaren o bölgedeki reform uygulamalarının müddetli dağılımı açısından sona erdirmesine kadar, gerekçe ile ilgili kişilerin emrine ait araziden tapuda kayıtlı olanlar devir ve temhik edilemez ve tapuda kayıtlı olmaları halinde devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıl aşamaz. Bu gibi arazi yukarıda belirtilen süre içinde, ancak T. C. Ziraat Bankasının, Türkiye Ziraat Donatım Kurumuna ve Tarım Kredi Kooperatiflerine ipotek edilebilir. İpotek edilen bu tasınmaz malların satışı gerektiği takdirde, belde, ilçe ve köy bankası, kurum ve kooperatifle ödenmek suretiyle, tasınmaz mal Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçer.

Toprak ve tarım reformu bölgesi olarak belirlenen Devlet sulama şebekesi alanlarında, temhik tasarımlar, sulama şebekesi kısımları tabii olarak sulamaya geçilinceye kadar durur. Ancak, bu süre beş yıldır geçer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPRAK VE TARIM REFORMU MÜŞTƏŞARLIĞI EMRİNE GEÇECEK ARAZI

MADDE 19. — Aşağıda belirtilen arazi, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçecek arazi :

- a) Bu kanun hükümlerine göre kamulaştırılacak arazi.
- b) Devlete ait olup kamu hizmetlerinde kullanılanak üzere tahsis edilmiş olan arazi.
- c) Kazandırtıcı zamanasını hükümleri saklı kalmak kaydıyla 766 sayılı Tapu Kanununu 38 inci maddesi gereğince Hazine adına tespit ve tesvii edilecek arazi.
- d) Kamu hizmetlerinde kullanılanakta iken sonradan tahsis edilmiş olan arazi.
- e) Mahallî idarelerin yararlanmasında biriktirilmiş veya bu idarelere tahsis edilmiş olan mera, yaylak ve kırsalıklar.

1) Hazinence, özel kanunlarla, belde ve köy sınırlarında devredilecek arazi, devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

2) Göklerin ve bataklık alanların kuruması veya kurutulması, nehirlerin mecrası ve seviye değiştirilmesi, göl ve deniz kıyıların dolması veya doldurulması ile meydana gelen ve gelecekte olan arazi.

3) İstikrar kanunlarına göre başka yere karıştırmış veya karıştırmaları için emrine geçecek arazi, devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçiş :

MADDE 20. — 19 uncu maddenin (a) bendindeki arazi, bu kanunla kamulaştırılacaktır. (b), (c), (d), (e), (f), (g) bendindeki arazi, bu kanunla kamulaştırılacaktır. (h) bendindeki arazi, tespit edilmiş olan arazi, tapu kayıtlarına göre devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

MADDE 21. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçecek arazi, tapu kayıtlarına göre devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

MADDE 22. — Toprak ve tarım reformu ile ilgili olarak çıkartılan emirler, devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

MADDE 23. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı, bu kanunla kamulaştırılacak arazi, devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

MADDE 24. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı, bu kanunla kamulaştırılacak arazi, devir ve temhik edilemez. Ancak, bu süre üç yıldır geçer. Ancak, bu süre üç yıldır geçer.

İstisna hâlindeki millîkiyetin müsterek millîkiyete çevrilmesi:
MADDE 31. — Toprak ve tarım reformu bölgesinde uygulamaya geçileceğinin duyurulmasından itibaren bir ay içinde mirasçılar, tapuda yâk idare amiri tarafından ilçe ziraat odası örgütünden re'sen seçilir. Bir toprak ve tarım reformu bölgesinde, iş durumuna göre birden fazla Karşılık Takdir Komisyonu kurulabilir.
Komisyon başkanı ve üyelerinden birinin her ne sebeple olursa olsun, görevi başında bulunmaması halinde, yeti on gün içinde, geçici veya daimi olarak aynı nitelikte bir kimse ile doldurulur.
Kamulaştırma karışılmasının saptanması:
MADDE 36. — Kamulaştırma karışılığı, kamulaştırma tarihindeki alın satım bedelidir. Alın satım (rayıç) bedelinin tespitinde; arazinin iklim bölgesi, kullanma şekli, sulama olanakları, ıslah durumu ve toprak endeksi gibi teknik faktörler ve ulaşım, pazarlama ve tarımsal gelir gibi ekonomik etkenler gözönünde tutulur.
Toprak üzerindeki yapı veya tesislerin kamulaştırma karışılığı, kamulaştırma bedeli ve diğer hakları, tapu siciline kaydedilerek hesaplantır.
Kamulaştırma karışılığı, tasınmaz malın bulunduğu yerin toprak ve tarım reformu bölgesi ile edilmesinden önce sahibinin bildirdiği emlak vergisi değerini gösterir. Karşılık Takdir Komisyonuca saptanan karışılık bu değerden yüksek ise kamulaştırma karışılığı bu değere indirilir.
Devlet eliyle yapılan sulama şebekesi ve benzeri yapımlar sebebiyle meydana gelen değer artışıları, arazinin kamulaştırma karışılığında dikkate alınmaz. Ancak, sulama şebekesi ve benzeri yapımlardan dolayı kamulaştırma karışılığında artışıları, arazinin kamulaştırma karışılığı olarak tespit edilmez.
Karşılık Takdir Komisyonlarının karışılık tespitine, görev ve yetkileri, çalınmalarına, başkanı ve üyelerine verilecek tazminata ilişkin esaslar, Taprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.
Kamulaştırma kararının bildirilmesi:
MADDE 37. — Bu kanuna göre yapılacak kamulaştırmalarda, kamulaştırma kararını Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfı verir.
Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığınca kamulaştırılması gereken bölgenin toprak ile varsa üzerindeki yapı veya tesislerin sınırları, yitirilecek, kırılacak ve tutanaklar kamulaştırma kararı alınmak üzere Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfına gönderilir.
Kamulaştırma kararının bildirilmesi:
MADDE 38. — Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfınca kamulaştırılması karar verilen toprak ile varsa üzerindeki yapı veya tesislerin sınırları, yitirilecek, kırılacak ve tutanakların bir örneği Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığınca tasınmaz malın bulunduğu ilin valiliğine, bir örneği de tapu siciline girilerek tapu dairelerine gönderilir.
Kamulaştırma kararının bir örneği valiliğe, kamulaştırılan toprak ile varsa üzerindeki yapı veya tesislerin bulunduğu köy veya beldeyi, herkesin kolaylıkla görebileceği şekilde onbeş gün süre ile asılarak yayımlanır ve varsa mahallî gazete ile ilanın yapıldığı duyurulur. Kararın yitirilecek ve tutanaklar kamulaştırma karışılığına ilişkin bir örneği Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına gönderilir. İlan yapıldığı bir tutanakta saptanan ilân, adresli veya bildirilmemiş yazılı adreslerde bulunmayan ve adres değişikliğini bildirmeyen ilgililere bildirilmediği yerlere geçer.
Dava:
MADDE 39. — İlgili kamulaştırma kararının 38 inci maddede yazılan hükümlerine aykırı olarak bildirilmiş ve bu miktarda alınmış birinden başlanarak üzere, yıllık takaslar halinde ödenir. Kamulaştırma karışılığının yüzde onbeşini olarak ödenir ve bu miktar alınmış olan toprak ile ilgili olarak, bir yıl sonra başlanarak ve onkuz yıla ödenir. Her takas ödenen toprak ile ilgili olarak, bir yıl sonra başlanarak ve onkuz yıla ödenir.
Ölüm:
Sahibi bulunmayan araziye doğrudan doğruya işlenen çiftçinin arazi-
sinin tarımının kamulaştırılması halinde, kamulaştırma karışılığının beşim ödenerek ilk takası ikiyüzelli bin liradan az olamaz.

Kamulaştırma Karşılık Takdir Komisyonu:
MADDE 35. — Kamulaştırma arazi ile üzerindeki her türlü yapı veya tesislerin karışılığı; Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfınca Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına bildirilir. Karşılık Takdir Komisyonuca saptanan ilân, adresli veya bildirilmemiş yazılı adreslerde bulunmayan ve adres değişikliğini bildirmeyen ilgililere bildirilmediği yerlere geçer.
MADDE 36. — Bu kanunun 13 üncü maddesinde göre toprak ve tarım reformu bölgesinin belirlenip yayımlanması, bu kanun gereğince yazılacak kamulaştırmalar için «kamulaştırma kararını» sayılır. Ayrıca kamulaştırma kararının alınması ve onaylanması gerekmektedir.
Kamulaştırma Karşılık Takdir Komisyonu:
MADDE 37. — Kamulaştırma arazi ile üzerindeki her türlü yapı veya tesislerin karışılığı; Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfınca Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına bildirilir. Karşılık Takdir Komisyonuca saptanan ilân, adresli veya bildirilmemiş yazılı adreslerde bulunmayan ve adres değişikliğini bildirmeyen ilgililere bildirilmediği yerlere geçer.
MADDE 38. — Toprak ve Tarım Reformu Müstesarrıfınca kamulaştırılması karar verilen toprak ile varsa üzerindeki yapı veya tesislerin sınırları, yitirilecek, kırılacak ve tutanakların bir örneği Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına gönderilir. İlan yapıldığı bir tutanakta saptanan ilân, adresli veya bildirilmemiş yazılı adreslerde bulunmayan ve adres değişikliğini bildirmeyen ilgililere bildirilmediği yerlere geçer.
Dava:
MADDE 39. — İlgili kamulaştırma kararının 38 inci maddede yazılan hükümlerine aykırı olarak bildirilmiş ve bu miktarda alınmış birinden başlanarak üzere, yıllık takaslar halinde ödenir. Kamulaştırma karışılığının yüzde onbeşini olarak ödenir ve bu miktar alınmış olan toprak ile ilgili olarak, bir yıl sonra başlanarak ve onkuz yıla ödenir. Her takas ödenen toprak ile ilgili olarak, bir yıl sonra başlanarak ve onkuz yıla ödenir.
Ölüm:
Sahibi bulunmayan araziye doğrudan doğruya işlenen çiftçinin arazi-
sinin tarımının kamulaştırılması halinde, kamulaştırma karışılığının beşim ödenerek ilk takası ikiyüzelli bin liradan az olamaz.

Kamulaştırma karşılığı olarak peşin ödenen miktarardan geriye kalan kısım onbeşbin liradan az olduğu takdirde bu meblağ bir evelki taksitle birlikte ödenen miktar ve kamulaştırma karşılığının son taksidi onbeşbin liradan az olduğu takdirde bu meblağ bir evelki taksitle birlikte ödenen miktar ve kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenir.

Bu kanuna göre küçük ciftçi sayılanların kamulaştırılan toprakların karşılığının tamamını peşin olarak ödenir.

Bakanlar Kurulu mazbut ve mülhak vakiflara ait toprakların kamulaştırma bedelinin Devlet Planlama Teşkilatınca uygun görülecek sınırlı yatırımla projelerin finans edilmesi amacıyla peşin veya uygun ölçüde taksitlerle ödenmesini kararlaştırabilir.

Taşınmaz malları kamulaştırılan gerek ve tüzel kişilerin 16 Şubat 1973 tarihinden önce bu taşınmaz malları için aldıkları tarım kredileri ile ilgili olarak T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinde borçları bulunanların taşınmaz mallarının tamamını kamulaştırılması ise, taşınmaz malların tamamına eşit miktarda peşin ve gelecekte olan borçları kamulaştırılan kısma eşit miktarda peşin ve gelecekte olan borçları karşılamak üzere kamulaştırma karşılığı T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine öncelikli ve peşin olarak ödenir. Kamulaştırma karşılığının T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin aracılığıyla kullanılmasına göre ödenir. 16/2/1973 tarihinde sonra alınan tarım kredilerine ait borçların kamulaştırma karşılığının tekabül eden kısım, kamulaştırma karşılığında T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine öncelikli ve bu kanunun genel hükümlerine göre ödenir.

Kamulaştırma karşılığında T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin alacaklarından az olması halinde banka ve kooperatiflerin tekabül edebilecekleri bütün hak ve selahiyetleri saklıdır. Tarımsal işletmeye ilişkin olmayan kahvehane, han, dükkân, değirmen, imalathane ve fabrika gibi yapı tesisler, toprak ve tarım reformunun amaçları ve uygulanması bakımından gerekli görüldüğü takdirde toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı tarafından bu kanun hükümlerine göre kamulaştırılabilir. Ancak bu yapı ve tesislerin kamulaştırma karşılıklarının tamamını peşin olarak ödenir.

Türkiye Cumhuriyeti adına yapılmış mülkiyet hakları ve diğer hakları kanunlarda özel durumlara ilişkin hükümler saklıdır.

Yabancı uyruklulara ait taşınmaz malların kamulaştırılmasında kamulaştırma karşılığının tamamını veya bir kısmını kamulaştırılması sonucu işlenen toprak ve ödenmesi mümkün değilse esaslarına göre yapılır. Arzlarının tamamını veya bir kısmını kamulaştırılması sonucu işlenen toprak ve ödenmesi mümkün değilse esaslarına göre yapılır. Arzlarının tamamını veya bir kısmını kamulaştırılması sonucu işlenen toprak ve ödenmesi mümkün değilse esaslarına göre yapılır. Arzlarının tamamını veya bir kısmını kamulaştırılması sonucu işlenen toprak ve ödenmesi mümkün değilse esaslarına göre yapılır.

MADDE 41. — 40 ve 42 nci maddelere göre taksitler bağlanacak miktar için hak sahiplerine toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir.

MADDE 42. — Hak sahiplerine istediği takdirde kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir. Hak sahipleri istediği takdirde kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir. Hak sahipleri istediği takdirde kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir.

peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir. Hak sahipleri istediği takdirde kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir. Hak sahipleri istediği takdirde kamulaştırma karşılığı olarak peşin olarak ödenen miktarlar kadar faiz ödenir.

Borc ve hisse senetleri ile ilgili hükümler:

MADDE 43. — Borç ve hisse senetlerinin çıkarılması, borçların asıl ve faizlerinin ve hisse senetleri temettüünün ödenme zamanı ve borç senetleri ile ilgili diğer hususlar, toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Ödeme, elkoyma ve tesviti:

MADDE 44. — Kamulaştırma işlemi tamamlanan taşınmaz malların, bu kanuna göre peşin ödenmesi gereken kamulaştırma karşılığı, hak sahiplerinin adına, T.C. Ziraat Bankasına, bulunmayan yerlerde mal sandıklarına yatırılarak taşınmaz mallara elkonur ve bunlar toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığının işlemi ile Hazine adına tesviti edilir.

Kamulaştırmanın iptali:

MADDE 45. — Kamulaştırma kararının iptalının kesinleştiği tarihte toprak henüz dağıtılmamış veya bu kanunda saptanan diğer amaçları gerçekleştirilmemiş için bir kamu hizmetine tahsis edilmemişse geri verilir. Toprak dağıtılmamış veya başka bir kamu hizmetine tahsis edilmemişse geri verilir. Toprak dağıtılmamış veya başka bir kamu hizmetine tahsis edilmemişse geri verilir.

MADDE 46. — Toprak ve tarım reformu bölgesi dışında yapılacak kamulaştırmalarda bu kanunla toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına verilen görevleri taşınmaz malların bulunduğu yerdeki toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığıca yetkili kişilere tahsis edilmişse toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına tahsis edilmişse geri verilir.

MADDE 47. — Kamulaştırma kararı, kamulaştırma kararının, 38 nci maddede yazılacak tapu siciline giren verilmemesi halinde ömür için ödenecek toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına hasat mevzisini sonu gör- ömürde bulunulmaması suretiyle toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına tahsis edilmişse geri verilir.

MADDE 48. — Toprak ve tarım reformu amacı ile yapılan kamulaştırmalarda bu kanuna aykırı olmayan genel hükümler uygulanır.

BESİNCİ BÖLÜM

TOPRAK DAĞITIMI

Toprak dağıtılacaklar:

MADDE 49. — Dağıtımda toprak alle başkalarının verilir. Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına alle dışındaki toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına saptanan resit fiyurlardan erkek olanlar ile alle sayılan kişilerin vesayet altında olmayan erkeklerle toprak verilebilir. Tüzel kişiler toprak dağıtımından yararlanamaz.

Toprak dağıtımından yararlanma:

MADDE 50. — Toprak dağıtımından yararlanabilmek için aşağıdaki şartları taşımak gerekir:

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Medeni hakları kullanma yeteneğine sahip bulunmak,
- c) 52 nci maddenin son fıkrası hükümlü saklı kalmak kaydıyla toprak ve tarım reformu bölgesinin ilânına ait duyurumun yapıldığı tarihte en az üç yıldan beri sürekli olarak o bölgede ikamet etmek ve toprak dağıtımından yararlanmak için istemde bulunmak.
- d) Bu kanun hükümlerine göre kurulacak toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerine üye olarak, verilecek toprak kendisinin işleyeceği toprak ve Tarım Reformu örgütüne karşı vükümlü olmak.
- e) Bu kanun hükümlerine aykırı işlem ve işlemleri dolayısıyla toprak kamulaştırılmaması olmak.
- f) Bu kanun veya diğer kanunlara göre toprak dağıtımından yararlanıp da verilen toprakta elinden çıkarmaması veya kanun hükümlü olarak geri alınmaması bulunmak.

(g) Kendisinin veya ailesi tarafından birtin sahip bulunmuş ta-
rum arazisinin tümünü veya bir kısmını yönetimehlikte bulundurulmuş ve
haller halinde 26 Temmuz 1972 tarihinden sonra herhangi bir şekilde edin-
den çıkarılması olmaksızın,
h) Bedeli ve ekli kabiliyetleri çiftlik yapmaya elverişli olmak,
Toprak istemi:

MADDE 51. — Bu kanuna göre toprak ve tarım reformu bölgele-
rinde toprak dağılımından yararlanacak isteyenler, Toprak ve Tarım
Reformu Müsteşarlığı tarafından yapılacak yönetimehlikte gösterilecek esaslara
göre, duyuru tarihinden itibaren bir ay içinde istemde bulunurlar. Bu
ilgili hükümlerinden faydalanamazlar.

Toprak dağılımında aşağıdaki sıra gözeltir:

a) Kendisinin veya ailesi tarafından toprak ve tarım reformu böl-
gesi içinde ve dışında yerleşik toprakçı olmayan çiftçiler ile toprak ve tarım
reformu bölgesi içinde ve dışında hiç toprakçı bulunmayan veya yerleşik to-
prakçı olmayan ve reform bölgesinde en az üç yıldan beri başkasının to-
prak ve tarım reformu bölgesinde başkasının toprakında en az üç yıldan
beri geçimini tarım işçisi olarak sağlayan aile başkasınları.

c) Toprak ve tarım reformu bölgesinde oturan ailesinde en az üç ya-
şamayı tercih ettikleri toprak ve çiftçilikle uğraşan ve çiftçilikle geçim

Ziraat ve Veteriner Fakültelerinde eğitim almış ve eğitim almış bitiren-
lerden kendisine verilecek arazinin bulunmuş yerinde oturmayı ve çiftçi-
lik yapmayı taahhüt edenler ile Toprak ve Tarım Reformu Bölge Bas-
bakanlığınca gerekli görüldüğünde toprak ve tarım reformu bölgele-
rine naklen verileceklerden mesleği çiftçilik olan aile başkasınları.

Yükarıdaki sıraya bağlı kalınmaksızın toprak dağıtılabılır.

Toprak dağılımından yararlanacak aile başkasınlarının sırası:

MADDE 53. — Yukarıdaki maddenin her bendi kapsamasına girenler
arasında sırasıyla aşağıdaki sıraya göre yapılır:

1. En az yirmibeş yıl önce almış yaşında olanlar ve Türkçe okuma
ve yazma bilenler. /21-60

2. Tarıma ilişkin dallarda en az altı ay eğitim görmüş olanlar,

3. Çocuk sahibi olup da;

a) Evi ve yerleşik toprak alanları bulunmayanlar,

b) Evi olup yerleşik toprak alanları bulunmayanlar,

c) Yerleşik toprak alanları bulunup da evi olmayanlar.

4. Üçüncü bentteki sıralamaya göre çocuk sahibi olmayanlar.

MADDE 54. — Toprak dağılımından yararlanacak aile başkasınlarının
ve aile sayılarını belirleyen bu maddede belirtilen esaslar dahilinde yerleşik
Toprak ve Tarım Reformu Bölgesi toprak alanları, üç yıl için aile geçimine
müeyyen bir miktar arazisi olanlar ve bu miktarın dörtte birini toprak alanları
olmayanlar için gereklilikleri karşılamak üzere mülkiyetleri devredilecek toprak alanları
MADDE 55. — Toprak ve Tarım Reformu Bölgesi toprak alanları, üç yıl için aile geçimine
müeyyen bir miktar arazisi olanlar ve bu miktarın dörtte birini toprak alanları
olmayanlar için gereklilikleri karşılamak üzere mülkiyetleri devredilecek toprak alanları

İşletmelerin, yoğun kredi uygulamaları suretiyle yerleşik hale
geçtirilmesi esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hu-
suslar yönetimehlikte belirlir.

Toprak dağılımının, bölgenin doğal ve ekonomik şartlarına göre
ceğitli üretim yöntemiyle işleme alan işletmeler halinde veya bağımsız
mevcut, sebzeçilik, tarla ziraatı ve hayvancılık gibi bir üretim biçimi
müeyyen toprak alanları için gerekli toprak alanları içinde yapılacak işlemler
Bu esaslara göre yerleşik toprak alanlarının dağılımı yapılır.

Toprak alanlarının dağılımında, başka bölgelelerde bu kanun hükümlerine göre toprak
landınılasak tarım alanları tabii tutulurlar.

Başka bir toprak ve tarım reformu bölgesinde kendisine toprak
verilene emrinde yerleşik olanlar ile Toprak ve Tarım Reformu Müs-
teşarlığı emrine geçecek ve başkasına hükme hacet kalmaksızın Toprak ve
Tarım Reformu Bölge Başkanlığının izniyle diğer Hazine adına teslim
olunur.

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı emrine geçen arazilerin, bu
kanunun kamulaştırma ile ilgili hükümlerine göre esaplanacak karşılık
ları, verilecek toprak için borçlandırılacak miktarından düşülür.

Örnek köy kurulumları:

MADDE 57. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca, emrine
geçen arazi üzerinde örnek köyler kurulabilir, mevcut köylerde eklemeler
yapılabilir ve bu kanun gereğince topraklandırılacak alanlar içinde bu
ünvanlar bünyesinde yerleşebilir.

Örnek köyler kurulmak üzere yapılan toprak alanlarında 11
alınan planlama esas alınır.

Kurulan örnek köylerde veya mevcut köylerde eklenen aile işletme-
lerine verilecek alanlar 2510 sayılı İskan Kanununun değişik 37 nci ve
38 inci maddesinde (g) bendindeki muafiyetli alanlardır.

Borçlandırma:

MADDE 58. — Bu kanun hükümlerine göre dağılımından yararlanan
rak toprak alanlarında mülkiyetini iltisap edenler, adlarına tapu siciline yapılacak
tespit ve tescim işlemleri, toprak ve tarım reformu bölgesinde Top-
rak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca bu maddede hükümlerine göre borç-
landırılır.

Topraklandırılacak borçlandırmaya karşılık, bu kanunun 36 nci
maddesi hükümlerine göre Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca
tespit edilir.

Bu kanun hükümlerine göre tarım alanları tabii tutulanlar ay-
rıca kendileri için yapılmış veya satın alınan konutlar ile kendileri için
kurulmuş olan işletim için gerekli toprak alanları için borçlandırılmak üzere
Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca tespit edilmiş toprak alanları
ve esaslarına göre Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca borçlandırılır.

Borçlar, borçlandırılmadan sonra genel yığın Ocak ayına takriben
ve Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına hasat döneminde dikilen
alınarak tespit edilmiş olan ayvalardan başlamak üzere yirmibeş yıldan
ve yirmibeş taksit ile tahsis olarak ödendir.

Borçlandırılmaya karşılık toprak alanları, ödeme zamanı ve sekizinci ille
ilgili hususlar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca belirlir.

Alınacak, bu kanunun 206 nci maddesinde saptanan usule göre
alınır.

Topraklandırılmayan çiftçilere sağlanacak olanaklar:

MADDE 59. — 56 ve 57 nci maddelerde öngörülen tarımsal yerleşik
işlem tesislemesinde toprak alanlarının, geçmişlerini sağlanacak maksadı ile bulun-
dukları yerlerde van gelir temini amacıyla girişimlere teşebbüslerinde,
bu kanun hükümlerine göre kredi verilmeyecek veya toprak ve tarım
reformu bölgesinde çiftçilik dışında yemden yararlanacak işlemlerle olma-
naktan yararlanmada öncelik tanıtır.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerine ortak olanlar, 1981 sa-
yı Kanuna tabii Tarım Kredi Kooperatiflerine ortak olamazlar.

Yönetim Kurulu :

MADDE 75. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifi yönetim
kurulu, bir kooperatifi müdürlü olmak üzere yedi kişiden oluşur. Top-
rak dağıtımından yararlanan tarımsal aile işletmesi ve küçük işletme
sahipleri, kooperatifi yönetim kurulunda en az dört kişiyle temsil olu-
nur. Yönetim Kurulunun başkanını yönetim kurulu üyeleri kendi ara-

İstisnalar :

MADDE 76. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifi, amaçla-
rını gerçekleştirirken, gücünü artırmak ve ortaklarına daha yararlı
olabilmek için Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri Birliğinin

en az beş birlik de Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri Merkez
Birliğine kurular.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri Merkez Birliği tek üst
kuruluş olup, merkezi Ankara'dadır.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve Birliklerinin çalışma
alanlarının birinden fazla Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifi ve Bir-

liği kurulamaz.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin Toprak ve Tarım Re-
formu Kooperatifleri Birliğine, Toprak ve Tarım Reformu Kooperati-

for mu Kooperatifleri Merkez Birliğine girmeleli zornuludur.
Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri Merkez Birliği Türkiye
Kooperatifleri Milli Birliğine girer.

Müdürlüklerin atanması :

MADDE 77. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve üst
örgütlerinin müdürlükleri Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına ata-
nır. Atamada, işin özelliğine göre Toprak ve Tarım Reformu Araştırma
ve Eğitim Enstitüsünde eğitim görmüş ziraat ve orman yüksek mülhe-
dislerine ve veteriner hekimlere öncelik tanınabilir.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve üst örgütleri 13/12/1960
tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında giran kurum-
lardan sayılır ve müdürlükleri 1327 ve 657 sayılı Kanunun ek 1 ve 2 nci
maddeleri uyarınca geçici süreli olarak görevlendirilmek suretiyle ge-
listirilir.

Kooperatiflerin, Müstesarlığa stanan müdürlükleriyle yönetime-
sine ve desteklenmesine, bu hizmetlerin kooperatif üyelerinin kendileri
tarafından yapılabilmesine Müstesarlığa karar verilinceye kadar de-
vam edilir. Müdürlük işine, atamadaki usule göre, Müstesarlığa son
verilir.

Kooperatif müdürlüklerine ve kooperatiflerin üst örgütlerinde çalışan
müdürlük bunlara ait teşebbüslerin yıllık mütsep fiyat farklarından pay
verilmesi hususunda anasözleşmeye hüküm konulabilir.

Ortaklık kurma :

MADDE 78. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve üst
örgütleri kendi aralarında veya kamu tüzel kişileriyle veya kamu iktis-
adi teşebbüsleriyle bu kanunda belirtilen görevlere uygun ve kooper-
atiflerin gelişmesinde engel olmayacak nitelikte ortaklıklar kurabilirler
veya mevcut ortaklıklara katılabilirler.

Kooperatifliğin eğitimi :

MADDE 79. — Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığı Araştırma
ve Eğitim Enstitüsünde ve buna bağlı eğitim merkezlerinde, Toprak ve
Tarım Reformu Kooperatiflerinde ve üst örgütlerinde görev alacaklarla
bu kooperatiflerin ortak ve yöneticileri uzun veya kısa süreli eğitime
tabii tutulurlar.

Bu konuda Ticaret Bakanlığı ile işbirliği sağlanır.

Denetim ve onama :

MADDE 80. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ile üst
örgütleri Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına denetlenir. Toprak
ve Tarım Reformu Müstesarlığı, denetim için gerekli görüldüğü hallerde,
ilgili Bakanlık ve kuruluşların yardımını isteyebilir.

Diğer tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst örgütleri Toprak ve ta-
rım reformunun uygulanması bakımından gerekli görülen hallerde ve il-
gili Bakanlık veya kuruluşların mütebakkalı üzerine Toprak ve Tarım
Reformu Müstesarlığına denetlenebilir.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin ve üst örgütlerinin
Genel Kurul kararları, tutanakları ile birliğe yedi gün içinde isadeli
taahhütü olarak postayla Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına
gönderilir.

Müstesarlık, teslim alındığı tarihten başlamak üzere, en çok bir
ay içinde bu kararları usul, mevzuat, Toprak ve Tarım reformunun gaye
leri yönünden inceleyerek tasdik veya reddetebilir. İnceleme neti-
celeri kooperatife veya üst örgüte bildirilir. Bir ay içinde neticeye bağ-
lanmayan kararlar tasdik edilmiş sayılır.

Seçilen yönetim kurulları seçim gününden itibaren görevlerini yap-
maya yetkilidirler.

Kooperatifin ödenek sermaye payı :

MADDE 81. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifinin anasöz-
leşmesine göre belli edilmiş bulunan kurucu ortakların sermayeye ka-
tılma paylarının yüzde yirmibeş Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına
günce Toprak ve Tarım Reformu Fonundan ortaklar hesabına koopera-
tife ödenecek kooperatifin kuruluş sermayesi sağlanır.

Kooperatiflere karşılıksız yardım :

MADDE 82. — Bu kanun hükümlerine göre kurulan Toprak ve
Tarım Reformu Kooperatiflerine ve üst örgütlerine, gelişme konularını
giren ve kendi gücünü yetmeye, plan hedeflerine ve Toprak ve Tarım
Reformu bölgesi programlarına uygun yatırımlarda, yatırım tutarını
yüzde yirmisinden az ve yüzde yetmişinden çok olmamak üzere Toprak
ve Tarım Reformu Fonundan karşılıksız aynı ve nakdi yardım yapılabilir.

Bu yatırımlar, kooperatifler ve üst örgütleriyle işbirliği halinde
Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına planlanır ve uygulanması
denetlenir.

Kooperatifler Kanunu, maddeler ve uygulamaya göre hükümler :

MADDE 83. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ve üst
örgütlerinin kuruluş ve işleyişlerinde, bu kanunda açıklık olmayan hal-
lerde 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun hükümleri uygulanır.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri, Toprak ve Tarım Reformu
Kooperatifleri Birlikleri ile Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri
Merkez Birliği, 1981 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Ka-
nununun 19 üncü maddesi ile Tarım Kredi Kooperatifleri, Tarım Kredi
Kooperatifleri Bölge Birlikleri ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri
Merkez Birliğine tanınmış olan vergi, harç, resim ve benzeri her türlü
muafihliklerden yararlanırlar.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri, Toprak ve Tarım Re-
formu Kooperatifleri Birlikleri ile Toprak ve Tarım Reformu Koopera-
tifleri Merkez Birliği, on yıldan az olmamak üzere, yatırım fonları ile
ilgili her türlü vergi, harç, resim ve benzeri muafihlikler ve haklardan
istifade ederler.

Kalkınmada öncelikli yörelerde kurulan Toprak ve Tarım Reformu
Kooperatifleri ve Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri Birlikleri
ilgin on yıllık muafik süresi, kooperatifin kurulduğu yörenin sosyo-eko-
nomik durumuna göre önünde bulundurulabilir. Toprak ve Tarım Reformu
Müstesarlığına uzatılabilir.

Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerine 1163 sayılı Kanunun
45 inci maddesinin üçüncü paragrafı ile 87 nci maddesi ve 6762 sayılı
Türk Ticaret Kanununun 42 nci maddesi, Toprak ve Tarım Reformu
Kooperatifleri Birlikleri ile Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri
Merkez Birliğine 1163 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci paragrafı
uygulanmaz.

Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına Anasözleşme ve Anasözleşmenin tesdihi :

MADDE 84. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ile üst ör-
gütlerinin bir Anasözleşme ile Ticaret Bakanlığının da görüşü alınarak
suretiyle Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına hazırlanır.
Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleriyle üst örgütlerinin Ana-
sözleşmeleri Toprak ve Tarım Reformu Müstesarlığına kabul edilerek
1163 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi gereğince kuruluş ve tesdihi işlemi
yapılmak üzere Ticaret Bakanlığına gönderilir.

Alacak senetleri, rehin hakları, ipotek tesisi ve kaldırılması :

MADDE 85. — Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin kredi
ile ilgili alacak senetleri, kağıtlar ve her türlü taahhümlerine ve sözleş-
meler, ortadın oturdugu veya Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifli-
rinin bulunduğu köy veya mahalle ihtiyar heyetleri tarafından parasız
olarak tasdik olunur. Bu suretle tasdik olunan senet ve belgeler, tara-
ve Hılas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı belgeler hükmündedir.
Senetler vade tarihinde profesörlere tasdihi tutulmaz. Mütebakkat vukuunda bu
tasdik muameleleri noterler tarafından da yapılır.

Profö alannadaki toprağın işletilmesi :
MADDE 107. — Sulama proje alanı içindeki topraklar sulama şebeke kısımları tamamlanıp sulanmaya kadar sahiplerince işlenir veya işletilir.
Devlet sulama şebekelerinde tarımsal yerleşim :

MADDE 108. — Toprak ve tarım reformu bülgesi ilân edilen Dev-let sulama alanlarından gerekli görülenlerde, Toprak ve Tarım Reformu Örgütüncə su ve araziden faydalanma şekline uygun tarımsal yerleşim düzeni planlanır ve uygulanır.

Toprağın işletilmesi esasları :

MADDE 109. — Toprak ve tarım reformu bülgesi olarak ilân edil-ten Devlet sulama şebekeleri içinde uygulananca tarım şekilleri, nöbet-lemeye girecek bitkiler, ekilecek ve yetiştirilecek ürün türleri ile hayvan cins ve ırkları, yetkilil kuruluşların araştırma sonuçlarının dayandığı olarak Toprak ve Tarım Reformu Bülgesi Başkaniğınca çiftçilere tavsiye edilir ve uygulama için gerekli tedbirleri alınır.

Devlet sulama şebekesi alanı içinde toprağı bulunan çiftçilerden bu tavsiyelere uymayanlar bu kanunda öngörülen kredi ve benzeri teş-vik yardımlarından faydalanamazlar.

ÖNÜNCÜ BÖLÜM

KIRACILIK VE ORTAKÇILIK

MADDE 110. — Toprak sahibi ile kiracı arasında düzenlenen, ki-racının toprağı işleyip semerelerini almasını ve buna karşılık toprak sa-ahibi hıbine önceden kararlaştırılan nakdi veya ayni veya hem nakdi hem ayni belirli bir miktar kira olarak ödemesini öngören sözleşmeye daya-nan işleme şekline «kiracılık» denir.

MADDE 111. — Toprağın işlenmesi sonucu elde edilecek ürünüñ beherli bir oranda toprak sahibi ile toprağı işleyen arasında paylaşılma-sını öngören sözleşmeye dayanan işleme şekline «ortakçılık» denir.

MADDE 112. — Kıra sözleşmesi süresi dört yıldan az olmaz. Söz-leşmede daha uzun bir sürenin kabul edilmemesi mümkündür.

Yıllık kira bedelinin ödeme şekli ve zamanı, nakdi ödemelerde ye-tiştirilen anaürünü satısından, ayni ödemelerde hasadıdan sonra ol-mak üzere sözleşmede gösterilir.

Yıllık kira bedelinin yarısından fazlasının peşin olarak ödennesi kiracıdan istenmez.

MADDE 113. — Ortakçılık süresi dört yıldır. Sözleşmede bir yı-ladan az olmamak üzere daha kısa bir sürenin kabul edilmemesi mümkündür.

Toprak sahibinin payı yetiştirilen her türünün hasadından sonra verilir.

Kıra ve ortakçılık sözleşmelerinin düzenlenmesi :

MADDE 114. — Kıra ve ortakçılık sözleşmeleri, bu kanun hüküm-lerine ve Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca çıkarılacak yöne-tmelik ve tip sözleşme esaslarına uygun olarak yazılı şekilde düzenlenir.

Yükarıdaki fıkraya uyarınca düzenlenmemiş olan kiracılık ve ortak-çılık sözleşmelerini kiracı veya ortakçılık, bu kanunun yürürlüğe girmesi-nin hasat mevzisini sonunda feshedebilir. Otuz günlük süre içinde kiracı veya ortakçılık mukaveleyi feshedeceğini toprak sahibine bildirmeliği tak-dirdirde mukavele, bu kanuna ve ilgili yönetmelik ile tip sözleşme esas-larına göre yapılır sayılır.

Toprak ve tarım reformu bülgesinde kiracılar toprak ile varsa kendi topraklarının toplamı, bu kanunun 28 nci maddesinde gösterilen miktarı aşamaz.

MADDE 115. — Kiracı veya ortakçılık arazi sahibinin izni olmadıkca, kiracılar toprak veya kendilerinin toprağı tarımın veya kısmen başkasına kiraya veya ortağı veremez.

Kıracının veya ortakçının kiraya veya ortağı vermesi :

MADDE 116. — Toprak ile ortağı veren kiracı veya ortakçılık taraflarının bir kısmını kiraya veya ortağı vermesi mümkün değildir. Kiracı ve ortakçılık toprağı tarımın, kısmen başkasına kiraya veya ortağı veremez.

Verilmi toprak sahibince ödemesi :

MADDE 116. — Toprak ile ortağı veren kiracı veya ortakçılık taraflarının bir kısmını kiraya veya ortağı vermesi mümkün değildir. Kiracı ve ortakçılık toprağı tarımın, kısmen başkasına kiraya veya ortağı veremez.

Toprak sahibinin isteyemeyeceği hususlar :

MADDE 117. — Toprak sahibi, aşağıdaki hususları, kiracılıkla ilgili sözleşmesinde şart olarak koyamaz veya bunların yapılma-sını kiracı veya ortakçılığın isteyemez :

(a) Kıracının, ortakçının veya bunların veya bunların ailele-ri için kendi işlerinde çalıştırmaya veya çalıştırmaya izin vermesini.

(b) İşletmeden elde edilen kiracı veya ortakçılık ait ürün payı-nın bir kısmını veya kendisi kendisine veya kendi isteğiyle başka bir yere satmasını veya kendi tesislerinde işlenmesini.

(c) İşletmeye yahut kiracı veya ortakçılık ailesine gerekli ih-tiyaçları karşılamak için kendisinin veya kendi göstereceği satış yerlerinden s-alamasını,

(d) Borcun teminini sağlamak için kiracı veya ortakçılık ailesinin e-ldedilen hakları saklı tutmak kaydıyla, yaptıkları mallı yardımı karşılığının elde et-mesini.

Toprak sahibinin süre bitiminden önce fesih hakkı :

MADDE 118. — Toprak sahibi, aşağıdaki hallerde kira veya c-iracı sözleşmesini, intaz ilki hasat dönemi sonunda kira veya c-iracı sözleşmesini, intaz ilki hasat dönemi sonuna kadar bitiminden önce feshedebilir :

(a) Kıra bedelinin ödemesinde veya ortaklık payının verilme-sinde bir sebepler dâşında bir gecikme olmuşsa ve arazi sahibi tarafa-ten otuz günlük süre içinde de ödemeniştirmişse veya mücbir seb-eblerle de olsa devamlı ödeme imkansızlığı ortaya çıkmışsa.

(b) Kiracı veya ortakçılık toprağın verilmeli şekilde işletmesini-ye söz konusu yahut kiracının veya ortakçının savsaklaması yüzünden-ten işletmeye kabiliyeti önemli derecede azalmışsa.

(c) Kiracı veya ortakçılık, sahibinin muvafakati olmaksızın toprağı-ya başka bir iş için kullanmışsa.

Fesih bildirme ve sözleşmenin uzanması :

MADDE 119. — Taraflardan her biri süresinin bitmesinden en-ten önce sözleşmenin feshini diğer tarafa bildirmekte yükümlüdür.

Toprak sahibi veya kiracı, işleri bitirdikten sonra sözleşme-ye ilişkin bütün hakları ve yükümlülükleri bir yıl içinde yazılı olarak bildir-melidir.

Kıracının veya ortakçının ölümü :

MADDE 120. — Sözleşme süresi içinde kiracı veya ortakçının ö-lümüne karşılık, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi, süresinin bitmesin-den önce feshedilir.

MADDE 121. — Sözleşme süresi içinde toprağın el değiştirilme-si, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi, süresinin bitmesinden önce feshedilir.

Toprağın el değiştirilmesi veya sahibinin ölümü :

MADDE 122. — Toprak sahibine verilecek ortaklık payı, yıllık-ten önce elde edilecek ürünüñ yüzde ellisini geçmemek üzere, tarafların anlaşmasıyla belirlenir.

Ortaklık payı :

MADDE 123. — Toprak sahibi, kiraya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür. Kiracı veya ortakçılık, toprağı önceki sözleşme şartlarına göre işletmek için kiracıya bildirmekte yükümlüdür.

Satışta, toprak sahibi toprağın kirada veya ortakçılık olarak verildiği takdirde, kiracı veya ortakçılık sözleşmesinde belirtilen süre içinde kiracıya bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 124. — Toprak sahibi, kiracıya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 125. — Toprak sahibi, kiracıya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 126. — Toprak sahibi, kiracıya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 127. — Toprak sahibi, kiracıya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 128. — Toprak sahibi, kiracıya veya ortağı verdiği top-rak için, kiracı veya ortakçılık sözleşmesi sona ermeden önce, yıllık toprak bedelini kiracı veya ortakçılığa bildirmekte yükümlüdür.

MADDE 134. — Toprak ve tarım bölgelerinde mera, yay-

lak ve kırsakların tespit ve tahsisi İçleri Bakaniyetine bağlı

şimni geliştirilmesidir. Toprak ve Iskan İşleri Köy İşleri Bakanlığınca yür-

tilir. Ancak bu yerlerin daha sonra toprak ve tarım reformu bölgesi

olarak belirlenmesi halinde, mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi

Toprak ve tarım reformu bölgesi dışında mera, yaylak ve kırsak-

ların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldeelerde mera, yay-

lak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldele-

lerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler

veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu

görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve

tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsak-

ların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yay-

lak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldele-

lerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler

veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu

görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve

tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsak-

ların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yay-

lak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldele-

lerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler

veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu

görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsakların tespit ve

tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yaylak ve kırsak-

ların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldelelerde mera, yay-

lak ve kırsakların tespit ve tahsisi zorunlu görülen köyler veya beldele-

ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

mera, yaylak ve kırsak tahsis edilcek köy veya belde halkının ihtiyacıyla ve otlama

haklarının tayini, hayvanların hangi mevzide ve aylarda nasıl ve ne biçimde

Uygunmazlıklar, toprak ve tarım reformu bölgelelerinde bu kanunun

uygulanmasından çıkan uyumsuzluklara bakarak görevli mahkemede, toprak

ve tarım reformu bölgelelerinde görevli ahiyye mahkemelerinde çözülür.

Tahsis edilen yer, beldeye sınırları içinde ise Hazine ile birlikte ilgili

beldeye, beldeye sınırları dışında kalyorsa Hazine ile ilgili köy, ağıla-

caş davada hasım gösterilir.

Bu kanun gereğince aynı haklı son bulan kişilerin talep hakları

bu kanun son bulduğu tarihteki bedele döndürülür.

Hakları bedele dönülse, aynı haklı son bulduğu tarihten itibaren

iki ay içinde bedel davası açabilmek. Açılacak davada yalnız Hazine

hasım gösterilir. Bu fikra gereğince ödenmesi gereken bedele 40, 41 ve

42 nci maddelerin hükümleri uygulanır.

Mera, gıyık ve kırsak ilaahinde kazandıran zaman aşımı gıyıkla ya-

ptılmış olan tesfillerin durumu :

MADDE 144. — Kamu yararına tahsisli mera, yaylak ve kırsaklarla

bu amaçla tahsis edilmiş aynı nitelikteki arazi üzerinde Hazine ve ilgili

kanun hükmüyle tahsisli hasım gösterilmeksizin alınmış olan ve kazandıran

zaman aşımı sebebiyle dayanan kararlara göre yapılmış bulunan tesfillerin

iptalleri talep edilebilir.

Mera, yaylak ve kırsakların tespit ve tahsili ile görevli komisyonlar

görevlerini vaperarlerken birinci fıkrada hükümlerine giren bölge ve tarım

reformu bölgelelerinde toprak ve tarım reformu Müsteşarlığı, toprak ve

tarım reformu Müsteşarlığı her zaman istisna ile tahsisli hasım

kararın defisihirilmesi komisyonundan her zaman istisna ile tahsis ka-

ranındaki defisihirilmesi mera, yaylak ve kırsak kütüğüne işlenir.

Komisyonun her kararından sonra aradan en az beş yıl geçmeden

ilgili köy veya beldeyele ilgili üzerine tahsis kararı değiştirilmez.

MADDE 147. — Bir mera, yaylak ve kırsaktan ancak 139 uncu mad-

deye göre kendilerine tahsis yapılmış olanlardan tahsis yapıldığı tarihte

bulundukları köy, köyler ve beldele sınırları içinde en az üç yıldan beri otu-

ranı için alileli yaralanır.

Ancak reform bölgelelerinde naklen yerleştirilen çiftçi alileli için üç

yıldan beri oturma şartı aranmaz.

Tahsis kararı kapsama girmeyen alile baskanların köy veya bele-

diye sınırları içinde toprağı olsa da o köye veya beldeye tahsis edilen

mera, yaylak ve kırsaktan yaralanma hakkı yoktur.

Başka yer yerleşme kassdı ile köyü veya beldeyi terkeden çiftçi alileli

yaralanma hakkını kaybeder.

Ayrı otlakların ödenmesi :

MADDE 148. — Mera, yaylak ve kırsak komisyonun tahsis kararında

tespit edilmiş olan miktardan çok hayvan sokulamaz.

Ancak, daha sonra, bakım, koruma ve islah sonucu mera, yaylak

ve kırsağın otlak ve barındırma gücünden bir artış olmuştusa ilgili köy

veya beldeyele ilgili toprak ve tarım reformu bölgelelerinde

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Baskanlığına, toprak ve tarım refor-

mu bölgeleli dısında Teknik Ziraaet Müdürlüğünün uygun görmesi ha-

linde, 138 nci maddede gösterilen esaslara göre, komisyonca yeniden

tespit yapılarak otlakla hayvan miktarı artırılabilir.

Yerleşenlere yeni alileli yaralanma hakkı :

MADDE 149. — Köy veya beldeye çiftçilikle geçinmek üzere sonra-

dan yerleşenler ile yeni alile kuranlara; bakım, koruma ve islah sonucu

mera, yaylak ve kırsağın otlak ve barındırma gücünün artması veya

yaralanmaların sayısının azalması halinde, yerleşme veya alile kurma

tarhienli gözönünde tutularak, köy veya beldeyele ilgili mera, yaylak ve kırs-

lağından yaralanma hakkı tanınabilir.

Bu hakın tanınması ile ilgili esaslar yöneltimlikte düzenlenir.

Mera, yaylak ve kırsak ilaahinde hakların devir ve devralması :

MADDE 150. — Köylerde ihtiyar heyet, beldeyelelerinde beldeye en-

clman, mera, yaylak ve kırsak birten fazla köy veya köy ile beldeye

veya ilaahinde ihtiyar heyetleri, her yıl köylerde ihtiyar heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

Mera, yaylak ve kırsak ilaahinde hakların devir ve devralması :

MADDE 150. — Köylerde ihtiyar heyet, beldeyelelerinde beldeye en-

clman, mera, yaylak ve kırsak birten fazla köy veya köy ile beldeye

veya ilaahinde ihtiyar heyetleri, her yıl köylerde ihtiyar heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

baskanları, köy veya beldeyelelerinde beldeye enclman heyetleri, be-

Veletsiz vasisiz kütüphane ve kütüphaneler toptrak ve tarım reformu işlerinde yetkili olmak üzere kayımlı tayin eder. Hâkimin iznini gerektiren hal-
terde bu izni verir.

Vekâlet :
MADDE 170. — Görevli mahkemede okur - yazar olmak kaydı ile usul ve fîru ile ikinci dereceye kadar, bu derece dahil, mesepfen ve se-
beplen civar hismanları ve kartı veya koca tevki edilebilir.

Davada birlikte taraf olanlar, aralarından okur - yazar bulunmanı vekli
tayin edebilirler.

Avukatlık Kanunu ile Hükuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tanı-
dığı imkânlar saklıdır.

Vekâletnamə ve vekâlet ücreti :
MADDE 171. — Görevli mahkemede köy ihtiyar kurulu, sulh hâkimini
veya görevli hâkim tarafından onanan vekâletnameler geçerlidir.

Görevli mahkemede avukat veya davavekili olmayan vekiller yarar-
na vekâlet ücreti hükmü edilmiz. Avukat veya davavekili ile izlenen dava-
larda, vekâlet ücreti, avukatlık ücreti tartişesine göre tayin ve takdir
olunur.

İnkâr ve tebliğ :
MADDE 172. — Görevli mahkememin hâimleri, aslye mahkemelerin-
deki usule göre düzenlenir ve harca tabi olmayanlar resen taraflara teb-
liğ edilir.

Kanun yolları :
MADDE 173. — Görevli mahkemeye incelenir karara bağlanan ve il-
değeri ikibin liraya (ikibin lira dahil) kadar olan tasnurlar mallar ile il-
gili davalara ait kararlar kesindir. Bu kararlar aleyhine temyiz yoluna
başvurulamaz.

Tasnurlar mallar ve değeri ikibin lirayı geçen tasnurlar mallar ile ilgili
davalara ait kararlar aleyhine kanun yollarına başvurmada davaya bakan
görevli mahkememin tabii olduğu usul uygulanır.

Değeri yirmibin lirayı aşmayan davalar için Yargıtay'da duruşma is-
enmez.

Görevli mahkemeden verilen kararlar hakkındaki temyiz ve karar
düzeltme işlemleri Yargıtay'da öncelikte incelenir.

Bu kanunun kamulaştırılmaya ilişkin hükümlerinin uygulanmasından
kârın kamulaştırılmaya ilişkin kararlar hakkında verilen kararlar
Yargıtay'ın kamulaştırılmaya ilişkin kararları inceleyen dairesinde
karara bağlanır.

Görevi sona eren mahkemelerdeki dava dosyalarının devri :
MADDE 174. — Görevli mahkememin görevinin sona ermesi halinde,
bu mahkemede görülmekte olup karara bağlanmamış dava dosyaları aiti
ay içinde görevli aslye hukuk mahkemesine devir olunur ve aslye hukuk
mahkemesinde bu kanun hükümlerine göre bakılıp sonuçlandırılır. Yar-
tıy'dan bozularak geri çevrilen davalar hakkında da aynı hüküm uygu-
lanır.

Adli ara verme :
MADDE 175. — Bu kanun hükümlerine göre yargı mercilerinde gö-
rülmekte olan davalara, adli ara verime nedeni ile sürelerin
uzatılmasına ilişkin hükümleri bu yusmazlık ve davalarda uygulanmaz.
Adli ara verimelerde Yargıtay'da bu davaları incelemek üzere, gerekirse
adli ara verimeceği dâire kurulu. Nöbetçi dâire kurulmasını gerektirmeyen
hallerde, dosyaların öncelik ve ivedilikle incelenip karara bağlanmasını için
Yargıtay Başkanlığınca gereken tedbirler alınır.

İhtiyati tedbir ve yürürlüğünün durdurulması yasağı :
MADDE 176. — Bu kanuna göre açılacak veya görülmekte olan da-
valar; bu kanun gereğince yapılan veya yapılması gereken kamulaştırma,
Hazine adına tevki, toprak dağıtım, tahsis veya başka eylemler veya iş-
mleri etkilemez ve durdurmaz.

Bu kanunda ilgili yusuzlamalar dolayısıyla ihtiyati tedbir veya yu-
suzlamaların durdurulması kararları verilmemez.

Dava sonunda yapılacak işlem :
MADDE 177. — Dava sonunda davacı haklı çıktığı takdirde, dava ko-
nusu tasnurlar veya tasnurlar mal idare etmekte bulunursa ve aday çıktığı
ve devri tahsis yapılmamışsa kesin hükme göre işlem yapılır.

Davaya konu olan ve hakkında hüküm verilen tasnurlar veya tasnurlar
mal, her ne şekilde ve suretle olursa olsun, idarenin elinden çıkması bu-
nursa veya aday çıktığı tahsis yapılmışsa hükümün konusu bedele dö-
dür.

Davanın görülməsi sırasında değer görülmemediği veya değer üze-
rinde durulmadığı takdirde ilgilinin bedele ilişkin dava hakkı saklıdır.

Süreler :
MADDE 178. — Bu kanunda öngörülen sürelerin hesaplanmasında
Hükuk Usulü Muhakemeleri Kanunundaki müddetlere ilişkin hükümler
uygulanır.

Yusuzmazlıklarda harç ve resimden muaflik :
MADDE 179. — Tapulama Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydı
ile bu kanun uyarınca Toprak ve Tarım Reformu Yusuzmazlık Komis-
yonu veya yargı mercilerine yapılacak bütün başvurular, istek ve ihtisalar
veya açılacak davalar ile verilecek kararlardan hiçbir harç ve resim alın-
maz.

Bu kanun uyarınca yapılacak işlemler ve açılacak davalarından değeri
beşbin lirayı aşmayan haklarında yukarıdaki fıkraya hüküm uygulanmaz.

Birinci fıkrada yazılı işlemlerin gerçekleştirildiği masraflar, haksız çıkana
ödetilmek üzere başvuran taraftan karşılanır.

Diğer kanunların uygulanması :
MADDE 180. — Yargılamada, bu kanunda açıkla bulunmayan hal-
lerde, Hükuk Usulü Muhakemeleri Kanununun sözü yargılamaya ilişkin
hükümleri ile diğer hükümleri ve teşkilat kanunlarının ilgili maddeleri uy-
gulanır.

Hâkimlerin özlük işleri ile aykır ve ödenekleri :
MADDE 181. — Görevli mahkememin hâkimleri, Hâkimler Kanunu hü-
kmlerine tabi olup kadrolarına göre işgal ettileri derece ve kademe
tazminat, ödenek ve benzeri haklardan yararlanırlar.

ONTÜCÜNÜCİ BÖLÜMÜ
TOPRAK VE TARIM REFORMU ÖRGÜTÜ
Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı :

MADDE 182. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı, Başbaka-
na bağlı, tüzel kişiliğe sahip ve kanuna bütçe ile yönlendirilen bir kuruluş-
tur. Başbakan bu kuruluşun yönetimi ile ilgili yetkilerini bir Devlet
Bakanı vasıtasıyla kullanabilir.

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı; merkez örgütü, Merkez
Koordinasyon Kurulu Arastırma ve Eğitim Enstitüsü ile Toprak ve Ta-
rım Reformu Bölge Başkanlıklarından oluşur.

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı müsteşar tarafından tem-
sil edilir ve Müsteşar, Yüksek Planlama Kurulu ve Krediler Yüksek
Nazım Heyetinin üyesidir. Başbakan, Toprak ve Tarım Reformu Müste-
şarlığının yönetimini ait yetkilerini bir Devlet Bakan vasıtasıyla kul-
landığı takdirde, o Devlet Bakanı Yüksek Planlama Kurulu ve Krediler
Yüksek Nazım Heyetine asıl üye olarak kabılır.

Örgütlenme ve işleyiş :
MADDE 183. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının mer-
kez ve taşrada örgütlenmesi, işleyiş, görevleri, yetkileri, yönetimi ve
denetimini ilgilendiren hususlar ile bakanlıklara ve diğer kuruluşlara
ait merkez ve taşra birimlerinden hangilerinin Müsteşarlığa bağlanacağı
konular, fîdan ve damızlık hayvan yetiştirilmesi gibi üretimlerle al-
lıklar ve kamulaştırma Kurulunun faaliyetleri ve yetime getirmekle yükümlü-
dürler.

Merkez Koordinasyon Kurulu :
MADDE 184. — Merkez Koordinasyon Kurulu, toprak ve tarım
reformu plan ve programının uygulanması ile ilgili ortak tedbirleri al-
makla görevli bir danışma organıdır. Başbakan veya yetkili Devlet
Bakanının çağrısı üzerine toplanacak olan bu kurula, Toprak ve Ta-
rım Reformu Müsteşarı ve kendi örgütünden göstereceği kimselele
Devlet Planlama Teşkilatı, Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Tarım

Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Tapu ve Kadastro, Devlet Su İşleri, Harita ve T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü kabul edilmiştir. Gerektiği hallerde, diğer bakanlık ve kamu kuruluşlarımızın temsil edildiği de üye olarak Kurula geçirilmiştir.

Kurula, Başbakan veya yetkili Devlet Bakanı başkanlık eder. Kurulun çalışması esasları ve gündemi Toprak ve Tarım Reformu Müste-

şarlığınca düzenlenir.

MADDE 185. — Toprak ve tarım reformu uygulamamasına ilişkin araştırmaya ve eğitim enstitüsüne:

MADDE 185. — Toprak ve tarım reformu uygulamamasına ilişkin her türlü araştırmaları yapmak ve reformda görev alacak personelin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerini sağlamak amacıyla Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına bağlı bir Toprak ve Tarım Reformu Enstitüsü kurulur. Enstitünün kuruluş ve işleyişi yönetmeliğe belirlenir.

Enstitü, er ve erbaşların toprak ve tarım reformu ve kooperatifçi-lik konularında eğitimlerini için Milli Savunma Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Personel, araç ve gereç sağlama:

MADDE 186. — Toprak ve tarım reformunun etkin bir biçimde basarılmasına için Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının kendi im-

kanları yeteri olmadığı takdirde, yardımı ve desteğine ihtiyacı duyan

program ve projelerinde görevli personelin hizmet içi eğitimleri için gerekli tedbirleri alır.

Sağlanan araç ve gereçler Toprak ve Tarım Reformu Bölge Bas-

kanlığı emrinde hizmet şubesine kullanılır. Bunların kayıtları ait olduk-

ları bir biçimde tutulmaya devam edilir.

İhtiyacı duyan araç ve gereçlerin yurt içinden ve yurt dışından sağlanmasında, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca hizmet göste-

rilmesi halinde, ilgili bakanlık ve genel müdürlüklere öncelik tanınır.

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığının görevleri ve yetkileri:

MADDE 187. — Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığı, Müs-

teşarlığınca yapılacak esaslar dahilinde, bölge plan ve projelerini ha-

zırlamak veya hazırlamak, bu plan ve projelere göre; kamulaştırma,

dağıtım, mera, yaylakların tespit ve tahsis, Toprak ve Tarım

Reformu Kooperatiflerinin kurulması, kredileme, donatım, sulama,

arazi işleri, altyapı tesisleri, toplulaştırma ve yerleşim işleri ve tarım-

sal yayım programı içerisinde modern tarım tekniği ve uygulamaları hiz-

metleri ile bu konuda belirlenen diğer işleri yürütmeye görevlidir.

Bölge Başkanı, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına bağlı ve

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına bağlı ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

reformu bölgesinde temsil eder ve ona karşı sorumludur. Tarım

Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı gerektiklerinde görevli yem-

li personel geçirilebilir.

Sözleşmeli ve geçici yemliye personel görevli olarak, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

lık Kurulunun tavsiyesi üzerine, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının teklifi üzerine, Bakan-

İçinde bu çalışmalar süresince, kanunla tanıyan yolluk ve güdümlükler için tamamiyle ayrıca yitirilecek ve yitirilecek ihtiyacıları Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca sağlanabilir.

Artzide gahşın görevlere sağlanacak olanaklar :

MADDE 200. — Toprak ve tarım reformu bölgelelerinde arazi çalışmalarına katılan görevlilere gereklerinde araz, gerec ve motorlu taşıtlar ile, arazide kalınları sürece yaşama şartlarını kolaylaştırarak diğer eşya Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca sağlanır.

Türkerdeki fıkra hükümlerinden bölgedeki görevli mahkemeye mensupları da yararlanırlar.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili hususlar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali hükümler

Toprak ve Tarım Reformu Fonu :

MADDE 201. — Toprak ve tarım reformu hizmetlerinin yürütülmesi için yapılacak her türlü ödemeleri karşılamak üzere Toprak ve Tarım Reformu Fonu adı ile bir fon kurulur.

Toprak ve Tarım Reformu Fonu aşağıdaki kaynaklardan oluşur :

- Genel bütçeye her yıl konulacak ödenekler,
- Arazi vergisi yıllık gelirinin yüzde yirmi,
- 58 inci maddede göre yapılacak ödemeler,
- Bu kanunda Toprak ve Tarım Reformu Fonuna aktarılabilecekleri

Yazılı paralar,

- Dis yardımlar,
- Her türlü bağışlar,
- Çeşitli gelirler,
- Fonun açılan kredilerin tahsil olunan taksit ve fazlaları,
- Eğitim merkezleri ve kurslarda eğitim amacıyla yapılan teminler sonunda imal ve ihtisal olunan maddi ve maddisiz satışlarından elde edilen gelirler.

Fondan karşılanan giderler :

MADDE 202. — Toprak ve Tarım Reformu Fonundan aşağıdaki giderler ve krediler karşılanır :

- Kamulaştırma ve satınalma bedelleri ile taksitleri, fazlaları ve diğer giderler,
- Kuruluş, işletme, donatım, canli-cansız demirbaş, destek kredileri ve diğer krediler,
- Toprak ve tarım reformunun gerçekleştirildiği yatırımların karşılıkları,
- Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri kurucu ortaklarının sermayeye katılma paylarının yüzde yirmibeşi ve bu kanunun 82 nci maddesinde göre yapılacak yardımlar,
- Motorlu ve motorlu araç giderleri dahil toptrak ve tarım reformu ile ilgili cari giderler,
- Bankalarca toptrak ve tarım reformu bölgelelerinde işletmeler için verilecek kredilerin fazl miktarının belirli bir oranınm fondan karşılanması ile ilgili giderler,
- Eğitim merkezleri ile kurslarda yapılacak teminin çalışmalarını ile ilgili her türlü giderler,
- Arazisi kamulaştırılan kırsalın 26 nci maddede hükümlerine göre makina, alet ve ekipmanlarının satınalma karşılıkları,
- 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun uygulanmasında dan doğup kesilene mahkemeye ilamlarına dayalı borçlar,
- Mera, yaylak ve kırsalın islah, bakım ve geliştirilimle ilgili ve sınırların tespiti ile ilgili giderler.

Ancaz, geçici veya sözleşmeli olarak çalıştırılanlar dışındaki personelin aylık ve ücretleri bu fondan ödenemez. Bu kanunun 195, 197, 199 ve 200 üncü maddelerindeki harcamalar fondan karşılanır.

Fonun yönetimi ve denetimi :

MADDE 203. — Toprak ve Tarım Reformu Fonunun yönetimi ile Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı görevlidir.

Fonun yönetimi, kullanılmasında, yapılacak harcamaların nitelik ve sayımları, kredilerin miktarları, fazl oranları, süre ve şartları, hesapların tutulması esasları ve fonla ilgili olarak T. C. Ziraat Bankasının

Yürütülecek işlemler ve diğer hususlar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca Maliye Bakanlığının ve T. C. Ziraat Bankasının görüşle alınarak çıkarılacak yönetmelikle gösterilir.

Fonun hesap dönemi bütçe yılıdır.

Fonun hesapları ve yıllık bilançosu 468 sayılı Kanuna göre Bakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca denetlenir.

Toprak ve Tarım Reformu Fonundan yapılacak harcamalar ve İhtiyaçları 1060 sayılı Muhasebe Usulü Kanunu ile 832 sayılı Sayışta ve 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhtiyaç Kanunlarına tabii değildir.

Kredilerin kullanılması :

MADDE 204. — Toprak ve tarım reformu bölgelelerinde, Toprak ve Tarım Reformu Fonundan sağlanacak her türlü kredi ve aynı kredilerle belde, köy ve kasabaların Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri ile birlikte kullanılabilir.

Kredilerin ödenmesinden Toprak ve Tarım Reformu Kooperatifleri borçlu olduğu aliheleri ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Kooperatif verilen kredilerin yerine kullanılmasını sağlamakla yükümlüdür.

T. C. Ziraat Bankasının açacağı kredi :

MADDE 205. — T. C. Ziraat Bankası, Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin yapılacak plan ve proje esaslarına göre Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca tespit edilicek kredi ihtiyacılarını karşılamak üzere T. C. Ziraat Bankası, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca devir ve temlik edilmiş ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin mesuliyeti ve kooperatif ortakları ile borç senelerinin T. C. Ziraat Bankasına devir ve temlik edilmiş suretiyle sağlanır. T. C. Ziraat Bankası, Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin, ortakların genel ihtiyacı için yatırım kredisi açtığı ahvalde, krediyi konu olan gayrimenkuller ve tesisler banka ile birlikte ipotek edilir ve menkuller rehin alınır.

T. C. Ziraat Bankası, Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin verdiği kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmasında ve kredi ile ilgili diğer hususları Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına bildirmekle yükümlüdür.

Kredi verilmesine ilişkin esaslar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı ile T. C. Ziraat Bankası tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Alacakların tahsil usulü :

MADDE 206. — Toprak dağıtımında ve arazi toplulaştırılmasında dağıtılan toptrak ile yapı ve tesislerin bedelleri ve bu kanun hükümlerine göre tahsil olunan her çeşit kredilerden doğan alacaklar T. C. Ziraat Bankasına tahsil ve tahsil olunur. Bu alacaklar vadesinde ödenmezse T. C. Ziraat Bankası 6183 sayılı Anme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gerekli işlemleri yapar. Ancaz, anılan kanunun geçkime zammına ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Zor durumlarda alacakların alınması geritye bürakılması zor durum hali ve geritye bürakması süresi, T. C. Ziraat Bankasının görüşleri alınarak Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

T. C. Ziraat Bankasına verilen işler bankanın asli görevlerinden değildir. Bu hizmetlerin ifası ile ilgili masrafların karşılamak üzere T. C. Ziraat Bankasına, borçluların bu maddede hükümlerine göre yapacağı tahsilatın yüzde birini geçmemek üzere ödenecek meblağ, Toprak ve Tarım Reformu Fonundan karşılanır.

Özel amaçlarla kredi verilmesi :

MADDE 207. — Toprak ve tarım reformu bölgelelerinde Toprak ve Tarım Reformu Fonundan veya Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, aşağıdaki amaçlar için kredi sağlanabilir :

a) Mirasçılar veya hissedarlar arasındaki ortaklığın sona erdirilmesinde, miras hissesi tasfiye edilen ortakların miras paylarının ödemesi,

b) Arazisi toplulaştırılmasında kendisine, evvelce sahip olduğu araziden daha fazla değerde arazi tahsis edilen arazi sahiplerinin bu değer farkını ödemeleri,

c) Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerinin projeye dayalı olarak yapılacak işlemler için kredi sağlanması,

d) Bu kanunun 123 üncü maddesi uyarınca, öncelikle satın alınacak haklarını kullanmak isteyen kırsal veya ortaklığın araziyi satın alması,

Bu maddede kredi krediler dolayısıyla T. C. Ziraat Bankası Kamununun II nci maddesinde belirtilen te-
 ghatlardan bir veya birkaçını alır ve bu konudaki kredi verilmesine
 ilişkin esaslar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı ile T. C. Ziraat
 Bankası tarafından müştereken hazırlanacak yönetimekte düzenlenir.

Aynı kredisel :

MADDE 208. — Tarım Bakanlığı Devlet Üretme Çiftliklerinde, is-
 lah tesisyonlarında, fidanlıklarında, hayvan yetiştirme kurumlarında ve in-
 haratlarında yetiştirilen tohumluk, fidan ve damızlık hayvanlardan da-
 ğıncasaklar, öncelikle bu kanun gereğince topraklandırılana verilir.
 Türkiye Ziraat Donatım Kurumu tarafından üretilen araz ve gereçe-
 lmi Toprak ve Tarım Reformu Kooperatiflerine taksitli olarak sağlanır.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

Tarım hükümleri

Toprak ve tarım reformu kolayaştırma yukuunu :

MADDE 209. — Resmî daire, kurum, kuruluşlar ve gerekçe kişilerin
 özel hukuk tüzel kişileri, toprak ve tarım reformu ile ilgili hususları
 gerçekleştirmekten, cezalarını vermek, gerekçe işlemler ve in-
 celemelerden öncelikle yardım ve her türlü işlemlerde kolaylık göstermekle
 yükümlüdürler.

Arazi normunun korunması :

MADDE 210. — Toprak ve tarım reformu uygulamış olan bölgeler
 derde bu Kanunun 28 nci maddesi hükmüne göre arazileri kamulaştır-
 ması durumunda tutulmuş olan arazi sahipleri, bu arazilerinin 54 üncü mad-
 dede öngörülen miktarlarını almasın düşecek şekilde parçalarına ayrı-
 maz ve her ne suretle olursa olsun arazi ve taksit edemez.
 Ancak sâhibövdükleri arazinin tamamını 54 üncü maddede öngö-
 rülen normların altındaki arazi sahipleri bu arazileri devir ve temlik
 edebilirler.

Devlete dağıtılmış olan topraklar :

MADDE 211. — 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile
 4486 sayılı Teknik Ziraat ve Teknik Bahçevanlık Okulları Kanunu ya-
 rınca dağıtılan topraklar, bu kanunun dağıtılan topraklara ilişkin hü-
 kümlerine tabidir.

Bu suretle dağıtılmış olup da kanunlarındaki sebeblerden biriy-
 le geri alınması gereken topraklar için ilgili bakanlığın dava hakkı sak-
 lıdır.

Üzerinde tırtlık, sınıt ve benzeri tesisler kurulması ve işkan-
 unilerin, gecekondu ve mesken olarak kullanılan yapılar inşa edil-
 mesi sebebiyle bu kanunun yürürlüğe girmediği tarihte tarım arazisi ni-
 meline kaybedilmiş olan ve geri alınmasında toprak ve tarım reformu
 uygulamaya bakımından yarar gövünmeyen arazi, yapı ve binanın inşa
 edildiği veya tesisin kurulduğu tarihteki gerekçe karışıklığı Hazineye
 ödenmek suretiyle yapı veya tesis sahibinin mülkiyetine geçirilebilir.

4753 ve 4486 sayılı kanunlara göre dağıtılan arazi, verimli olarak
 işçilememesi nedeni ile sabitli tarımdan kendisi ile aynı köyde veya
 bitişik köyde ikamet eden diğer bir şahsa ait arazi ile 26 Temmuz
 1972 tarihinden önce trampa edilmiş ve ilgili kanunun yürürlü-
 ğüne girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde toprak ve tarım reformu
 bölgelerinde Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına başvurmaları
 ve isteklerinin uygun görülmesi halinde tapu sicilinde yeni duruma
 göre gerekçe düzeltme yapılabilir.

Tarım arazisinin tarım dışı amaçlara tahsisi :

MADDE 212. — Toprak ve tarım reformu bölgelerinde, bu kanun-
 nun hükümlerine göre sahibine bırakılan veya dağıtılan arazinin, ta-
 rim dışı amaçlarla kullanılmasına, zorumluluk olan hal-
 lerde on dönüm kadar olan arazi, ilgili bakanlığın müraacaatı ve Top-
 rak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının olumlu görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile ta-
 rim dışı amaçlarda kullanılabilir.

Toprak ve tarım reformu bölgelerinde, arazi, kasaba ve şehir-
 lerin kurulmasına ve geliştirilmesine, endüstri alanları, maden, taş, kum,
 tuğla ocakları, hava alanları, turistik yerler, sportif alanlar ve milli
 savunma ihtiyaçları için hususlu olan arazi tarıma elverişli olmayan-

Bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerinin yemini :

MADDE 218. — Bu kanuna göre kurulacak komisyonların başkan
 ve üyelerine ve bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerine, görevli mah-
 kemeye hakımı tarafından Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu gereğince,
 verilen görevi doğru ve kanunlara uygun biçimde yerine getirecekle-
 rine dair yemin ettirilir ve durum tutanakla belgelenir. Turanının
 Müsteşarlığına gönderilir.

Vergi, harç ve resimden muaflik :

MADDE 219. — Bu kanun hükümlerinin uygulanması dolayısıyla
 yapılacak başvurular, vergiler, harçlar, resimler, düzenlemecek

Taşınmaz mallara görevlilerin girmesi :

MADDE 217. — Bu kanunun uygulanmasında, tespit, tahsis, tah-
 vili, proje uygulanması ve ağırlım olan davalarla ilgili olarak, görev-
 liler, ellende o yerin en büyük idare amirince verilmiş belge ve
 yanlarında beldeye meclisi veya köy ihtiyar kurulu üyelerinden biri
 veya bu devlet tarafından görevlendirilmiş ve bu kanunla ilgili
 tasınmaz mallara görevlilerin girtilerler. Karşı koyma halinde güven-
 lik kuvvetlerinin yardımı istenir.

Bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerinin yemini :

MADDE 218. — Bu kanuna göre kurulacak komisyonların başkan
 ve üyelerine ve bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerine, görevli mah-
 kemeye hakımı tarafından Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu gereğince,
 verilen görevi doğru ve kanunlara uygun biçimde yerine getirecekle-
 rine dair yemin ettirilir ve durum tutanakla belgelenir. Turanının
 Müsteşarlığına gönderilir.

Vergi, harç ve resimden muaflik :

MADDE 219. — Bu kanun hükümlerinin uygulanması dolayısıyla
 yapılacak başvurular, vergiler, harçlar, resimler, düzenlemecek

Suyn kullanma düzeni :

MADDE 216. — Toprak ve tarım reformu bölgelerinde sulanma ta-
 rım tahsisi, kullanımında öncelik sırası ve izni, sulama - lörleri,
 su tevzi sistemi gibi hususlar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşar-
 lığına ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak suretiyle çıkarılacak yö-
 nemmelikte belirlir.

Toprak ve tarım reformu bölgelerinde sulanma, kuru su kanunları ile
 verilen yerlerde, ilgili bakanlıklarca yonemmelikte esas
 lar dahilinde sulanma verimliliği olarak kullanılmasını ile ilgili ted-
 birler alınır.

Taşınmaz mallara görevlilerin girmesi :

MADDE 217. — Bu kanunun uygulanmasında, tespit, tahsis, tah-
 vili, proje uygulanması ve ağırlım olan davalarla ilgili olarak, görev-
 liler, ellende o yerin en büyük idare amirince verilmiş belge ve
 yanlarında beldeye meclisi veya köy ihtiyar kurulu üyelerinden biri
 veya bu devlet tarafından görevlendirilmiş ve bu kanunla ilgili
 tasınmaz mallara görevlilerin girtilerler. Karşı koyma halinde güven-
 lik kuvvetlerinin yardımı istenir.

Bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerinin yemini :

MADDE 218. — Bu kanuna göre kurulacak komisyonların başkan
 ve üyelerine ve bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerine, görevli mah-
 kemeye hakımı tarafından Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu gereğince,
 verilen görevi doğru ve kanunlara uygun biçimde yerine getirecekle-
 rine dair yemin ettirilir ve durum tutanakla belgelenir. Turanının
 Müsteşarlığına gönderilir.

Suyn kullanma düzeni :

MADDE 216. — Toprak ve tarım reformu bölgelerinde sulanma ta-
 rım tahsisi, kullanımında öncelik sırası ve izni, sulama - lörleri,
 su tevzi sistemi gibi hususlar Toprak ve Tarım Reformu Müsteşar-
 lığına ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak suretiyle çıkarılacak yö-
 nemmelikte belirlir.

Toprak ve tarım reformu bölgelerinde sulanma, kuru su kanunları ile
 verilen yerlerde, ilgili bakanlıklarca yonemmelikte esas
 lar dahilinde sulanma verimliliği olarak kullanılmasını ile ilgili ted-
 birler alınır.

Taşınmaz mallara görevlilerin girmesi :

MADDE 217. — Bu kanunun uygulanmasında, tespit, tahsis, tah-
 vili, proje uygulanması ve ağırlım olan davalarla ilgili olarak, görev-
 liler, ellende o yerin en büyük idare amirince verilmiş belge ve
 yanlarında beldeye meclisi veya köy ihtiyar kurulu üyelerinden biri
 veya bu devlet tarafından görevlendirilmiş ve bu kanunla ilgili
 tasınmaz mallara görevlilerin girtilerler. Karşı koyma halinde güven-
 lik kuvvetlerinin yardımı istenir.

Bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerinin yemini :

MADDE 218. — Bu kanuna göre kurulacak komisyonların başkan
 ve üyelerine ve bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerine, görevli mah-
 kemeye hakımı tarafından Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu gereğince,
 verilen görevi doğru ve kanunlara uygun biçimde yerine getirecekle-
 rine dair yemin ettirilir ve durum tutanakla belgelenir. Turanının
 Müsteşarlığına gönderilir.

Vergi, harç ve resimden muaflik :

MADDE 219. — Bu kanun hükümlerinin uygulanması dolayısıyla
 yapılacak başvurular, vergiler, harçlar, resimler, düzenlemecek

Vergi, harç ve resimden muaflik :

MADDE 219. — Bu kanun hükümlerinin uygulanması dolayısıyla
 yapılacak başvurular, vergiler, harçlar, resimler, düzenlemecek

Taşınmaz mallara görevlilerin girmesi :

MADDE 217. — Bu kanunun uygulanmasında, tespit, tahsis, tah-
 vili, proje uygulanması ve ağırlım olan davalarla ilgili olarak, görev-
 liler, ellende o yerin en büyük idare amirince verilmiş belge ve
 yanlarında beldeye meclisi veya köy ihtiyar kurulu üyelerinden biri
 veya bu devlet tarafından görevlendirilmiş ve bu kanunla ilgili
 tasınmaz mallara görevlilerin girtilerler. Karşı koyma halinde güven-
 lik kuvvetlerinin yardımı istenir.

Bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerinin yemini :

MADDE 218. — Bu kanuna göre kurulacak komisyonların başkan
 ve üyelerine ve bilimsel ve teknik komisyon başkan ve üyelerine, görevli mah-
 kemeye hakımı tarafından Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu gereğince,
 verilen görevi doğru ve kanunlara uygun biçimde yerine getirecekle-
 rine dair yemin ettirilir ve durum tutanakla belgelenir. Turanının
 Müsteşarlığına gönderilir.

Günvükü maaflığı :
MADDE 220. — Bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak uluslararası kuruluşlardan ve yabancı devletlerden bağış veya yardım yoluyla gönderilen veya toptrak ve tarım reformu projeleri için ihmal edilecek her çeşit arag ve gereçlerin yurda sokulması her türlü vergi, harç ve resimlerden muaftır.

Tebliğat :
MADDE 221. — Bu kanunun gereğince yapılacak tebliğatta 7201 sa-yılı Tebliğat Kanunu hükümleri uygulanır.
Mahkemelerin veya diğer organların yetkili memurları tarafından, özel kişilerin tüzel kişilerin tebliğata yetkili kimselerine, kimlikleri tespit ve tevsiik olunarak yapılan tebliğat geçerlidir. Yapılacak tebliğat hiçbir ücrete tabii değildir.

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığı İşlerinin devredilmesi :
MADDE 222. — Toprak ve Tarım Reformu Bölge Örgütü'nün kurulması halinde, Örgütün bölgedeki farmasal gelişme hizmetleriyle ilgili görevleri, bu bölgedeki Tarım Bakanlığının örgütü ve bu kanunla uyumca yerine getirilmesi gerekli diğer görevleri ilgili bakanlıkların örgütleri yapar ve kalan işleri yürütür.

Toprak ve Tarım Reformu Formu aktarımı :
MADDE 223. — 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 47 ve 48 inci maddelerinde sözü geçen fon bakiyesi ile fonun alacak ve borçları bütün hak ve veballeriyle Toprak ve Tarım Reformu Formuna geçer.

Devlet Memurları Kanununa eklenen hüküm :
MADDE 224. — 1327 sayılı Kanunla değişik 687 sayılı Devlet Memurları Kanununun 237 nci maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir :
(F) Toprak ve Tarım Reformu Kanununun 189, 191, 192, 193, 195, 197, 199 ve 200 üncü maddeleri hükümleri saklıdır.

ONALTINCI BÖLÜM

Ceza hükümleri

Stüvesinde bildirim vermemenin ve gereğe aykırı beyanda bulunmamanın müeyyidesi :
MADDE 225. — Bu kanunun 14 üncü maddesinde yazılı bildirimleri belli süre içerisinde ilgili mercilere vermemenin ile gereğe aykırı beyanda bulunmaları onbeş günden iki aya kadar hatta hapis veya iki yıl hıradan bin liraya kadar hatta para cezasıyla cezalandırılır.

Kıracılık ve ortakçılık hükümlerine aykırı davranma :
MADDE 226. — Bu kanunun 125 inci maddesine aykırı davranışın arazi sathırları, Hıhleri Türk Ceza Kanununda daha ağır bir cezayı ihtisaz emmedikleri takdirde, beşyüz liradan iki binbeşyüz liraya kadar ağır para cezasına gaptırılır.
MADDE 227. — Mera, yaylak ve kırsalığın tespit ve tahsis işlemlerini engelleyen veya sınırları belirlemişi bozan veya yerini değiştiren veya bu yerlerin tamamını veya bir kısmını eken veya süren veya işgal eden veya bu kanunda gösterilen usullere aykırı olarak haklı olmaları halinde veya haklıdan çok hayvan sokan Türk Ceza Kanununun 211 inci maddesinde yazılı ceza ile cezalandırılır.

Mera, yaylak ve kırsalklarla ilgili yararlanma, koruma ve islah hükümlerine aykırı davranışlar bir aya kadar hapis veya beşyüz liradan iki binbeşyüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiiller dolayısıyla sebepsiz men hasar ve zararın tazminine hükümlenir.

ONYEDİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

Yönetmelikler :
MADDE 229. — Aksi belirtilmeyen hallerde, bu kanunda öngörülen yönetmeliklerin, kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılması gereklidir.

Kıracılık ve ortakçılık hükümlerinin uygulanması :
MADDE 231. — Bu kanunun kıracılık ve ortakçılık ile ilgili hükümlerini toptrak ve tarım reformu bölgeleteri dışında bu kanunun yürürlüğe girmesinden iki yıl sonra başlamak üzere ilik hasat dönemi sonu günden bu güne kadar uygulanır.

Kamulaştırılmada ve bedele dönüşen diğer haklarda ödeme geliri :
MADDE 233. — Bu kanun uyarınca yapılacak her türlü kamulaştırılmalarda ve bedele dönüşen diğer haklarda karşılıklar, 40, 41 ve 42 nci maddelere göre ödenir.

Toprak ve iskan işleri ile ilgili hükümler :
MADDE 234. — Reform bölgesi içinde ve dışında :
a) Bu kanunun 11 inci bölümündeki esaslar dahilinde mera, yaylak ve tarım reformu Müsteşarlığının izni ile 4753 sayılı Kanun ve Tevrik ve Tarım Reformu Fonu imkânları ölçüsünde ve b) Toprak ve Tarım Reformu Fonu imkânları ölçüsünde ve c) 211 inci maddesinde düzenlenen ve diğer hükümlerle sathı kıracılık ve ortakçılık kanun ve ektelerine göre evvelce bildirilen alilelerden arazişimin gert alınması, hümilere uygun bir şekilde işlemevlerini arazişimin gert alınması, arazişimi genişletimin ve kıralayacak toptrak ve yerler toptrağı olmayan cütblerinin tespiti, e) 2510 sayılı Iskan Kanunu ile bu kanunun ek ve tadilleri gereğince göçmen, göçebe ve naklen yerleştirilenlerin iskan, ekonomik ve sosyal ve güvencik mecepleri ile yerleri kamulaştırılanların iskan, köy-rulması, tarımdaki fazla nüfusun ilgili kuruluslarla müstereken hazırlanacak projelere göre diğer sektörlere iskan, İle ilgili hizmetler Toprak ve İskan İşleri Genel Müdürlüğünce yürütülür.

Rayhanlı, Sahilli, Sarayk'oy, Saruhanlı, Sefehlisar, Selçuk, Söke, Sultanhisar, The, Torbalı, Turğutlu, Urla, Viransehir, Yenipazar ...

Yüksekova, Zaza. Selm, Şarkisla, Şebinkarahisar, Şenkaya, Şiran, Tekman, Ukijsia, ...

Table: 4. Bəş veyə daha az mifuslu bir ailəyə veriləbiləcək kərru arazi mülkləri (Toprak Endeksi = 50 igtm)

Dekar

1 0 0

Ardeşən, Arhavlı, Cide, Cəmilhəməşin, Çaylı, Esplye, Eynesli, Fın-
dıqlı, Giresun (Merkez), Gürelə, Hopa, Kalkandere, Keşap, Kor-
gan, Of, Rize (Merkez), Sürmene, Tırabolu.
Dörtöl, İkitdere, İskenderun, Kadırlı, Samandıqlı.
Amanur, Ceyhan, Fətə, Koşan, Manavgat, Osmaniye, Yumur-
talık.
Akkoça, Alanya, Antalya (Merkez), Araklı, Bodrum, Bulancaq,
Ereğli (Zonguldak), Ertelek, Fethiye, Finike, Gazipaşa,
Karataş, Köyceğiz, Kumlucə, Kurucəsli, Marmaris, Ordu (Mer-
kez), Serik Unye, Vakkıkebir.
Abana, Adana (Merkez), Arslan, Ayancık, Bartın, Bozluca, Bozkurt,
Çaycuma, Dağca, Gerez, Hatay (Merkez), Hendek, Kaş, Feriğembe,
Şifrike, Söke, Trabzon (Merkez), Zonguldak (Merkez).
116 Akqabat, Akyaş, Aydın (Merkez), Barta, Bayındır, Bergama, Bor-
nova, Çizce, Çarşamba, Çatalköy, Çaykara, Deverek, Düzoç, Ger-
mençik, Kandira, Karataşlı, Karsun, Kumru, Kuyucak, Mağca, Me-
mençik, Mihal, İgel (Merkez), İnebolu, İzmir (Merkez), Ödemis,
Samsum (Merkez), Sapanca, Seferihisar, Selçuk, Silopi, Sinop
(Merkez), Sultanhisar, Tarsus, Tire, Torbalı, Turgutu, Türkel,
Uşak, Yığıca, Yomra.
128 Alağam, Babsaklı, Bismil, Bozdöğru, Çine, Demirköy, Edirne (Mer-
kez), Foca, Havrayolu, Karaburun, Kaynarca, Kemalpaşa, Kınık,
Kocaali (Merkez), Kocayr Kuşadası, Lümburgaz, Manisa (Merkez),
Meriç, Nazilli, Sakarya (Merkez), Salihi, Samat, Sarayköy, Saru-
hanlı, Şile, Urla, Yenipazar.
141 Adıyaman (Merkez), Aylesbir, Ağır, Bizaca, Çan, Çatalca, Çes-
me, Denizli (Merkez), Dikili, Fekce, Gebeze, Gelibolu, Gemlik, Ge-
yve, Bafra, Batman, Beysehir, Bilecik, İmroz, İnəgöl, İspir,
ve Gönen, Havsa, İpsala, İslahiye, Karamürşel, Kars (Merkez),
Karataş, Keleşan, Kirsehir (Merkez), Kızıltepe, Kilis,
Lalapaş, Malikara, Mıldanava, Muratlı, MustafaKemalpaşa, Mut,
Nusaybin, Orhangazi, Fehiyanlı, Fınarhisar, Reyhanlı, Sarigöl,
Soma, Tekirdağ (Merkez), Tunceli (Merkez), Uzunköprü, Vezi-
rköprü, Vize, Yalova.
156 Akkoçaklı, Akhisar, Araban, Artanun, Artvin (Merkez),
Aybastı, Bandırma, Balıq, Başlı, Bilecik, Boyabat, Bucak, Bursa
(Merkez), Çanakkale (Merkez), Çerkezköy, Çermik, Çınar, Çorlu,
Dereeli, Diğir, Durusunyu, Eceabat, Enez, Erbaa, Gölköy, Gödes,
Güdüllü, Günodunus, Hatteli, Hassa, Havza, İmroz, İnəgöl, İspir,
İzmir, Karabük, Karacəbəy, Keleşan, Keşup, Kirseğiz, Ki-
rse, Kozluk, Kurtalan, Lapseki, Manyaş, Muğla (Merkez), Niksar,
Niğde, Öğüzeli, Osmaniç, Pozantı, Saray, Sarıcağazı, Seben, Se-
lendi, Şir (Merkez), Şilviri, Surtut, Susurluk, Şarköy, Taşova,
Tokat (Merkez), Tuzluca, Uşak, Uşak (Merkez),
172 Açıyavan, Alayonkarahisar (Merkez), Ağlasun, Akkış, Almus, Andı-
rın, Aralık, Arapkir, Ayas, Ayvacık, Balıkesir (Merkez), Bayat, Bay-
ramlı, Beypazarı, Bigadiç, Bozova, Buldan, Bur-
haniye, Çankırı (Merkez), Çemişkezek, Darende, Deleş, Dinar,
Diyarbakır (Merkez), Doğanhisar, Domaniç, Edernit, Emet, Emir-
din, Erdek, Ezine, Gediz, Göle, Gökünce, Gümüşhacıköy, Hami,
Havran, Hazro, İlgaz, İlgaz, İsparta (Merkez), İlgaz, Kâhta,
Karşı, Keçiborlu, Kemaliye, Kızılcahanama, Lice, Maden,
Mardin (Merkez), Mecidiyeli, Olur, Olur, Ortaköy (Çorum), Osma-
nelli, Pazarcık, Pertek, Sairanbolu, Saimbeyli, Sason, Şavşat,
Sındırgı, Simav, Suluyaz, Sütlüce, Şarkkarakaağaç, Taş-
köprü, Türkkoğlu, Viranşehir, Yatağan, Yavuzeli, Yusufeli
189 Aşın, Ağın, Alıncaş, Ankara (Merkez), Arac, Avşarlı, Bamaş,
Bazkan, Bilecik (Merkez), Bingöl (Merkez), Bozüyük, Burdur
(Merkez), Çal, Çekerek, Çiğcekağ, Çorum (Merkez), Çubuk, De-

GENELGE

İLANLAR

İhtarət Bakanlığından :

Diştirarət İşlerine Dair Şirküler

Amalgamalar (73/19)

Memleketimizde Polonye arasındakı 1973/74 dönemi İhtarət Proto-
koluına ek «A» listesinde 243 sıra numarasında kayıtlı «Müheltil» faslin-

Edirne 2 nci Aslıye Hukuk Hakimiğindən :

E. No. : 1973/381

Davaçı İsmail ve Hazine Aleyhine açılan (Edirne Kadibedretilin Mah. Cami
Davaçı Hakkı Gönedeğin vekilli Avukat Abdülhalim Alimel tarafından
Sokakta kalın parta 57, ada 614, parsel 25 de kayıtlı gayrimenkul hak-

dan mahsuben, aynı listesinde 129 sıra numarasında PM. İhtarət ile yer
alan 84.18.10. gümrük tarife ve İstatistik pozisyonlu «Krekebzölçer (100
litre/saat kapasiteden yukarı olanlar) (Müürcaat ve İnceleme Makamı ;
Tarım Bakanlığı) » için \$ 22.000,— lik bir kontenjan ayrılmıştır.

Davaçı İsmail'in adresi meçhul olduğundan kendisine İlanen tebliğ
gat İcrasına karar verilmiş olmakta, yukarıda esas numarası yazılı bu-
nan devamın duruşması 7/9/1973 günü saat 9.30 da muallak olup davaçı
İsmail'in duruşma güünde hazır bulunması veya kendisinin bir vekilli
temsil ettirmesi hususu davetliye yerine kaim olmak üzere İlanen tebliğ
olunur.

Toprak endeksi	Kat sayısı
0 - 25	1,414
25 - 30	1,277
30 - 35	1,196
35 - 40	1,118
40 - 45	1,054
45 - 50	1,000
50 - 55	954
55 - 60	911
60 - 65	877
65 - 70	843
70 - 75	819
75 - 80	794
80 - 85	768
85 - 90	746
90 - 95	728
95 - 100	707

Table: 5. Toprak endekslerine göre kat sayıları

1,414 Akkış, Almus, Andırın, Aralık, Arapkir, Ayas, Ayvacık, Balıkesir (Merkez), Bayat, Bay-
ramlı, Beypazarı, Bigadiç, Bozova, Buldan, Burhaniye, Çankırı (Merkez), Çemişkezek, Darende, Deleş, Dinar,
Diyarbakır (Merkez), Doğanhisar, Domaniç, Edernit, Emet, Emirdin, Erdek, Ezine, Gediz, Göle, Gökünce, Gümüşhacıköy, Hami,
Havran, Hazro, İlgaz, İlgaz, İsparta (Merkez), İlgaz, Kâhta, Karşı, Keçiborlu, Kemaliye, Kızılcahanama, Lice, Maden,
Mardin (Merkez), Mecidiyeli, Olur, Olur, Ortaköy (Çorum), Osmanelli, Pazarcık, Pertek, Sairanbolu, Saimbeyli, Sason, Şavşat,
Sındırgı, Simav, Suluyaz, Sütlüce, Şarkkarakaağaç, Taşköprü, Türkkoğlu, Viranşehir, Yatağan, Yavuzeli, Yusufeli
189 Aşın, Ağın, Alıncaş, Ankara (Merkez), Arac, Avşarlı, Bamaş, Bazkan, Bilecik (Merkez), Bingöl (Merkez), Bozüyük, Burdur
(Merkez), Çal, Çekerek, Çiğcekağ, Çorum (Merkez), Çubuk, De-
172 Açıyavan, Alayonkarahisar (Merkez), Ağlasun, Akkış, Almus, Andırın, Aralık, Arapkir, Ayas, Ayvacık, Balıkesir (Merkez), Bayat, Bay-
ramlı, Beypazarı, Bigadiç, Bozova, Buldan, Burhaniye, Çankırı (Merkez), Çemişkezek, Darende, Deleş, Dinar,
Diyarbakır (Merkez), Doğanhisar, Domaniç, Edernit, Emet, Emirdin, Erdek, Ezine, Gediz, Göle, Gökünce, Gümüşhacıköy, Hami,
Havran, Hazro, İlgaz, İlgaz, İsparta (Merkez), İlgaz, Kâhta, Karşı, Keçiborlu, Kemaliye, Kızılcahanama, Lice, Maden,
Mardin (Merkez), Mecidiyeli, Olur, Olur, Ortaköy (Çorum), Osmanelli, Pazarcık, Pertek, Sairanbolu, Saimbeyli, Sason, Şavşat,
Sındırgı, Simav, Suluyaz, Sütlüce, Şarkkarakaağaç, Taşköprü, Türkkoğlu, Viranşehir, Yatağan, Yavuzeli, Yusufeli
189 Aşın, Ağın, Alıncaş, Ankara (Merkez), Arac, Avşarlı, Bamaş, Bazkan, Bilecik (Merkez), Bingöl (Merkez), Bozüyük, Burdur
(Merkez), Çal, Çekerek, Çiğcekağ, Çorum (Merkez), Çubuk, De-

Appendix B

Documents of expropriation of lands of Aşhan Turhanlı

1257 Sayılı
Kanun Kararı
Kamulaştırma

T. C.
B A Ş B A K A N L I K
TOPRAK ve TARIM REFORMU MÜSTEŞARLIĞI
Kamulaştırma ve Dağıtım Genel Müdürlüğü

SAYI : TTRM-KD-914/910 - 2100
KONU : Kamulaştırma Kararı

Ankara, 12./10./1976

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına
U R F A

İlgi : 5,7,1976..... gün ve KD.03/6397-7776 sayılı yazı.

Gayrimenkul maliki ..... Ömer..... kızı -oğlu ..Aşhan..Turanlı.....
Urfa İli Hilvan..... İlçesinin ..Düğer ve Kocabeş..... köyünde- köylerinde aşağıda
numaraları yazılı toplam ..51..... adet - parselde ..2402,294..... dönüm arazisinin mevcut
olduğu tesbit edilmiştir.

1 — Adı geçen malikin ... Düğer..... köyündeki 3,4,6,8,10,12,13,15,22,23,24,
28,31,33,34,36,39,41,42,44,46,47,51,.....
numaralı .....24..... adet parseldeki hisselerinin tamamına tekabül eden 95,74,46,19,
toprak endeksinde 937,437..... dönüm ile ....48..... numaralı parselinde ...19.....
toprak endeksindeki ..25,921..... dönüm olmak üzere toplam ..963,358.... dönüm arazisi
kendisine bırakılmıştır/bırakılacak kesir miktarlar belli oluncaya kadar kamulaştırma dışı bırakılmıştır.
Aynı köyde 45,48,49,53,55,58,60, .. numaralı parsellerde hissesine tekabül eden/malik ol-
duğu ..488,944..... dönüm arazisi 2388,2388,2388..... numaralı kararlar ile
ve toplam 110780,04..... TL bedelle; ... Kocabeş..... köyünde - köylerinde-
207,208,209,210,211,212 numaralardaki parsellerde hissesine tekabül eden ..944,244.....
dönüm arazisi ..... numaralı kararlar ile ve toplam ..274,538,94..... TL
bedelle kamulaştırılmıştır. Bunlara ait kamulaştırma dosyası ile .....3..... adet karar
(..12... nüsha) ilişikte gönderilmiştir.

2 — 1757 sayılı kanunun 38 nci maddesi uyarınca gereğinin yapılmasını, kamulaştırılan araziye ait
tapu kütüğüne verilen şerhin tarih ve numarasının bildirilmesini,

3 — Kamulaştırma kararı alınan parsellerin itirazlı veya takyitli oluşu da dikkate alınarak aynı ka-
nunun 40 nci maddesine göre ödeme şekillerinin tesbit edilerek gerekli ödemenin yapılmasını, yapılan
ödeme ve takdide bağlanan miktarlarının bildirilmesini,

4 — Kamulaştırılan arazinin 1757 sayılı kanunun 44 ncü maddesine göre hazine adına tescilinin yap-
tırılarak tescil tarih ve sayısının bildirilmesini,

5 — ..... köyünde ..... numaralı parsellere ait tapu kaydı ve vergi değerinde tereddüde düşüldüğünden şimdilik bu parsellerin kamulaştırılmasının yapılmamış olduğunun bilinmesini,

6 — Hisseli arazilere ait 1757 sayılı kanununun 30 ncu maddesinde işaret edilen bildirimlerle ilgili tebligat yapılmasını,

Rica ederim.
H

MÜSTESAR
L. GÖNÇEK
Müsteşar Yardımcısı

Malikin Tesbit Edilen Arazileri

Köyü	Parsel Numaraları	Dönüm
Düğer	3, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 36, 39, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 53, 55, 58, 60, 62, 64,	1456,470
Kocabey,	204, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223	+ 945,820
Kamulaştırma Dışı Bırakılan Araziler		2402,290

Köyü	Parsel Numaraları	Toprak Endeksleri	Dönüm
Düğer	3, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 36, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 51,	95, 74, 46, 19, 13, 53,	963,358
Kamulaştırılan Araziler			

Köyü	Parsel Numaraları	Dönüm
Düğer	48, 49, 51, 53, 55, 58, 60	488,944
Kocabey	204, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214	+ 944,244
		1433,188

Eki : 1 — ..1..... Adet (...2... nüsha) karar

2 — ..... Adet dosya.

- 1- Düğer köyünde 62,64 nolu parsellerde toplam 4,168 dönüm arazi ev ve arsa olarak kamulaştırma dışı bırakılmıştır.
- 2- Kocabey köyünde 215,216,217,218,219,220,221,222,223, nolu parsellerde toplam 1,580 dönüm arazi ev yeri olarak kamulaştırma dışı bırakılmıştır.
- 3- Cem'an 5,748 dönüm arazi ev ve arsa olarak kamulaştırma dışı bırakılmıştır.

T. O.
B A Ş B A K A N L I K
TOPRAK ve TARIM REFORMU MÜSTEŞARLIĞI
Kamulaştırma ve Dağıtım Genel Müdürlüğü

K A M U L A Ş T I R M A K A R A R I

K. Cetvel No. : 1

Gayrimenkul Malikinin : Soyadı : Turanlı..... Adı : .....Aşken..... Baba Adı : ..Ömer..... Karar No. : 2.387.....

Doğum Tarihi ve Yeri : 1930 ADIYAMAN Karar Tarihi : 11.10.1976

İkametgâh Adresi : Ahmet Turanlı eliyle Kahta/ADIYAMAN Dosya No. : ...914/31a.....

Kamulaştırılan Gayrimenkulün : İli : ...URFA..... İlgesi : ..Hil'var.....

Sıra No.	K ö y ü	Mevkii	Parça No.	Parsel No.	Cinsel ve niteliği	Miktarı (Dönüm)	Vergi değeri TL./Dönüm	Bayiğ bedeli TL./Dönüm	Kamulaştırma karşılığı TL./Dönüm	Toplam kamulaştırma karşılığı TL.	AÇIKLAMALAR
1	Kocabey	Meyan	M41d18a	204	Tarla	32.312	290.75	700.00	290.75	9394.72	İtirazlı
2	"	"	M41d18b	207	"	12.065	290.75	800.00	290.75	3507.90	"
3	"	"	M41d18ab	208	"	274.725	290.75	700.00	290.75	79876.29	"
4	"	"	"	209	"	474.512	290.75	700.00	290.75	137964.36	"
5	"	"	M41d18a	210	"	5.121	290.75	700.00	290.75	1488.98	"
6	"	"	"	211	"	24.131	290.75	800.00	290.75	7016.09	"
7	"	"	"	212	"	97.075	290.75	700.00	290.75	28224.56	"
8	"	"	"	213	"	16.328	290.75	800.00	290.75	4747.36	"
GENEL TOPLAM						936.269				272220.21	

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığınca Müsteşarlığa gönderilen kamulaştırma dosyası incelemek suretiyle yukarıda maliki, tapu kayıtları ve nitelikleri yazılı gayrimenkullerin ...1757... sayılı yasanın ...26c/30... maddesi gereğince ve toplam 272.220.21 TL. (İki yüz yetmiş iki bin iki yüz yirmi .....1757... bir kurus.....) bedelle kamulaştırılmasına karar verildi. 11.10.1976

Leâif GÖKÇEK
Müsteşar Yardımcısı
0 V

İsmail ERGAN
Müsteşar Yardımcısı
GENEL MÜDÜR

Kararlılık Birimliği
UZMAN

Nezâz İMAMOĞLU
UZMAN

T.C.
B A Ş B A K A N L I K
TOPRAK ve TARIM REFORMU MÜSTEŞARLIĞI
Kamulaştırma ve Dağıtım Genel Müdürlüğü

K. Cetvel No. : 1

K A M U L A Ş T I R M A K A R A R I

Gayrimenkul Malikinin : Soyadı : ..... **PAZARLI**..... Adı : ..**Ağhan**..... Baba Adı : ..**Öner**..... Karar No. : **2889**.....

Doğum Tarihi ve Yeri : **1930 Adıyaman** Karar Tarihi : **11.10.1976**

İkametgâh Adresi : **Abnet Nuranlı Elyile Kahta ADIYAMAN** Dosya No. : ...**914/91A**.....

Kamulaştırılan Gayrimenkulün : İl : **URFA**..... İlgesi : **HITVAN**.....

Sıra No.	K ö y ü	Mevki	Pafta No.	Parsel No.	Cinsi ve niteliği	Miktarı (Dönüm)	Yerli değer TL./Dönüm	Rayiç bedeli TL./Dönüm	Kamulaştırma karşılığı TL./Dönüm	Toplam kamulaştırma karşılığı TL.	AÇIKLAMALAR
1	Döğər	Döğər	-	45	SusuzTarla	119.418	226.57	400.00	226.57	27056.54	
2	"	"	-	48	"	207.347	226.57	400.00	226.57	46978.61	
3	"	"	-	49	"	82.775	226.57	400.00	226.57	18754.33	
4	"	"	-	53	"	7.150	226.57	800.00	226.57	1619.98	
5	"	"	-	55	"	21.175	226.57	800.00	226.57	4797.62	
6	"	"	-	58	"	19.937	226.57	900.00	226.57	4517.13	
7	"	"	-	60	"	31.142	226.57	400.00	226.57	7055.83	
GENEL TOPLAM						488.944				110780.04	

Toprak ve Tarım Reformu Bölge Başkanlığına Müsteşarlığa gönderilen kamulaştırma dosyası incelenmek suretiyle yukarıda maliki, tapu kayıtları ve nitelikleri yazılı gayrimenkullerin .1757..... sayılı yasanın .26/a..... maddesi gereğince ve toplan . .110780.04. TL. (Yüz on bin yediyüz iki seksen lira sıfır...) bedelle kamulaştırılmasına karar verildi. 11.10/1976

ONAY
LAİF GÖKÇER
Müsteşar Yardımcısı
MÜSTEŞAR

GENEL MÜDÜR

UZMAN

UZMAN

NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ

T.C. Standart Form No. 1.00.021

Yakınlık Derecesi	Adıyaman			İlçe Kâhta		Mahalle veya köy Hacıbedir	Cilt No. 4-1	Sayfa No. 66	Kültük sıra No. 18-265-2
	Adı, Soyadı	Baba adı	Ana adı	Doğum yeri	Doğum tar.				
Kendisi	Şükrü Turanlı	Zeynel	Fatma	Kâhta	21.8.926	Evlü	-	-	11.6.968
Eşi	Aşhan "	Ömer	Zeynep	Adıyaman	7.5.930	"	-	-	Ölü Sağ
Oğlu	Ahmet "	Şükrü	Aşhan	23 Kanunsamı 1950	1.11.955	Bekâr	-	-	Sağ Ölür 1959
Kız	Asiye "	"	"	"	"	"	-	-	Sağ
Oğlu	Mehmet Rifat Turanlı	"	"	"	15.12.958	"	-	-	Sağ
"	Mustafa Turanlı	"	"	"	3.2.953	"	-	-	"
"	Asiye "	"	"	"	10.8.963	"	-	-	968/27
Kız	Fatma "	"	"	"	182.1965	"	-	-	Ölü Sağ
Oğlu	Zeynel Abidin Turanlı	"	"	"	"	"	-	-	"

Açıklama

(9) kişinin kaydı kütüğe uygundur.

Mehmet Duru

ASLI GİBİ
Mevlüt KARABIÇAK
UZMAN

8.4.1976

Mehmet DURU

Kâhta Nüfus Baş Memuru
Resmi Mühür ve İmza

R A P O R

AİLE BAŞKANININ

Adı Soyadı : Aşhan Turanlı
Baba Adı : Ömer
Köyü : Hilvan-Düger
Kocabey
Adresi : Ahmet Turanlı
Liyle Kâhta/A
YAMAN

A M A Ç : 1617 Sayılı ön tedbirler kanunu ve 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu kanunu ile, bu kanunla ilgili yönetmelik gereğince Urfa İli Hilvan ilçesi Düger ve Kocabey köylerinde arazileri bulunan arazi sahibi aileye ait etüd ve incelemelerin neticesi aşağıya çıkarılmıştır.

1- AİLE YAPISI : Aşhan Turanlı dul olup 1757 sayılı kanun 5.maddesine göre aile başkanıdır. Çocukları Mustafa ve Zeynel Abdin'le birlikte Kâhta kazasında ikâmet etmektedir.

2- AİLENİN TOPLAM ARAZİ VARLIĞI VE İNTİKAL ŞEKLİ : Aile başkanı Aşhan Turanlı'nın Düger ve Kocabey köylerindeki arazileri kızı Şükrü Turanlı'dan miras yoluyla intikal etmiştir. Reşit olmayan Bekâr ve aile üyesi durumunda olan Mustafa Turanlı ile Zeynel Abdin Turanlı'nın yine her iki köydeki arazileride babaları Şükrü Turanlı'dan miras yoluyla intikal etmiştir.

Ailenin toplam arazi varlığı : 1439,271 dönümü Düger köyünde ve 944,419 dönümü ise, Kocabey köyünde olmak üzere 2383,690 dönümdür.

3- ARAZİLERİNİ KULLANMA ŞEKLİ : Dosya içersinde mevcut tapu naklaredanda anlaşılacağı üzere söz konusu arazileri aile üyesi durumunda olan Mustafa Turanlı işletmektedir. Aileye ait tarım alet ve ekipmanlar bulunmaktadır. Arazilerde kuru tarım yöntemleri uygulanır. Kocabey köyündeki parsellerin tamamı tarla arazisidir.(ev yerleri hariç), Düger köyündeki 47,51,53,55,58,60 nolu parseller kısmen tarla,kısmense bağ arazisidir. Diğer parsellerin tamamı tarla arazisidir.(ev yerleri hariç)

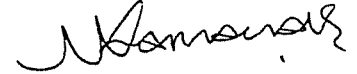
4- ARAZİLERİN HALİ HAZİR DURUMU : Her iki köydeki arazilerin tamamı müşterek mülkiyettir. Kocabey köyündeki araziler itirazlı Düger köyündeki parsellerin bir kısmında devir işleminin geçersiz olduğuna dair şerh olmakla beraber, bu araziler miras yoluyla intikal etmiştir.

5- AİLEYE BIRAKILACAK ARAZİ MİKTARI VE SEBEPLERİ : Aile başkanı dul olup, aileye ait arazileri yine aile üyeleri verimli bir

şekilde işletmektedir. Aileye ait tarım alet ve ekipmanlar bulunma tadır. Arazilerin işletilmelerinde gerek fikren gerekse bedenen ka kıda bulunmaktadır. Bu bakımdan aileye kuru norma ve ortalama 5 endeksine göre 1130 dönüme eşdeğerde olan.....dönüm arazini bırakılması gerekmektedir.

6- KAMULAŞTIRILACAK ARAZİ MİKTARI : 1439,271 dönümü Düger Köyünde ve 944,419 dönümü ise Kocabey köyünde olmak üzere toplam 2383,690 dönüm tarım arazisinden (aile başkanı tebliğat müddeti i- çersinde tercihini kullanmadığı ve Düger köyündeki arazilerinde norm üstü olduğu göz önünde bulundurularak Düger köyündeki arazile den aile üyeleri Mustafa ve Zeynel Abidin'in de haklarını gözetice şekilde) ortalama 50 endeksine göre 1130 dönüme eş değerde olan... ..dönüm tarım arazisinin aileye bırakılması ve geri kalan Düger köyündeki.....dönüm tarım arazisi ile Kocabey köyün- deki 944,419 dönüm tarım arazisinin tamamının 1757 sayılı kanunun ilgili maddeleri ve bu maddelere bağlı yönetmelikleri gereğince ka mulastırılmasının uygun olacağını saygılarımla arz ederim.4.5.1976

Mevlüt KARABIÇAK
UZMAN

T U T A N A K

1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu kanunu ile kanunun uygulanmasına ilişkin 1617 sayılı ön tedbirler yasasının uygulandığı Urfa ilinin Hilvan ilçesine bağlı Düger köyüne 23.1.1976 tarihinde gelindi.

Adı geçen köy ve bağlularındaki toprak sahiplerinin arazi varlıkları ile tasarruf ve işletme şeklinin ve işletmelerle ilgili sair hususların köy ihtiyar kurulu ve hazır bulunanlar huzurunda inceleme sonucunda :

3- ŞÜKRÜ OĞLU MUSTAFA TURANLI : Aile Başkanı olup, Adıyaman'ın Kahta kazasında oturmaktadır. Arazilerini bizzat kendisi işlemektedir. Başka yerlerde arazisi olup olmadığı bilinmiyor. Araziler babasından intikal etmiştir. Arazilerin tamamı kurudur. Hububat ziraatı yapar. Ziraat odasına kayıtlıdır.

4- ŞÜKRÜ OĞLU ZEYNEL ABİDİN TURANLI : Durumu yukarıdaki gibi aynıdır.

5- ŞÜKRÜ KIZI ASİYE TURANLI : Durumu kesinlikle bilinmemektedir.

6- ŞÜKRÜ OĞLU MEHMET RIFAT TURANLI : Durumu 3. numaralı yazının aynısıdır.

7- ŞÜKRÜ OĞLU AHMET TURANLI : Durumu yukarıdaki gibi aynıdır.

8- ÖMER KIZI AHŞAN TURANLI : Aile Başkanı olup Adıyaman'ın Kahta kazasında oturur. Bu köydeki arazileri çocukları vasıtasıyla işletir. Hububat ziraatı yapar. Arazilerinin tümü kurudur. Ziraat odasına kayıtlı olup olmadığı bilinmemektedir,

Yukarıdaki hususları mübeyyin iş bu tutanak tarafımızdan tanzim ve imza edildi. 23.1.1976

KÖY İHTİYAR HEYETİ

MUHTAR	AZA	AZA	AZA
Bedir ŞAHİN	Mehmet ŞEKER	İ. Halil KARAKEÇİLİ	Cevher ÇİFTÇİ
Resmi Mühür ve İ m z a	İ m z a	İ m z a	İ m z a
İ m z a			

HAZIR BULUNANLAR

Muhuttin Karakeçili	Sabri Karakeçili	Abuzer Cihanbeyli
İ m z a	İ m z a	İ m z a

T.T.R. BÖLGE BAŞKANLIĞINDAN

Mustafa KARAKUŞ
UZMAN

A S L I G İ B İ .
Mevlüt KARABIÇAK
Mevlüt KARABIÇAK
UZMAN

T U T A N A K

1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu ile bu kanunun uygulanmasına ilişkin 1617 sayılı ön tedbirler yasasının uygulandığı Urfa ili Hilvan ilçesi Kocabey köyüne gelindi. 3.3.1976

Adı geçen köy ve bağlularındaki toprak sahiplerini arazi varlıkları ile tasarruf ve işletme şeklinin ve işletmelerle ilgili sair hususların köy ihtiyar kurulu ve hazır bulunanların huzurunda yapılan inceleme sonucunda :

48-Şükrü Oğlu Zeynelabidin Turanlı : Kendisi Adıyaman'ın Kâht ilçesinde ikâmet etmektedir. Tahminen on yaşlarındadır. Arazileri abisi Ahmet Turanlı işletmektedir. Kardeşleriyle müşterek hisseli alet ve ekipmanları vardır. Bu araziler babasından miras yoluyla iktisap etmiştir. Ayrıca Hilvan'ın Düğger köyünde arazisi mevcuttur. Ayrıca Adıyaman'ın Kâhta kazasında arazisi olduğu tahmin edilmektedir.

49-Şükrü Oğlu Mustafa Turanlı : Annesiyle birlikte Kâhta kazasında oturmaktadır. Bekârdır, diğer bilgilerde, Şükrü Oğlu Zeynelabidin Turanlı'nın aynıdır.

Yukarıdaki hususlara mübeyyin iş bu tutanak tarafımızdan tanzim ve imza edildi. 3.3.1976

KÖY İHTİYAR KURULU

MUHTAR	A Z A	A Z A
Bekir ENGÜL	Mehmet EMEK	Mustafa ENGÜL
Resmi Mühür ve İmza	İ m z a	İ m z a

KÖYDE HAZIR BULUNANLAR

Hamit ERTEN	Davud ENGÜL	Mehmet ELDEK
İ m z a	İ m z a	İ m z a

TOPRAK VE TARIM REFORMUNDAN

Mevlüt KARABIÇAK	Uz.Yardımcısı	Şoför
UZMAN	Mehmet Yalçinkaya	Mahmut Ayışığı
İ m z a	İ m z a	İ m z a

ASLI GİBİ
Mevlüt KARABIÇAK
UZMAN

Mevlüt Karabiçak

T U T A N A K

1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu ile bu kanunun uygulanmasına ilişkin 1617 sayılı ön tedbirler yasasının uygulandığı Urfa ili Hilvan ilçesi Kocabey köyüne gelindi.

Adı geçen köy ve bağlularındaki toprak sahiplerini arazi varlıkları ile tasarruf ve işletme şeklinin ve işletmelerle ilgili sair hususların köy ihtiyar kurulu ve hazır bulunanların huzurunda yapılabilecek inceleme sonucunda :

50- Sükrü Kızı Asiye Turanlı : Kendisi evli olup, kocası ile birlikte Mersinde ikamet etmektedir. Kocası avukatlık yapmaktadır. Kocasının Mersinde arazisinin olduğunu tahmin ediyoruz. Arazi sahibi bu köye hiç gidip gelmez. Buradaki arazileri kardeşi Ahmet kendi namı hesabına işletmektedir. Bu araziler kendisine miras yoluyla iktisap etmiştir. Ayrıca Düğen köyünde arazisinin olduğunu tahmin ediyoruz.

52- Ömer Kızı Aşhan Turanlı : Kendisi duldur. Kahtada oturur. Arazilerini oğulları müştereken işletir. Tarım alet ve ekipmanları vardır. Bu araziler kocasından miras yoluyla iktisap etmiştir. Ayrıca Düğen köyünde arazisi bulunmaktadır.

59- Hamza Oğlu Mehmet Veysi Kırac : Millisaray köyünde oturmaktadır. Bu arazileri Mahmut İzol kendi namı hesabına işletmektedir. Söz konusu şahıs köye hiç gidip gelmez. Bu arazilerin ne şekilde iktisap edildiğini bilmiyoruz. Bildiğimiz tek şey, söz konusu arazileri bu şahsın hiç bir şekilde işlememesidir.

60- Sinan oğlu Şehmus Çakmakçı : Siverek'e bağlı Künükürk köyünde ikamet etmektedir. Buradaki arazilerini hiç bir şekilde işletmemektedirler. Bu arazilerin Mahmut ve Sabri İzol kendi nam ve hesaplarına işletmektedirler. Bu arazilerin ne şekilde kendilerine intikal ettiğini bilmiyoruz. Bildiğimiz tek şey bu arazilerin söz konusu şahsın hiçbir şekilde işletmediğidir.

61- Mehmet Oğlu Sinan Çakmakçı : Bu şahıs Siverek kazasının Künükürk köyünde oturur. Bu köye hiç gidip gelmez. Bu arazileri hiçbir şekilde işletmez. Söz konusu bu arazileri Mahmut ve Sabri İzol kendi nam ve hesaplarına işletmektedirler. Bu arazilerin Sinan Çakmakçıya ne şekilde intikal ettiğini bilmiyoruz. Bildiğimiz tek şey, bu şahsın bu köyde çiftçilik yapmadığıdır.

Yukarıdaki hususları ihtiva eden işbu tutanak, tarafımızdan tanzim ve imza edildi. 3.3.1976

Muhtar Bekir Engül
Resmi Mühür ve imza

Köy İhtiyar Kurulu
Aza : Mehmet Ermeç Aza : Mustafa Engül
İmza İmza

Hamid Erten
İ m z a

Köyde Hazır bulunanlar
Davud Engül
İmza

Mehmet Eldek
İmza

Uzman : Mevlüt Karabıçak Uz. Yar. Mehmet Yalçınkaya Şoför: Mahmut
İ m z a İ m z a İ m z a -Ayışlı

ASLI GİBİ.

Mevlüt Karabıçak
Mevlüt Karabıçak

UZM AN

TOP.TARIM REF.BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNE

S.URFA

Hilvan ilçesine bağlı düğer muhtarlığında mülga 1757 sayılı toprak ve tarım reformu kanunu uyarınca 3-4-6-8-10-12-13-15-22-24-27-28-31-33-34-36-39-41-44-45-46-47-48-49-51-53-55-58-60 nolu parsellerdeki kamulaştıran arazilerimin 3083 sayılı Tarım reformu yasasının geçici 1.maddesi gereğince taksit ve faizleri toplamı defeten tarafımdan ödenmek kaydıyla arazilerimin iadesini emir ve müsaadelerinize arz ederim.

ADRES :

Atatürk Mahallesi
Nehir Sok.No:6

KÂHTA/ADİYAMAN

Aşhan TURANLI

K
606

TOP. TARIM REE. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNE

S. URFA

Hilvan ilçesine bağlı döger Muhtarlığında mülğa 1757 sayılı Toprak ve tarım reformu kanunu uyarınca 3-4-6-8-10-12-13-15-22-23-24-27-28-31-33-34-36-39-41-42-44-45-46-47-48-49-51-53-55-58-60-nolu parsellerdeki kamulaştırılan arazilerinin 3083 sayılı tarım reformu yasasının geçici 1. maddesi gereğince taksit ve fâizleri toplamı defeten tarafımdan ödenmek kaydıyla arazilerimin iadesini emir ve müsadelerinize arz ederim.

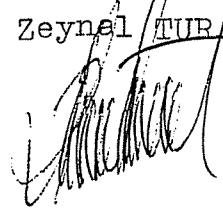
ADRES :

Atatürk Mahallesi
Nehir sok. NO:6

KÂHTA/ADİYAMAN

Aşhan Turanlı

Zeynel TURANLI

K
/
bos

T.C.
TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : Kam.Top.Dağ.Şb.Md./987-5335

KONU :

6251

SANLI VA

29/9 1987

A.S.HAN...TURANLI...

Atatürk.meb..Nehir.St.No 6

Kahla/A.DIYAMAN

Mülga.1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu ile ILVAN. i.esi
KOCABEY... Köyünde araziniz kamulaştırılmış idi.

3083 Sayılı SULAMA ALANLARINDA ARAZİ DÜZENLEMESİ Kanununa göre kamulaştırılan arazilerinizin bir kısmı tarafınıza iade edilecektir.

İadeye konu Tercih edeceğiniz parselleri tesbit etmek için 8.10.1987 tarihinde Bölge Müdürlüğümüzde hazır bulunmanızı rica ederim.

İnâl HARTOK
Bölge Müdürü

Sibel Colak

Sibel Colak

İLİ : ŞANLIURFA
İLÇESİ: HİL VAN

PARSEL TOPRAK TAHVİL CETVELİ
KÖYÜ : DÜĞER
MALİKİ : Aşhan Turhanlı

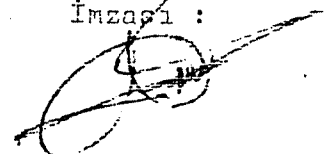
Parsel No	CİNSİ	Tapu kay. göre parsel Yüzölçümü (Dk.)	Planimetre Ölç. göre parsel Y.Ölç. (Dk.)	Toprak Sınıfları	Sınıf Y.Ölç. (Dk.)	Tahvil Katsayısı	3.sınıfa tahvil edilmiş Mik.(Dk.)	Hisse Oranı	3.sınıfa göre Hisse Miktarı (Dk.)	AÇIKLAMA
A	T2-12	7.750	7.750	I	7.750	0.707	10.962	5/20	2.740	
6	II	2.250	2.250	I	2.250	0.707	3.182	II	0.796	
8	II	5.500	5.500	I	5.500	0.707	7.779	II	1.945	
10	II	74.500	74.500	I	74.500	0.707	105.375	II	26.344	
12	II	5.500	5.500	I	5.500	0.707	7.779	II	1.945	
13	II	20.650	20.650	I	20.650	0.707	29.208	II	7.302	
15	II	5.750	5.750	I	5.750	0.707	8.133	II	2.033	
22	II	76.750	76.750	I	76.750	0.707	108.55	II	27.138	
23	II	407.625	407.625	I	407.625	0.707	576.55	II	144.139	
24	II	31.250	31.250	I	31.250	0.707	44.201	II	11.050	
27	II	12.000	12.000	I	12.000	0.707	16.973	II	4.243	
28	II	12.250	12.250	I	12.250	0.707	17.33	II	4.332	
31	II	7.750	7.750	I	7.750	0.707	10.962	II	2.741	
33	II	2.765	2.765	I	2.765	0.707	3.911	II	0.977	
34	II	24.750	22.400	I	22.400	0.707	31.68	II	7.921	?
36	II	26.080	26.080	I	26.080	0.707	36.888	II	9.222	
39	II	19.600	19.600	I	19.600	0.707	27.723	II	6.931	
41	II	86.500	86.500	I II III	58.000 9.600 18.900	0.707 0.816 1	82.036 11.765 18.900	II II II	20.509 2.741 4.725	
									28.175	

Cetveli Düzenleyenin

Adı Soyadı :

İmzası :

A. P. Hasan Turhanlı

İLİ : ŞANLIURFA

PARSEL TOPRAK TAHVİL CETVELİ

İLÇESİ:

KÖYÜ :
MALİKİ :

Parsel No	CİNSİ	Tapu kay. göre parsel Yüzölçümü (Dk.)	Planimetre Ölç. göre parsel Y.Öl. (Dk.)	Toprak Sınıfları	Sınıf Y.Ölç. (Dk.)	Tahvil Katsayısı	3.sınıfa tahvil edilmiş Mik.(Dk.)	Hisse Oranı	3.sınıfa göre Hisse Miktarı (Dk.)	AÇIKLAMA
42	Tarla	195.000	195.000	I	2.400	0.707	3.395	5/20	0.849	
				II	95.000	0.816	116.422	"	29.106	
				VI	97.600	—	97.600	"	97.600.	
									127.555	
44	II	176.250	176.250	VI	176.350	—	—	5/40	176.350	
45	II	434.250	434.250	III	32.400	1	32.400	5/40	4.050	401.8
				VI	401.850	—	—	"	—	
46	II	31.000	31.000	III	31.000	1	31.000	5/20	7.750	
47	II	372.750	372.750	I	88.200	0.707	124.75	"	31.188	129.75
				II	122.600	0.816	147.79	"	36.948	
				III	34.200	1	34.200	"	8.550	
				VI	129.750	—	—	"	—	
48	II	848.250	848.250	VI	848.250	—	—	5/40	—	848.2
49	II	150.300	150.300	II	24.000	0.816	29.412	5/20	7.353	64.20
				III	62.400	1	62.400	"	15.600	
				VI	64.200	—	—	"	—	
51	II	169.250	169.250	II	81.400	0.816	99.785	"	24.938	36.350
				III	51.600	1	51.600	"	12.900	
				VI	36.350	—	—	"	—	
53	II	13.000	13.000	II	13.000	0.816	15.931	"	3.983	
55	II	38.500	38.500	I	38.500	0.707	54.455	"	13.614	
58	II	36.250	36.250	I	24.060	0.707	34.031	"	8.508	
				II	12.250	0.816	15.012	"	3.753	

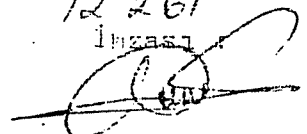
Cetveli Düzenleyenin

Adı Soyadı :

12.261

İmzası

Kazım İsmail Dural

İLİ : ŞANLIURFA

PARSEL TOPRAK TAHVİL CETVELİ

İLÇESİ:

KÖYÜ :
MALIKI :

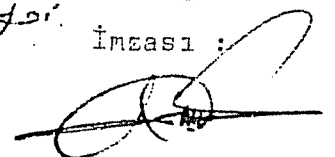
Parsel No	CİNSİ	Tapu kay. göre parsel Yüzölçümü (Dk.)	Planimetre Ölç. göre parsel Y.Ölç. (Dk.)	Toprak Sınıfları	Sınıf Y.Ölç. (Dk.)	Tahvil Katsayısı	3.sınıfa tahvil edilmiş Mik.(Dk.)	Hisse Oranı	3.sınıfa göre Hisse Miktarı (Dk.)	AÇIKLAMA
60	Tarla	413.250	413.060	I II	64.860 90.200	0.707 1	91.739 90.200	5/40 11	11.467 11.275	?
~~62~~	#									
3	11	19.100	29.600	I	29.600	0.707	41.867	5/20	10.467	?
34-3 ve 60 nolu parsellerin yüzölçümü tutmamış olduktan dolayı tahvili Planimetre değerine göre yapılmıştır. (Genel Top = 1806.223) HILVAN - KOLABEY.										
28	Tarla	499.500	499.500	VIII II	30.200 469.200	— 0.816	— 575.200	274.725 499.500	— 316.250	30.200
29	11	862.750	862.750	III IV II	62.400 353.000 447.200	— 1.414 0.816	— 293.77 548.039	474.572 862.750	— 161.573 301.421	62.400
Not = Kocayay köyünde bulunan diğer parsellerin tamamı, birinci sınıfta olduğu için tahvili köy sınıfları									462.994	

Cetveli Düzenleyen

Adı Soyadı

İmzası

F. İhsan Döneli

T.C.
TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : Kam.Top.Dağ.Sb.Md/6148
KONU : Arazi İadesi Hk.

ŞANLIURFA

26/10/1987

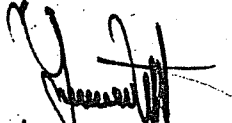
7113

TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE

HİLVAN

Mülga 1757 Sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanun uygulamasında
.11/10/1976..... Tarih ve .2387-2388-2389..... Sayılı
kamulaştırma kararları ile Ömer..... Kocabaş/Kızı Ashan TURANLI
Düğer- Kocabaş
..... Köyünde aşağıda numaraları belirtilen parsellerdeki ka-
laştırılan toplam 1359.036 dönüm arazi, 3083 Sayılı Sulama Alanlar
da Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun geçici 1.maddesi gereğince
eski maliklerine iade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen arazinin Mülga 1757 Sayılı kanun gereği konan şerh-
lerde kaldırılarak ilgili adına tescil işlemlerinin yapılması hususunda gereğin
rica ederim.

İnan HARTOKA
Bölge Müdürü

İade Edilen Arazinin

Parsel Numaraları : Düğer: 45-48-49-53-55-58-60 ✓

Kocabaş: Kamulaştırma Kararına bakılmak-
sızın aşağıdaki miktarlar iade edilecektir.

P.NO	İade Edilecek miktar(DK)
204	29.939
207	10.293
208	254.553
209	439.670
210	4.369
211	20.587
212	89.947
213	13.930
214	6.804

Eki: 3 Adet Karar Karar Fotokopisi

M.Ş. İYİĞÜN

İ. ERDEMİR Sb.Md.

T. C.
TARIM ORMAN ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : Kam.Top.Dağ.Şb.Md./988-6338

ŞANLIURFA

Konu :

13.9.1988...

9300

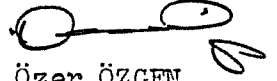
TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE

HILVAN

İLGİ : 24.2.1988 gün ve 120 Sayılı yazınız.

Hilvan ilçesine bağlı kocabey köyünde kain 204-207-208-210-211-212-213-214-209 No.lu parsellerde iadesi istenilen hisseler ile Tapu kütüğündeki kamulaşan hisselerin birbirini tutmadığından iadelerin yapılamadığı ilgi yazınız ile bildirilmiştir.

Söz konusu parsellerden 204-208-209-212 No.lu parsellerde Aşhan TURANLI hissi 15/1040, 207-210-211-213-214 No.lu parsellerde ise 15/2080 olduğu ve bu hissesi kamulaştırıldığı Tapu kütüklerinin tetkikinden anlaşılmış olup, ilgiliye söz konusu parsellerdeki kamulaşan hisselerinin iade edilmesini rica ederim.

Özer ÖZGEN

Bölge Müdür V.

12.9.1988 M.Ş.EYİGÜN Müh.
12.9.1988 A.SEMERCİ Baş.Müh.
12.9.1988 İ.ERDEMİR Şb.Md.

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü

SAYI : B.12.1.TRG.1.63.00.02..KD.G-1-G-4/ 759 1738 ŞANLIURFA
KONU : /3...108/2006
I.BÖLGE TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE
SANLIURFA

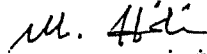
Ş.Urfa İli Merkez ilçe Düğer köyünden Şükrü oğlu Mustafa TURANLI ve Zeynel Abidin TURANLI'nın Bölge müdürlüğümüze vermiş oldukları 26.09.2005 tarihli dilekçelerinde 1757 sayılı kanuna göre kamulaştırma işlemi Anneleri Ahşan TURANLI ile çocukları Mustafa ve Zeynel Abidin TURANLI hisseleri tek karar ile toplu olarak kamulaştırıldığı,3083 sayılı kanuna göre iade işleminin dede aynı şekilde tek yazı ile iadesinin yapılmasının istendiği ancak ilgili tapu sicil müdürlüğünün Anne Ahşan TURANLININ hisselerini tescil ettiği çocukları Mustafa ve Zeynel Abidin nin hisselerinin ise Maliye hazinesi adına tescil edildiğini belirtmektedirler.

Yapılan dosya incelemesinde Merkez Düğer köyünde kain 45,48,49,53,55,58,ve 60 nolu parseller Ahşan TURANLI'nın eşi Şükrü TURANLI ölü olduğundan kamulaştırma esnasında aile reisi olan Ahşan TURANLI ve 18 yaşından küçük olan çocukları Mustafa ve Zeynel Abidin TURANLI'nın hisseleri ile birlikte 1757 sayılı yasanın 29.maddesine göre kamulaştırılmıştır.3083 sayılı yasanın geçici 1.maddesi gereğince eski maliklerine iade yapılırken Bölge Müdürlüğümüzce Düğer köyü 45,48,49,53,55,58 ve 60 nolu parsellerin kamulaştırılan hisselerinin tescili için ilgili tapu sicil müdürlüğüne 26.10.1987 tarih ve 6148/7113 sayılı yazı ile yazılmış,ancak Ahşan TURANLI'nın eşi Şükrü TURANLI dan gelen hisseleri tescil edilip çocukları Mustafa ve Zeynel Abidin TURANLI'nın hisseleri ise maliye hazinesi adına tescil edilmiştir.

1757 sayılı yasaya göre kamulaştırılıp 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun geçici I.maddesi gereğince Düğer köyünde kain 45,48,ve 60 nolu parsellerdeki Maliye hazinesi adına kayıtlı 6/40 hissenin 3/40 hissesi Şükrü oğlu Mustafa TURANLI ya, 3/40 hissesi yine Şükrü oğlu Zeynel Abidin TURANLI ya, 49 nolu parseldeki Maliye hazinesi adına kayıtlı 6/20 hissenin 3/20 hissesinin Şükrü oğlu Mustafa TURANLI ya, 3/20 hissesinin yine Şükrü oğlu Zeynel Abidin TURANLI ya,114/2 nolu parselin tamamı Maliye hazinesi adına kayıtlı iken 514128/2940747 hissenin Maliye hazinesi adına,1213309/2940747 hissenin Şükrü oğlu Mustafa TURANLI, 1213309/2940747 hissenin de Şükrü oğlu Zeynel Abidin TURANLI ya iade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen arazinin Mülga 1757 sayılı kanuna göre konulan şerhlerinde kaldırılarak, ancak 3083 sayılı yasaya göre konulan şerhlerin devam etmesi kaydı ile ilgililer adına resen tescilinin yapılmasını ve neticeden Bölge Müdürlüğümüze bilgi verilmesini rica ederim

EKLER : 1) Kamulaştırma Kararı (3 sayfa)
2) Tapu Sicil Müdürlüğü Yazısı (1 sayfa)
3) Nüfus Kayıt Örneği (1 sayfa)

M.Hayri BİLİM
Bölge Müdürü